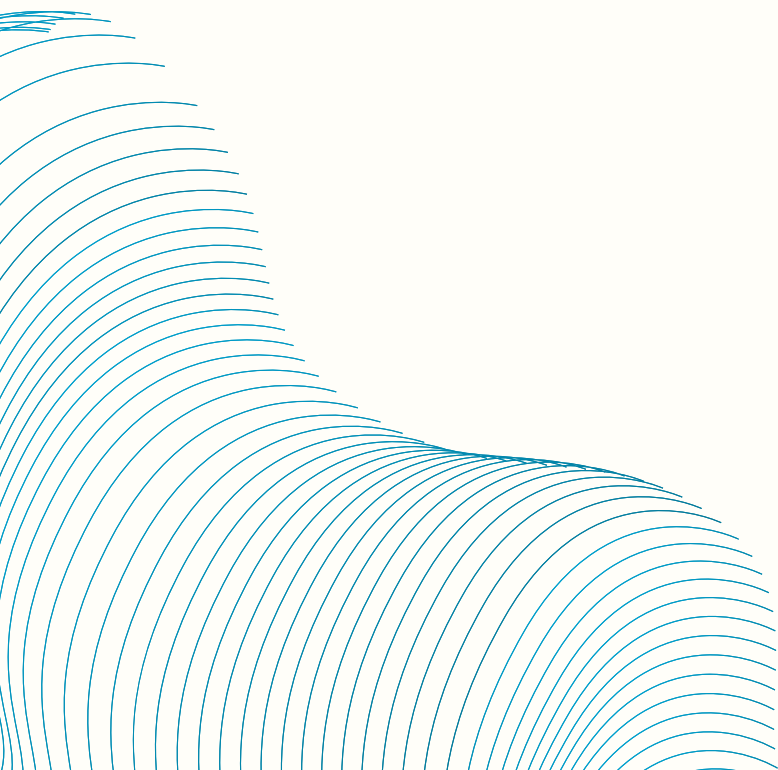

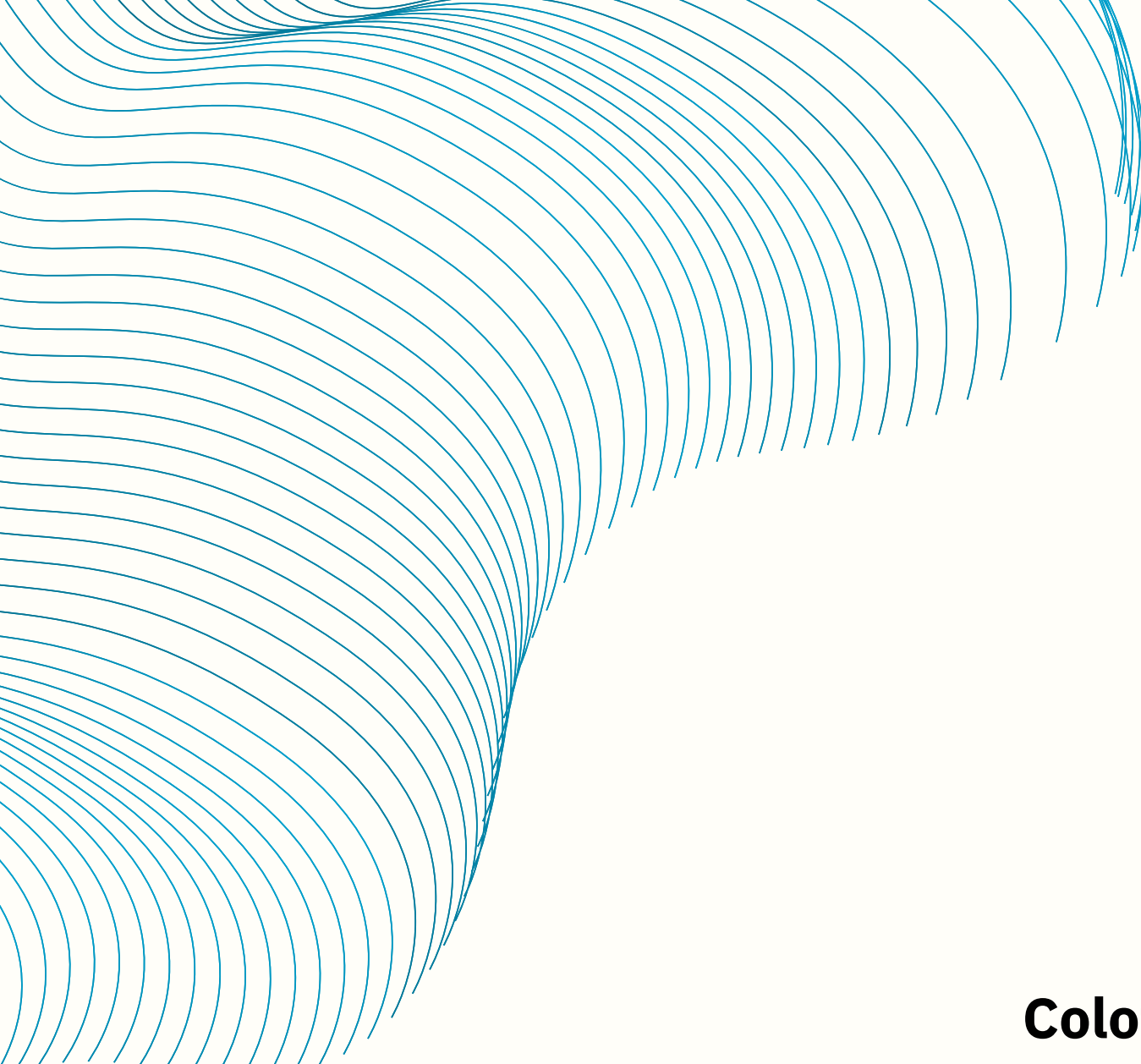

De Cijfershow

Conceptboek

Gemaakt door: Floris, Manouk, Lianne, Meg en Anna

Colofon

Dit conceptboek is een samenwerking tussen studenten van de Hogeschool Utrecht en het CBS. Dit is een afstudeeropdracht van de opleiding Journalistiek Voltijd. Vijf studenten hebben gedurende tien weken een vraagstuk behandeld van het CBS.

Studenten:

Anna Hupe - annahupe00@gmail.com - 06 42 93 44 37

Floris Franken - florisfranken@live.nl - 06 14 54 51 11

Lisanne van Gent - lisannevgent@gmail.com - 06 13 90 02 47

Manouk Muller - manoukmuller@gmail.com - 06 57 93 02 02

Meg van der Hoorn - megvanderhoorn@gmail.com - 06 33 00 83 46

Contactpersoon Hogeschool Utrecht:

Michiel Smis (begeleider) - michiel.smis@hu.nl

Contactpersonen CBS:

Luuk Hovius - lj.hovius@cbs.nl

Hans Langenberg - jh.langenberg@cbs.nl

Inleiding

Voor onze opdracht, hebben wij het CBS als opdrachtgever gekozen. Het CBS, Centraal Bureau voor Statistiek, heeft de wettelijke taak om statistieken te maken over een groot aantal maatschappelijke onderwerpen en de resultaten hiervan vrij te geven. Door middel van enquêtes uit te zetten bij grote groepen mensen, verzamelen ze gegevens over de maatschappij.

Ons groepje wist tot bepaalde hoogte wat het CBS inhield, want we hebben het allemaal gebruikt. Toch kwamen we al snel tot de conclusie dat we eigenlijk best wel weinig wisten over de organisatie zelf. We hadden onderschat hoeveel ze al deden met verschillende mediaplatforms en hoe ontwikkeld ze over het algemeen waren op het gebied van mediaproducties. Zo waren we bijvoorbeeld niet op de hoogte van hoe actief ze zijn op Instagram en wat een professionele studio ze in het gebouw hadden.

Aangezien wij verbaasd waren over wat het CBS allemaal biedt, waren we ervan overtuigd dat de door ons gekozen doelgroep ook geen idee had. Dat is ook de reden dat we ervoor hebben gekozen om niet alleen een pilotaflevering te maken van een van de onderwerpen, maar ook een korte introductievideo uit te werken over het CBS.

Zoals hierboven benoemd, was de opdracht vanaf het begin heel erg vrij. De vraag was of we een innovatief, origineel concept konden bedenken en hiervoor een pilot konden maken, zodat het CBS hier uiteindelijk zelf verder mee aan de slag kan als het een succes wordt.

Toen we ons gingen verdiepen in wat het CBS allemaal te bieden heeft, en wat wij konden aanvullen, kwamen we erachter dat het CBS vooral wat oudere, hoogopgeleide mensen aanspreekt. Onze focus ging al snel liggen op de jongere generatie, basisschoolleerlingen, hierbij betrekken. Er was namelijk nog geen product wat hun echt aan kon spreken en dit wilden we veranderen. Door deze kinderen te informeren over zowel wat het CBS als organisatie te bieden heeft, als hun informatie gebruiken om de kinderen nieuwe kennis te geven, wilden wij ons steentje bijdragen.

We hebben gebruik gemaakt van Design Thinking om onszelf door dit proces heen te helpen. Hierbij begonnen we met onderzoeken van de doelgroep en de gebruikers van het CBS. Op basis daarvan gingen we verschillende ideeën met elkaar bespreken, een daarvan was een talkshow. Uiteindelijk is deze talkshow omgezet in een educatief programma waarbij elke aflevering een ander thema heeft.

Hoewel we geen actuele aanleiding hebben voor ons algemene concept van de afleveringen, hebben we wel voor elk los onderwerp een eigen actuele aanleiding gevonden. Daarnaast is de vorm die we hebben aangenomen wel gebaseerd op andere programma's die op dit moment erg populair zijn, dus daarin is het programma actueel.

Opdracht

We ontwikkelen een nieuw concept om kinderen rond de 12 jaar kennis te laten maken met de cijfers van het CBS. We maken hiervoor minimaal één uitgewerkte pilot en een compleet concept-boek over een periode van 10 weken. We maken hiervoor gebruik van verschillende onderzoeks- en ontwikkelmethoden. Onder andere veldonderzoek, literatuuronderzoek en Design Thinking. We ronden dit project af met een eindpresentatie.

Design Thinking

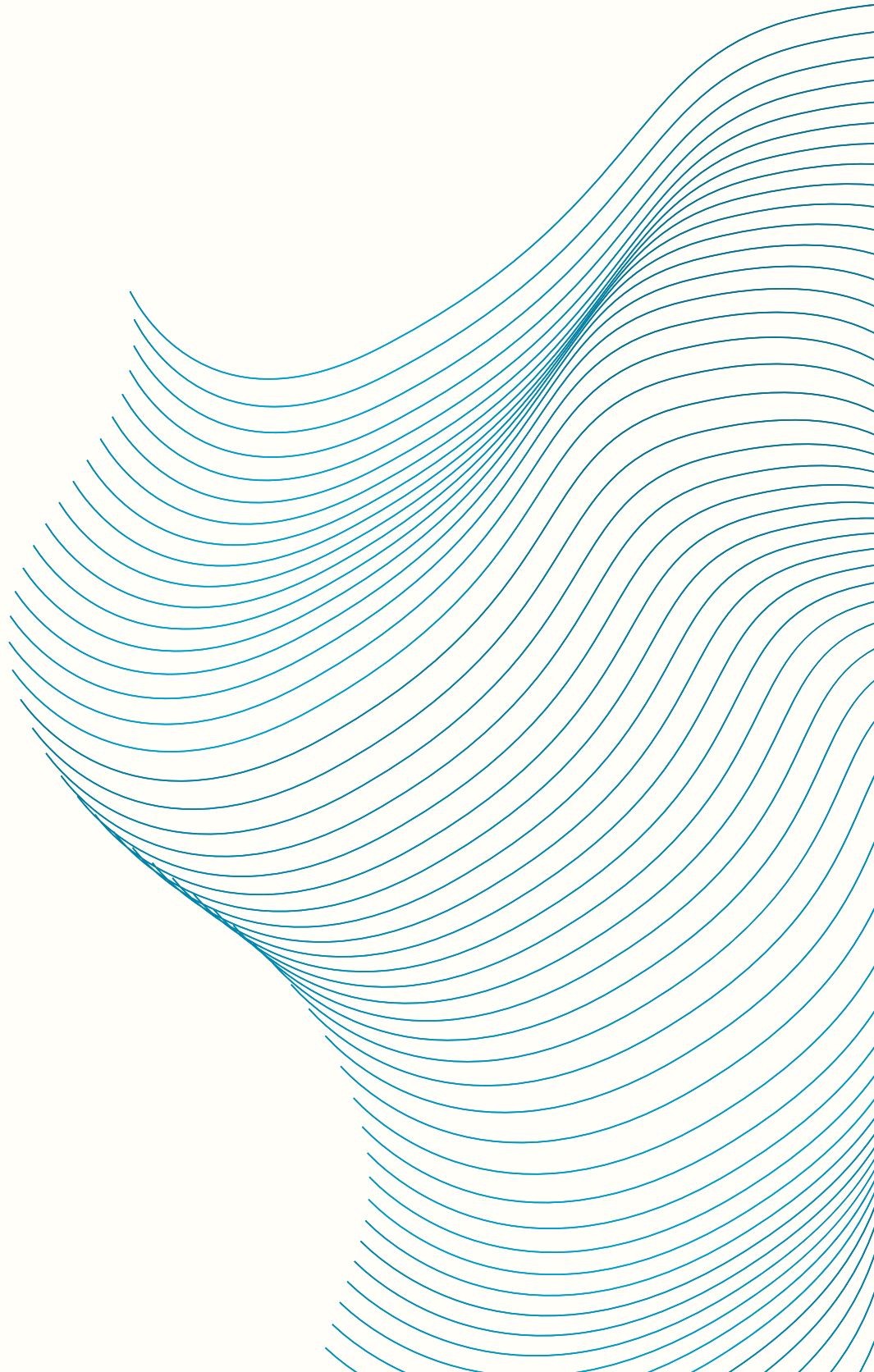
Omdat de opdracht zo vrij was, zochten we naar handvatten voor ons proces. Wij hadden al enige ervaring met de methode van Design Thinking. Dat is een proces waar je aan de slag gaat met ingewikkelde problemen waar niet meteen een oplossing voor de hand ligt. De vrije opdracht van het CBS deed denken aan zo'n 'wicked problem', waar we gestructureerd per fase doorheen zouden moeten gaan. Iedere fase binnen Design Thinking heeft zijn kenmerken:

- **Empathize:** het onderzoeken van de doelgroep en gebruikers. Hierbij krijg je door middel van verschillende onderzoeksmethodes inzicht in de behoeften van je doelgroep en gebruikers. Het gaat nog niet om oplossingen bedenken, maar om het probleem goed in kaart te brengen.
- **Define:** alle informatie die verzameld is in de eerste fase, ga je nu bundelen en toespitsen op het probleem. Zijn er patronen te herkennen in alle informatie? Na deze fase heb je een probleemstelling, waarmee je richting een mogelijke oplossing kan gaan.
- **Ideate:** het doel van deze fase is om in oplossingen te gaan denken. Niet eentje, maar meerdere waardoor je tot de juiste zal komen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan woordwolken met allerlei verschillende ideeën.
- **Prototype:** in deze fase gaat het om het uitwerken van het idee. De vorige fases hebben je gestructureerd op het juiste idee gebracht, en dat ga je nu uitvoeren. Prototypes kunnen verschillen van fysieke voorwerpen tot aan digitaal lesmateriaal.
- **Test:** in deze fase gaan de gebruikers het prototype testen. Hoewel het de laatste fase is, hoeft het niet het eindpunt te zijn. Na de test komen verbeterpunten aan het licht die van toepassing zijn op je prototype. Op grond daarvan pas je het prototype aan om zo tot de beste oplossing te komen.

Dit zijn in een notendop de fases van Design Thinking. De volgorde is altijd hoe het hierboven weergegeven is. Maar je kan altijd een stapje terug doen. Dus mocht je binnen de 'define-fase' nog terug willen naar je doelgroep voor informatie, dan is dat juist goed. Dit maakt het proces alleen maar sterker en zorgt voor een uiteindelijk beter eindresultaat. In het verdere verloop van het conceptboek zal duidelijk worden tot welke fase het betreffende onderdeel behoort, om zo een duidelijk beeld te scheppen van ons Design Thinking-proces.

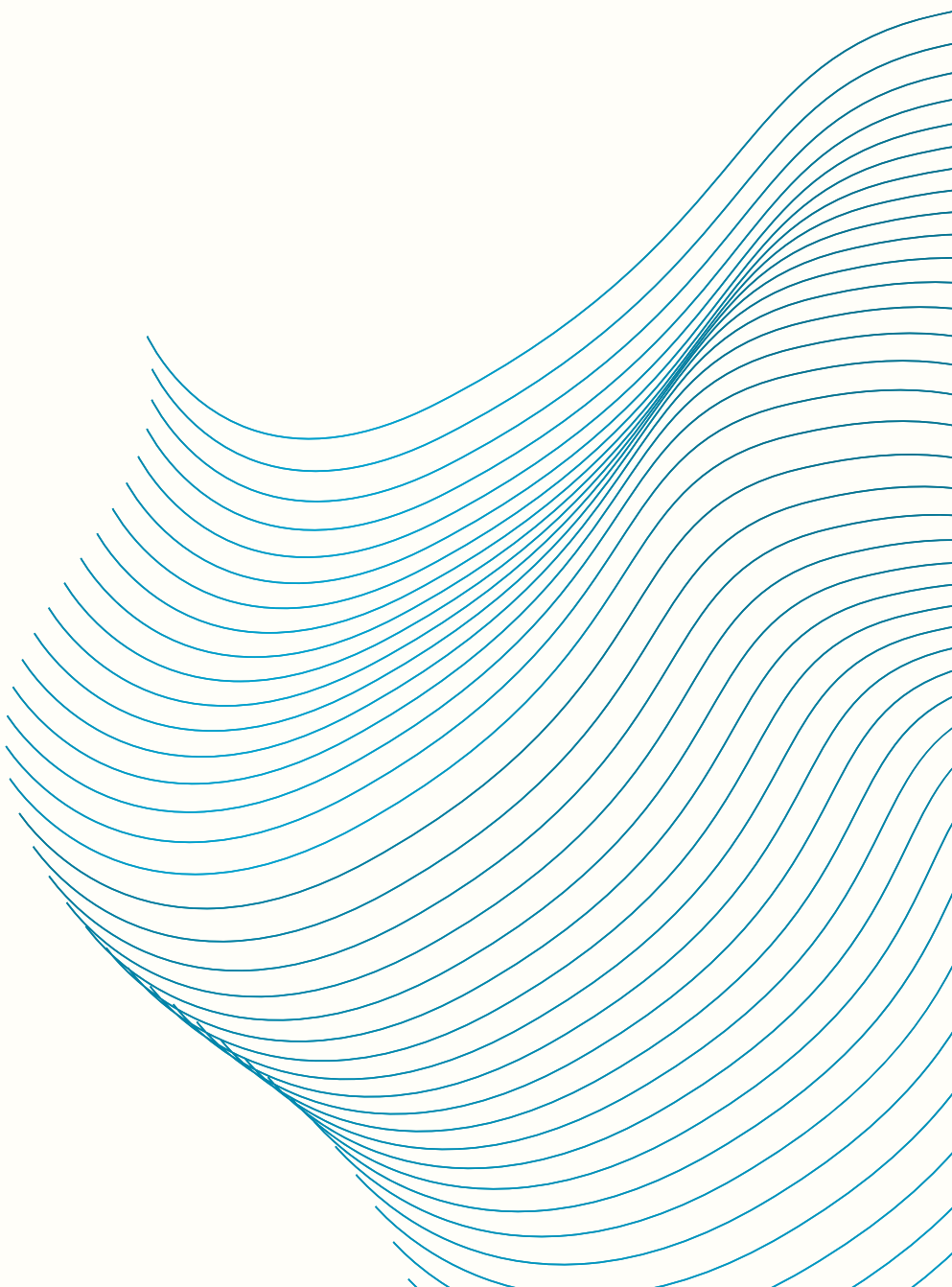
Concept uitleg

Wij zijn na gestructureerd en gedegen onderzoek (zie bijlagen) tot een concept gekomen. 'Het CBS is er voor iedereen', is het credo van het CBS. Daar begon bij ons iets te dagen. Als het CBS er voor iedereen is, is er dan ook content voor iedereen? Met dat vraagstuk zijn we aan de slag gegaan. We kwamen na onderzoek over het CBS tot de conclusie dat er veel content wordt aangeboden op verschillende kanalen, maar wat is er voor de basisschool kinderen? Zij behoren ook tot 'iedereen'. En speciaal voor die doelgroep hebben we na verschillende fases ons concept ontwikkelt: De Cijfershow.

Wat is de Cijfershow?

De Cijfershow is een informatief kinderprogramma over cijfers van het CBS, gericht op basisschoolkinderen van groep 7 en 8. In de klas op school, wordt de Cijfershow door de docent aangezet, zoals wel vaker gebeurt met bijvoorbeeld het Jeugdjournaal. De video behandelt een onderwerp dat aansluit bij de behoeften van de doelgroep. De behoeften zijn opgehaald in de beginfase van het onderzoek. Het programma is informatief en vertaalt 'ingewikkelde' cijfers van het CBS over een bepaald onderwerp, naar de maatstaven van kinderen. Zodat ook de cijfers van het CBS begrijpelijk en interessant worden voor die doelgroep. Het onderwerp wordt aangekaart op een meer alternatieve manier, dan het CBS voorheen deed. Er wordt meer op sprekende locaties opgenomen, om zo een beter beeld te scheppen voor de kinderen. En de vaak best ingewikkelde cijfers, worden vergeleken met situaties die in de leefwereld van kinderen passen. 50% van alle kinderen, kan dus vergeleken worden met de helft van de klas bijvoorbeeld.

Hieronder zal per programmaonderdeel worden beschreven wat de invulling hiervan zal zijn:

- **Opening:** in de opening wordt het onderwerp geïntroduceerd wat zal worden behandeld. Dit gebeurt op een meer sprekende manier dan het CBS voorheen deed. Er wordt op speciale locaties opgenomen, die treffend zijn voor dat onderwerp. Ook kunnen er opvallende feitjes of leuke aspecten van het onderwerp getoond worden, om de kinderen zo het idee te geven dat het niet om een stoffig cijfer-programma gaat. Hierin moet dus helder worden waar het die keer over gaat en waarom dat relevant is.
- **Explainer:** omdat de basis van ons concept de cijfers van het CBS zijn, gebruiken we die als basis voor onze explainer. Hierin wordt duidelijk gemaakt welke opvallende statistieken er zijn voor de doelgroep over het onderwerp. Deze worden door middel van visuele toevoegingen duidelijk gemaakt. Daarnaast worden vergelijkingen gemaakt tussen de harde cijfers en de leefwereld van kinderen, om het zo een stuk meer beeldend te krijgen. Op deze manier krijgen de kinderen de cijfers van het CBS naar hun behoeften door.
- **Quiz:** na relatief veel informatie is het tijd om zelf al wat interactiever mee te doen voor de kinderen. Dit hebben wij na ons onderzoek besloten. Met een quiz, kijken we wat er is blijven hangen van onze uitleg en of de kinderen al een beter idee hebben van de relevantie van het onderwerp. De quiz zal bestaan uit drie vragen. Gelijk na de vraag zal het goede antwoord worden besproken met een klein stukje duiding erbij.
- **Expert:** uit ons onderzoek bleek dat kinderen graag luisteren naar iemand die veel kennis heeft over een onderwerp. Dit kan bijvoorbeeld een held voor ze zijn, of iemand die precies het juiste weet en het naar hun leefwereld kan vertalen. Hierbij willen we dus de expertise van een extern persoon gebruiken. We zien bijvoorbeeld dat cijfers dalen, maar waarom dalen deze? Dit is een stukje duiding dat alleen cijfers niet geven, maar een expert op dat gebied kan wel mogelijke verklaringen geven. En ook dit proberen we weer naar de behoeften van kinderen te vertalen.
- **Afsluiting + introductie Lagerhuis:** het onderwerp wordt afgerond, maar dat betekent niet dat de kinderen klaar zijn. Ze hebben veel informatie tot zich genomen, en ook al wat interactiever meegedacht. Maar uit ons onderzoek bleek dat het een uitdaging was om in elkaars leefwereld te komen. Dit proberen we voor elkaar te krijgen met het Lagerhuis-model. Dit is een discussiemodel waarin een stelling wordt behandeld. Een groep is voor en een groep is tegen. Het gaat er niet om of je écht voor of tegen de stelling bent, maar dat een kind zijn best doet om argumenten te bedenken waarom iemand voor of tegen zou zijn. Je wordt dus in een groep ingedeeld en schuift je eigen mening even op zij. Zo wordt er circa 10 minuten een discussie gehouden in de klas, waar de docent de leiding heeft. De kinderen laten elkaar uitpraten en komen zo in elkaars gedachten terwijl ze interactief bezig zijn met een actueel en maatschappelijk onderwerp.

En deze opsomming van rubrieken vormt de inhoud van De Cijfershow. Sommige onderwerpen lenen zich er beter voor om andere vormen nog te gebruiken in het programma. Bijvoorbeeld een sketch à la 't Klokhuis of een vox-pop met kinderen over een onderwerp. Dit zal per onderwerp bepaald worden. Hiermee voorkom je dat je te standvastig vasthoudt aan een bepaald format, terwijl een wisseling wellicht beter zal zijn.

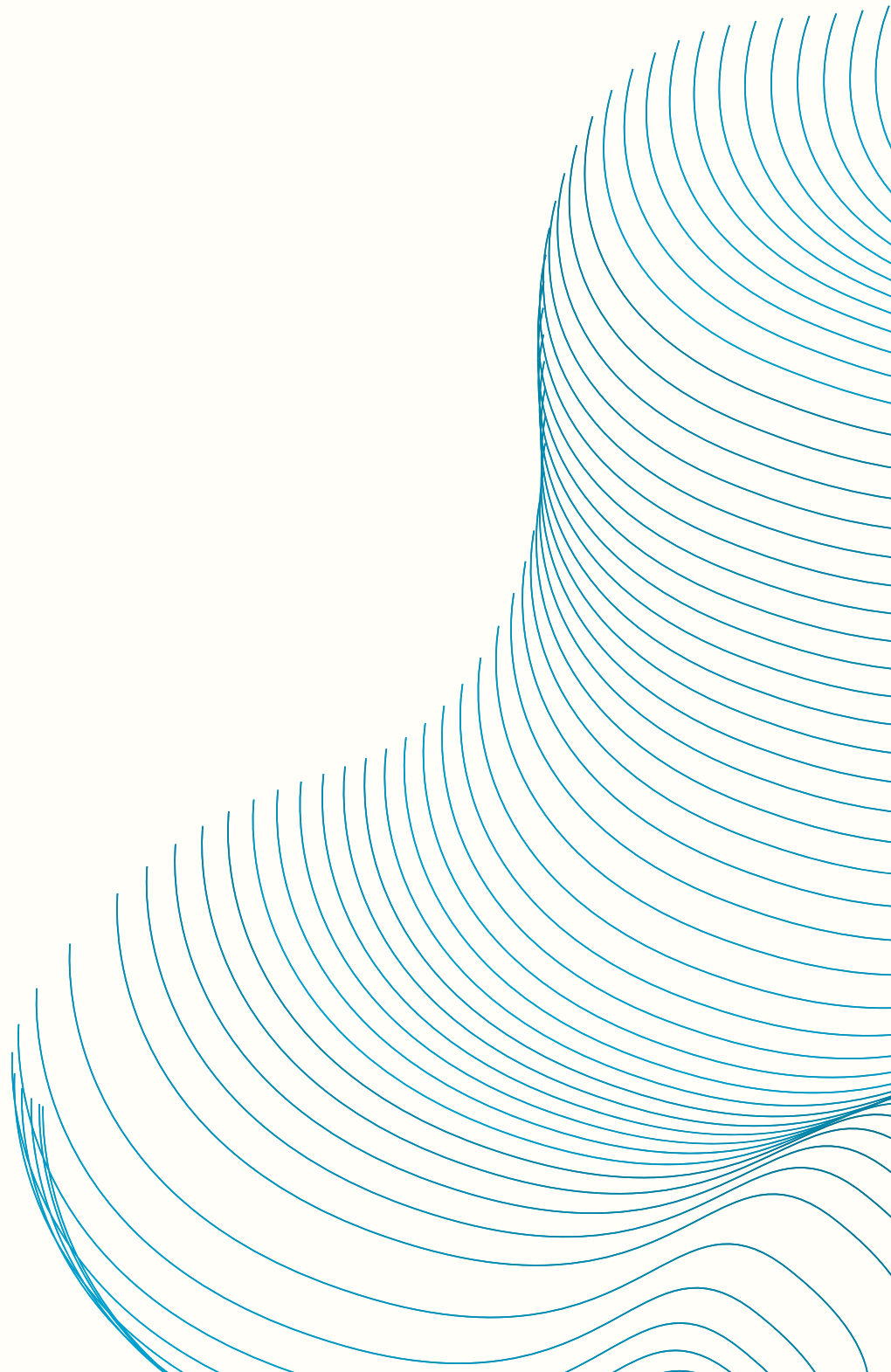
Design Thinking

De ontwikkeling van ons concept zit binnen de 'ideate-fase' van onze Design Thinking cyclus. In dit conceptboek staat dit niet op chronologische volgorde. We leggen eerst het concept uit, om daarna te verantwoorden hoe wij tot deze keuzes zijn gekomen. In onze weken bij het CBS was dit niet het eerste waar wij mee begonnen. We hebben eerst onderzoek gedaan en veel informatie binnen gehaald. Vervolgens zijn we al deze informatie gaan bundelen en kijken wat de behoeften etc. waren. Daarna zijn we al deze informatie pas gaan omzetten in mogelijke ideeën voor ons concept: ideate.

Doelgroep

Om onze doelgroep goed te kunnen begrijpen hebben we een persona ontwikkeld. Deze is tot stand gekomen nadat we enquêtes hebben afgenomen bij 108 kinderen in Bergen op Zoom, Den Haag en Leimuiden. Daarnaast hebben we een focusgroep gedaan. Een focusgroep houdt in dat we met een beperkt aantal kinderen in gesprek zijn gegaan over hun mediagedrag. Daarnaast hebben we docenten geïnterviewd over wat er speelt onder de kinderen. Op basis daarvan hebben we onderstaande persona ontwikkeld.

EVA JANSEN

BASISSCHOOL LEERLING

LEEFTIJD : 12
GENDER : VROUW
WOONPLAATS : HOOFDDORP

HOBBY'S : PAARDRIJDEN
HOCKEY
THUISSITUATIE : OUDERS EN ZUS
FAVORIETE TV-PROGRAMMA'S : KLOKHUIS
JEUGDJOURNAAL
BASISSCHOOL : DE OCTOPUS

PERSOONLIJKHEID

Leergierigheid

Spanningsboog

Inlevingsvermogen

BIOGRAFIE

Eva is 12 jaar en zit in groep 8. Als ze s'avonds thuis is kijkt ze het liefst naar het klokhuis. Daar worden vragen of onderwerpen behandeld waar Eva soms zelf ook mee zit. Op school vindt ze taal het leukste vak. Zeker als daar een quiz bij komt kijken. Ook kijkt ze graag video's op school.

MOTIVATIE

Met de middelbare school in het verschiet is het zaak om te oriënteren op haar toekomst. Televisieprogramma's helpen haar om kennis te maken met verschillende vakgebieden en branches.

SOCIALE MEDIA

DEVICES

TABLET

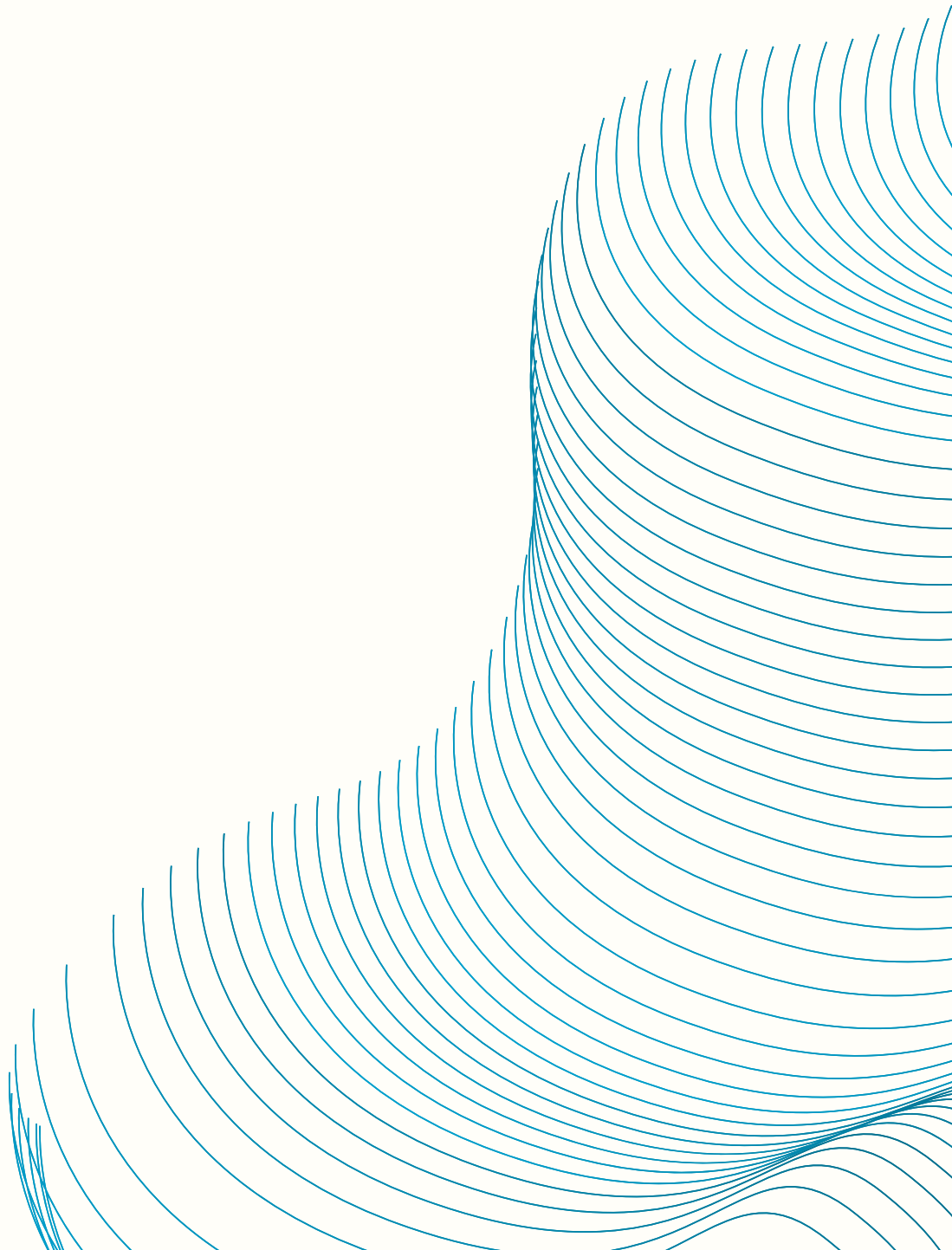
SMARTPHONE

GOALS

- Samen met haar vriendinnen hoopt ze in het nieuwe schooljaar te beginnen aan de havo van het Kaj Munk College
- Eva wil veel nieuwe dingen leren. De wereld ligt nog aan haar voeten. Ze weet nog niet wat ze wil worden dus kijkt veel rond in verschillende branches

Design Thinking

In de methode van Design Thinking is het heel belangrijk om je doelgroep in kaart te brengen. Dit is eigenlijk de eerste fase; empathize. De behoeftes vormen de basis van deze fase. Wat wil de doelgroep en waarom? De persona die wij hiervan hebben gemaakt is eigenlijk een samenvatting van onze doelgroep in een fictief persoon.

SWOT-analyse van doelgroep

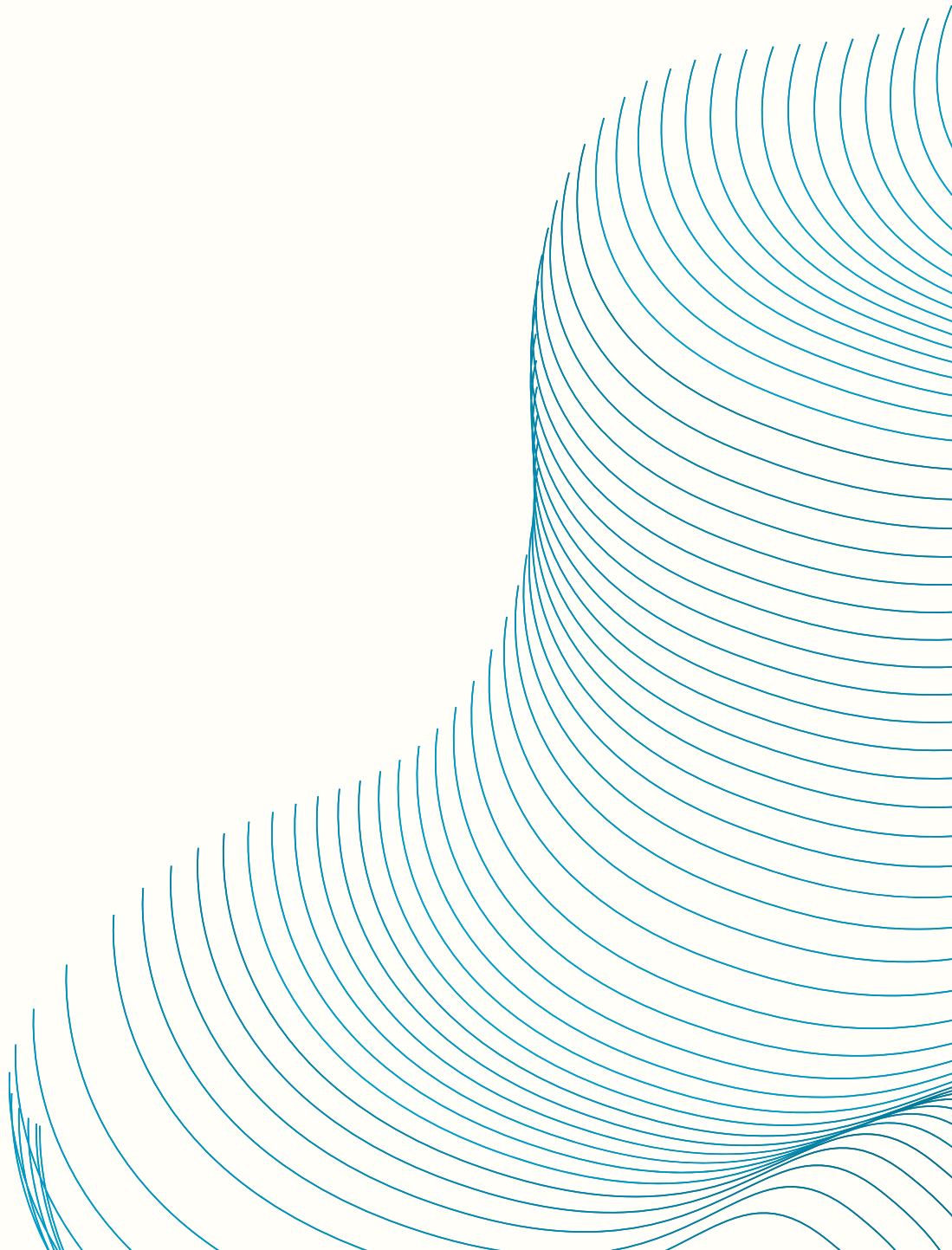
Om, naast de persona, een goed beeld te krijgen van de sterke en zwakke punten van onze doelgroep, hebben we een SWOT-analyse gemaakt. Op deze manier hebben we goed in beeld waar we op moeten letten en waar we, tijdens de ontwikkeling van ons concept, slim op in kunnen spelen. De SWOT-analyse is gebaseerd op de enquêtes, focusgroep en de interviews met docenten.

Strengths	Weakness
<ul style="list-style-type: none"> - Rijke fantasie - Leergierig - Nieuwsgierig naar alles wat nieuw is - Digitaal vaardig - Naïef	<ul style="list-style-type: none"> - Beperkte begrippenkennis - Korte spanningsboog - Snel de handdoek in de ring gooien - Eigen belevingswereld - Inlevingsvermogen nog weinig aanwezig
Opportunities	Threat
<ul style="list-style-type: none"> - Alles uit de kast om begrippen uit te leggen (met ballen gooien, taarten snijden of de klas als testgroep gebruiken) - Kneedbaar - Digitale kanalen	<ul style="list-style-type: none"> - Afhaken - Ongeïnteresseerd - Brede mate van kennisontwikkeling (de een is veel verder dan de ander)

Bij de categorie strengths hebben we gekeken naar de belevingswereld van kinderen. Omdat heel veel onderwerpen voor kinderen nog nieuw zijn, staan ze vaak open voor nieuwe informatie en uitleg. Daarentegen is hun beperkte kennis van begrippen iets waar wij in ons format goed rekening mee moeten houden. Zo kunnen wij niet te ingewikkelde begrippen gebruiken en als we die gebruiken, moeten we dat goed en beeldend uitleggen. Verder zijn de kinderen heel digitaal vaardig, maar anderzijds heeft dat wel een korte spanningsboog tot gevolg. Social media is ten slotte snel en vluchtig. Ten slotte hebben deze kinderen nog een eigen belevingswereld waar ze niet zo makkelijk uitstappen. Daar maken wij slim gebruik van: wij vragen de kinderen niet om in onze belevingswereld te stappen, maar stappen zelf aan boord van die van hen. Op die manier hebben de kinderen een langere spanningsboog en maken wij van de weakness een opportunity.

Design Thinking

Uit alle enquêtes, onderzoeken en interviews kwam een hoop informatie. Maar wat zegt die informatie eigenlijk? Dat is binnen Design Thinking iets wat je gaat duiden binnen de 'define-fase'. Er komen overeenkomsten uit al die verzamelde informatie. Die bundel je samen om zo een duidelijk beeld te krijgen van gedrag, behoeften en de doelgroep.

Stakeholders

Als eerste is het CBS onze grootste stakeholder, door hen kunnen wij deze uitzendingen maken. Daarnaast zijn zij ook onze eerste afnemers.

Verder zijn scholen voor ons belangrijke stakeholders, omdat docenten onze uitzendingen gaan uitzenden in de klassen. Zij zorgen ervoor dat leerlingen ons programma gaan bekijken en zo op een laagdrempelige manier meer meekrijgen over cijfers en het doel van statistiek. Zelf worden ze ook actief gemaakt door het onderdeel van het Lagerhuis. Hier moeten ze actief aan de slag met onze informatie waardoor ze onze informatie ook beter opslaan.

Key resources

Om ons concept te realiseren zijn meerdere factoren belangrijk. In eerste instantie zijn er een paar fysieke benodigdheden om een aflevering te kunnen maken. Het belangrijkste is opnameapparatuur. Denk hierbij aan camera's, statieven en audio opnameapparatuur. Dat opnemen moet ergens plaatsvinden; een studio is noodzakelijk. Na het opnemen van de beelden moeten deze bewerkt worden, hiervoor is een computer nodig met de daarbij benodigde bewerkingsprogramma's.

Op intellectueel gebied zijn er verschillende dingen nodig. In eerste instantie kennis van de bestaande markt, die is op te halen bij andere spelers binnen hetzelfde vakgebied (o.a. het Jeugdjournaal en het Klokhuis). Dit zouden in een toekomstig stadium zelfs partners kunnen worden, als er interesse zou zijn in een samenwerkingsverband. Denk hierbij aan het samenwerken tijdens ontwikkeling maar ook het bieden van een platform (bijvoorbeeld een speciale CBS-pagina op de websites van deze programma's). Verdere kennis is direct te halen bij de doelgroep. Dit is mogelijk door bijvoorbeeld gebruik te maken van enquêtes en focusgroepen.

Die kennis moet vervolgens omgezet worden in afleveringen. Die afleveringen moeten geschreven en bewerkt worden, hiervoor is een team nodig. Iemand die kundig is in audio- en videobewerking mag niet ontbreken in het team. Verder moet er binnen dat team gebrainstormd worden over de inhoud, hiervoor is enige creativiteit noodzakelijk. Ervaring met de tone-of-voice die bij kinderen aanslaat is ook zeker een pré. Veel van de video's zullen gebruikmaken van animaties, om ervoor te zorgen dat de cijfers ook visueel ondersteund worden. Een animator kan dus niet ontbreken in het team.

Partners

Dankzij onze partners hebben wij dit programma kunnen maken en hieronder zullen wij elke partij toelichten.

Onze eerste partner is natuurlijk het CBS. Zij hebben ons de opdracht gegeven en alle gebruikte cijfers komen van hun statline. Daarnaast worden de uitzendingen in hun studio gefilmd en komen de uitzendingen online op de leeromgeving van het CBS.

Onze tweede partner zijn scholen. Dit heeft meerdere redenen: als eerste de docenten. Wij zijn het gesprek aangegaan wat wel en niet werkt in klassen nu, en dat was voor ons heel leerzaam, omdat zij dagelijks met onze doelgroep werken en wij niet. Daarnaast zijn we met de leerlingen van groep 7 en 8 gaan praten in focusgroepen, maar we hebben ook informatie verzameld via enquêtes. Hierin konden zij aangeven welke onderwerpen zij wilden terugzien in onze uitzendingen. Zij waren in ons design thinking proces een grote partner.

Verder zijn wij met meerdere makers in gesprek gegaan die heel goed onze doelgroep begrijpen. Zoals de televisieprogramma's: het Jeugdjournaal en Klokhuis. En het tijdschrift Zo Zit Dat, deze gesprekken waren heel leerzaam voor ons en daaruit hebben we veel meegenomen aan kennis. De grootste les was hoe je kinderen moet benaderen qua taalgebruik. Een voorbeeld hiervan is dat verkleinwoorden niet goed werken als je ze serieus wil nemen. De volledige interviews zijn in onze bijlagen te vinden.

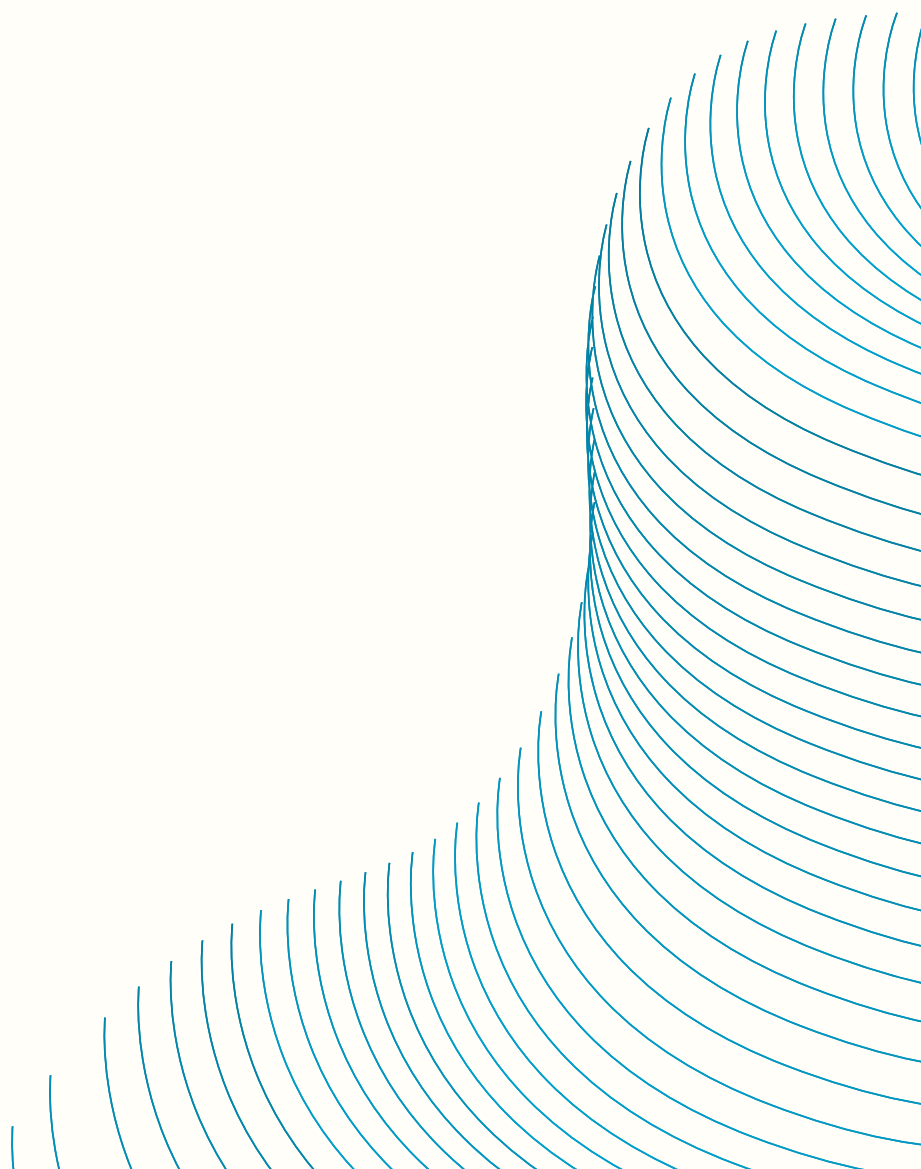
Als laatste docent Caroline Duijndam, zij heeft ons heel goed geholpen in het vormgeven van ons concept. Als oud-redacteur van kinderprogramma's zoals Villa Achterwerk heeft zij veel ervaring in de kinderprogramma wereld. Verder heeft ze ook jeugdjournalistiek als vak gegeven. Zij kwam er onder andere mee dat wij geen pedagogen zijn maar journalisten. Aan dit gesprek hebben wij veel gehad, omdat ze veel feedback voor ons had en ons op het idee van het definitieve concept heeft gezet. Zo heeft zij ons op het idee van het Lagerhuis debat gezet.

Design Thinking

De gesprekken met partners zijn onderdeel geweest van een aantal fases. Dit komt doordat we de gesprekken ook op verschillende data hebben gevoerd met verschillende partners. Als we kijken naar het gesprek met 't Klokhuis bijvoorbeeld. Dit was een van de eerste gesprekken en ging meer over de behoeftes van de doelgroep. Dit zou meer tot de 'empathize-fase' behoren. Terwijl in het gesprek met het Jeugdjournaal op een later moment, we het meer hebben gehad over vormen en al meer over ons concept zelf. Dit gebruikte we dus meer als sparringpartner om tot een beter concept te komen; ideate.

Locatie

Qua locatie maken wij altijd gebruik van de studio als vaste opnameplek. Als het onderwerp van de uitzending zich ervoor leent, kunnen wij ook naar externe locaties gaan zoals een voetbalveld of een boerderij. Dat doen wij als het visueel een meerwaarde heeft.

Zo hebben wij voor de uitzending over sport, filmen op een voetbalveld bij voetbalvereniging Kampong. Bij de uitzending over veeteelt zullen we de explainer-video opnemen tussen de dieren op de boerderij van familie Kompier. De uitzending over migratie zal deels opgenomen worden in een woonwijk en de uitzending over social media zal deels plaatsvinden in een klaslokaal.

Kanalen

Ons distributiekanaal is de site van het CBS en dan onder het kopje: leren in de klas. We hebben deze keuze gemaakt, omdat ons programma in de klas bekeken gaat worden en de docent zelf kan kiezen welke aflevering er gekeken wordt. Er zit dus geen chronologische volgorde in, waardoor de docent kan inspelen op wat er leeft in de klas. We maken geen gebruik van sociale media kanalen, omdat kinderen onder andere in lessen geen telefoon mogen gebruiken. Daarnaast worden onze uitzendingen per seizoen gemaakt en komen die dan ook tegelijkertijd online. Juist zodat de docent kan kiezen en zelf per klas een volgorde kan maken. Als wij op Youtube of Instagram elke week een aflevering online zouden zetten is de volgorde bepalend en kunnen kinderen ook thuis al kijken. En dat zou geen positief effect hebben op de Lagerhuis-stelling.

SWOT-analyse van concept

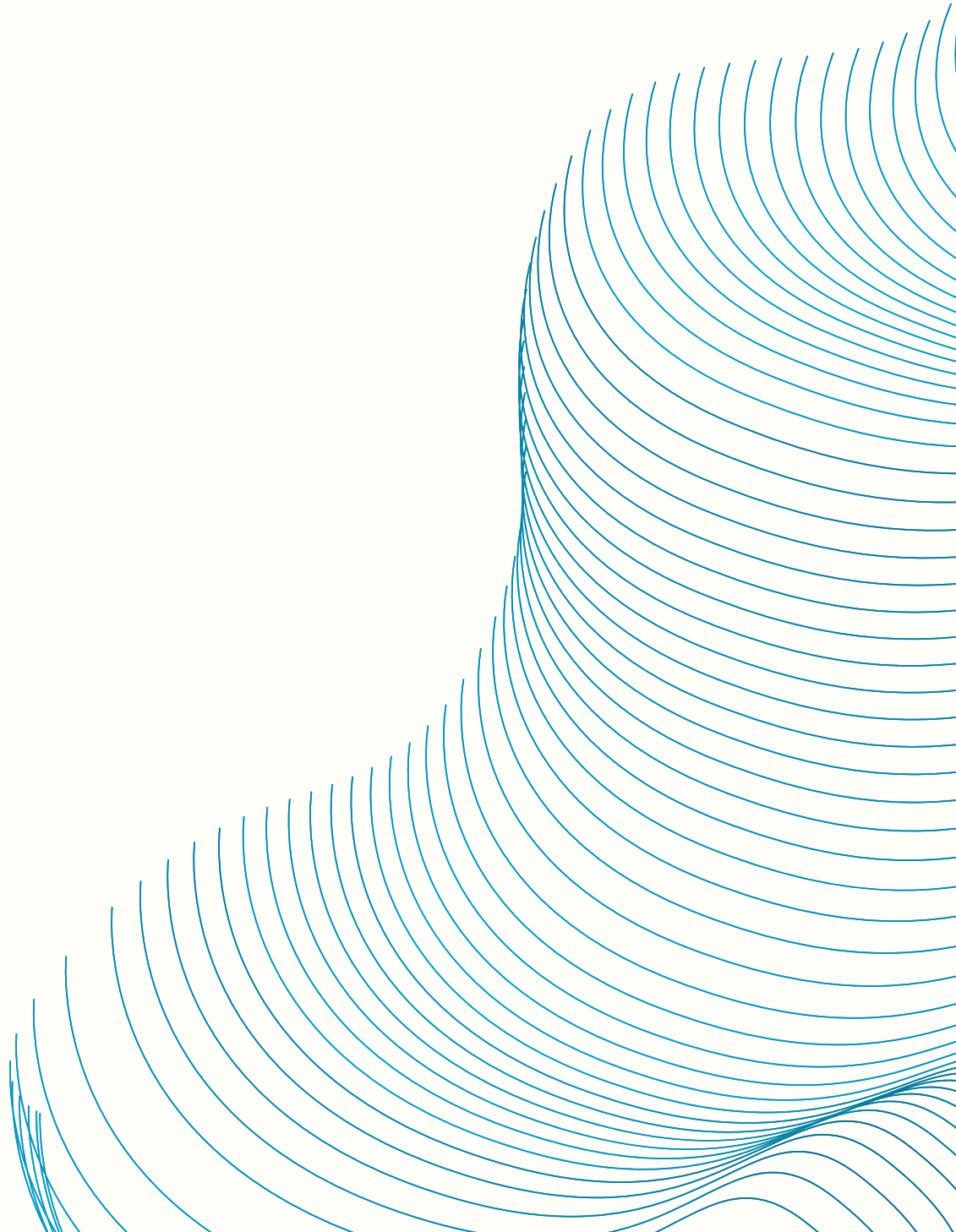
In de focusgroepen hebben we van de kinderen terug gehoord dat ze graag geïnformeerd willen worden over actuele thema's. Op basis van onze research hebben wij het huidige concept ontwikkeld. Dit concept sluit aan bij de interesses en wensen van onze doelgroep, maar is natuurlijk niet waterdicht. We hebben kritisch gekeken naar het concept dat we willen opzetten. Hieruit is een Strength Weakness Opportunities Threat analyse gemaakt. Hierin laten wij de sterke kanten, maar ook de knelpunten van het concept zien.

Strengths	Weakness
<ul style="list-style-type: none"> - Snel - Interactief - Informatie bieden op eigen niveau - Neutraal informeren - Duiding van actuele ontwikkelingen met behulp van cijfers - Sluit goed aan bij huidig mediagebruik - Geen verplichte volgorde of afname van video's - Mogelijkheid tot een doorlopende serie door wisselende actualiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Meer schermtijd - Soms ingewikkelde onderwerpen - Niet ieder onderwerp ligt in het interessegebied van ieder kind - Door actualiteiten te betrekken zijn de losse afleveringen op lange termijn niet duurzaam
Opportunities	Threat
<ul style="list-style-type: none"> - CBS voor kinderen bekend maken - Maatschappelijke thema's bespreekbaar maken - Algemene ontwikkeling verrijken - Leren onderbouwen van je mening met feiten	<ul style="list-style-type: none"> - Snel veranderende maatschappij, behoeftes van de doelgroep wisselen snel - Uiteenlopende ontwikkelingsniveaus in de doelgroep - Korte spanningsboog van de doelgroep

In de analyse is terug te vinden dat we kritisch naar zowel onze doelgroep als ons concept hebben gekeken. Zo hebben we bijvoorbeeld het besluit genomen om de afleveringen niet doorlopend te laten. Dit is een keuze met voor- en nadelen. Op deze manier kunnen we de actualiteit bespreken maar zijn de afleveringen niet duurzaam op de lange termijn. Een voordeel van dit besluit is dat docenten zelf kunnen kiezen wanneer ze welke aflevering kijken. Zo kunnen zij de keuze maken die het beste bij hun klas past. Dit met het oog op de beperkte belevingswereld en spanningsboog van de leerlingen. Deze en andere afwegingen zijn terug te vinden in de SWOT-analyse.

Design Thinking

Uiteindelijk zijn we tot een concept gekomen. We hebben een gestructureerde route afgelegd om daar te komen. Deze analyse is toegepast op ons concept. En zal dus vooral gaan over de prototype-fase. Alle voorgaande stappen zijn gebundeld en uiteindelijk is dit eruit komen rollen. Zonder dat we daar in eerste instantie aan gedacht hadden. Is het hierna dan klaar? Nee. Een prototype wordt getest en uiteindelijk wordt die feedback weer teruggebracht naar het prototype.

Conclusie

Over een periode van 8 weken hebben wij met onze projectgroep een informatief kinderprogramma opgezet op basis van cijfers van het CBS. Deze cijfers hebben we gekoppeld aan actualiteiten, zodat kinderen op deze manier beter op de hoogte zijn van ontwikkelingen in de samenleving én het bestaan van het CBS.

In het beginstadium hebben we bij het CBS gekeken waar de behoeftes lagen voor een nieuw journalistiek concept. Tijdens dit onderzoek kwam al snel naar voren dat het CBS de media al goed weet te vinden. Dit klopt ook volledig met de zin: "Het CBS is er voor iedereen." Een waarde waar het CBS voor staat.

De enige doelgroep die wij nog te weinig aangesproken vonden, waren kinderen. Voornamelijk kinderen van basisschoolleeftijd. Vanaf de leeftijd 16-18 jaar waren er namelijk wel informatie uitingen specifiek op hen gericht. De doelgroep hebben wij als projectgroep daarom toen gezet op 10 tot 12 jaar, dit correspondeert met groep 7 of 8 op de basisschool.

Na het vaststellen van de doelgroep zijn we hen met een open blik gaan onderzoeken. Hierbij was het doel om te oriënteren waar zij zich mee bezig hielden en op welke manier zij aangesproken wilden worden. Al snel kwam naar voren dat zij – logischerwijs – het gros van hun kennis verzamelen op school. Door de standaard lesprogramma's, maar ook door bijvoorbeeld het Jeugdjournaal dat iedere ochtend in de klas gekeken wordt of Klokhuis afleveringen die te zien zijn tijdens het overblijven. Dit natuurlijk naast het delen van kennis onderling. Na school spendeert de doelgroep een grote hoeveelheid tijd op YouTube. De onderwerpen van de gekeken video's lopen uiteen, bijvoorbeeld gaming video's en vloggers werden genoemd.

Wij zagen de interesse in video's en wilden daarop inhaken. We zijn toen gaan kijken naar het huidige landschap. Na dit geobserveerd te hebben hebben we een brainstorm gedaan om te kijken waar er nog een gat was voor het CBS en het nieuw te ontwikkelen concept. Het was voor ons een pré om het programma te ontwikkelen voor in de klas. Op deze manier wordt de informatie gestructureerd aan de doelgroep voorgelegd en kunnen zij het onderling nog hebben over de informatie die ze gekregen hebben.

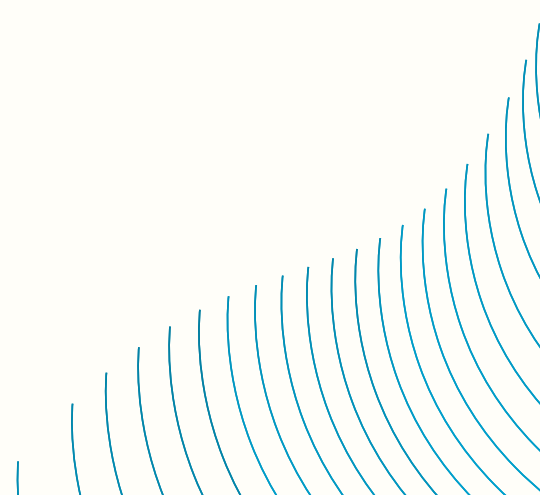
Het concept voor een video moest niet te lang worden, dit hoorden we terug uit gesprekken die we hebben gehad met experts die ook in het huidige landschap werkzaam zijn. Denk hierbij aan de hoofdredacteur van het Jeugdjournaal en een redacteur van het Klokhuis. Verder is alleen informatie zenden en geen kans bieden tot participatie en interactie, demotiverend voor de doelgroep. Dit zijn daarom aspecten die we graag terug wilden laten komen in het concept. Zodoende zijn we uitgekomen op het concept zoals het terug te vinden is, eerder in het conceptboek.

Conclusie test 1 Den Haag, Christelijke Basisschool De Viermeent

Ons concept bestaat in principe uit twee delen. Allereerst het journalistieke gedeelte; de video. Die sloeg goed aan bij de doelgroep. De concentratie bleef goed aanwezig bij de kinderen. Tijdens de explainer was de lading aan cijfers nog goed behapbaar. Wel trokken wij een conclusie dat animaties van cijfers wel degelijk iets toevoegen. Dit maakt het voor de kinderen makkelijk behapbaar en leuk om naar te kijken. De vaardigheid om (bewegende) animaties te maken hebben wij echter niet binnen onze groep. Dit zou dus iets zijn wat je met een externe partij moet bespreken, om het concept nog meer te verbeteren. De quiz was het meest geliefde gedeelte van de video. Het liet een competitief verlangen van de kinderen zien. Ze hoefden niet perse te winnen, maar er werd na de eerste vraag al duidelijk hoe fijn ze het vinden om hun eigen antwoord goed te hebben. Zo werden er dingen gefluisterd als: 'Ah! Ja, deze weet ik!'.

Verder kwam de timing in de video op het juiste moment. Zowel de vorm als de inhoud sluit goed aan bij de interesse en behoefte van de doelgroep. Het tweede gedeelte bestaat uit het Lagerhuis-model. Hier kregen we meer feedback op. We moeten de rol van de docent hierin niet onderschatten en dat hadden we van tevoren wel gedaan. De docent is als debatleider verantwoordelijk voor wie wat zegt. Omdat we dit nog niet voldoende meegenomen hadden in ons concept, hebben we aan de hand van test 1 een stappenplan gemaakt. Hiermee kan de docent precies zien hoe het debat gevoerd moet worden. Het waren vooral de praktische kanten als tijd, klasindeling en spreektijd waar we tegenaan liepen. Dit hebben we aangepast in ons concept, om het vervolgens te kunnen testen in test 2. Ook dit is weer een logische stap in de Design Thinking-cyclus.

Conclusie test 2 Leimuiden, Integraal KindCentrum De Lei

Naar aanleiding van de feedback op school 1 is het concept iets aangepast. We hebben een korte handleiding ontwikkeld voor docenten ter begeleiding van het Lagerhuis. Dit om ervoor te zorgen dat het proces in de volgende klassen wat soepeler zou verlopen.

Hierna hebben we vier klassen bezocht op een volgende basisschool, Integraal KindCentrum De Lei te Leimuiden. Dit is een basisschool die op een andere manier te werk gaat dan een gemiddelde basisschool. Zo werken de kinderen in Units. Dit zijn leerpleinen waarin (in ons geval) de gehele bovenbouw samen werkt. Docenten geven enkel rekenen of taal en de klassen draaien door naar de andere docenten als er andere vakken gegeven dienen te worden. Op deze manier kan een excellerend kind makkelijker worden uitgedaagd en een kind dat moeite heeft met een specifiek vak daar de juiste aanvulling kan krijgen.

Praktisch betekent dit voor ons concept vooral dat kinderen binnen een bepaalde klas stiekem al mee kunnen kijken met de video en debatten. Ook kan het betekenen dat de ruimte wat rumoeriger is dan een gewone klas.

De meest prominente feedback op het concept is dat er bij een nieuwe versie meer gebruikgemaakt zal moeten worden van visualisaties in de video. Dit kan door middel van tekst in het scherm, of via animaties. Er komt veel informatie op de kinderen af, die beter zal blijven hangen als deze ook visueel nog een keer te zien is.

De vorm van het eindproduct beviel de doelgroep goed en het onderwerp viel goed in het interessegebied en de belevingswereld van de kinderen. Door er via het Lagerhuis vervolgens over in gesprek te gaan met elkaar, werden de kinderen geprikkeld om actief bezig te zijn met het onderwerp, en dus met een actuele ontwikkeling in de samenleving.

Het quiz-element beviel in iedere testgroep ontzettend goed. Kinderen waren hoorbaar enthousiast als ze een antwoord goed hadden. De feedback vanuit de doelgroep was hier ook dat het element zelfs langer had mogen zijn. Dit is in lijn met de research die we gedaan hebben, hierin hadden we al de hypothese dat kinderen het competitieve aspect zouden appreciëren.

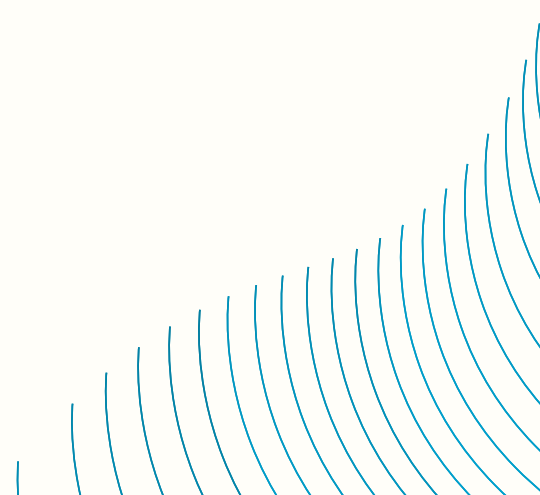
Een toevoeging van het concept zou kunnen zijn om de kinderen aantekeningen te laten maken tijdens de video, dit is gedaan in één van de testgroepen. Dit zorgde ervoor dat ze makkelijker terug konden grijpen op de informatie die ze gegeven was in de video. Dit maakte het voeren van het debat makkelijker.

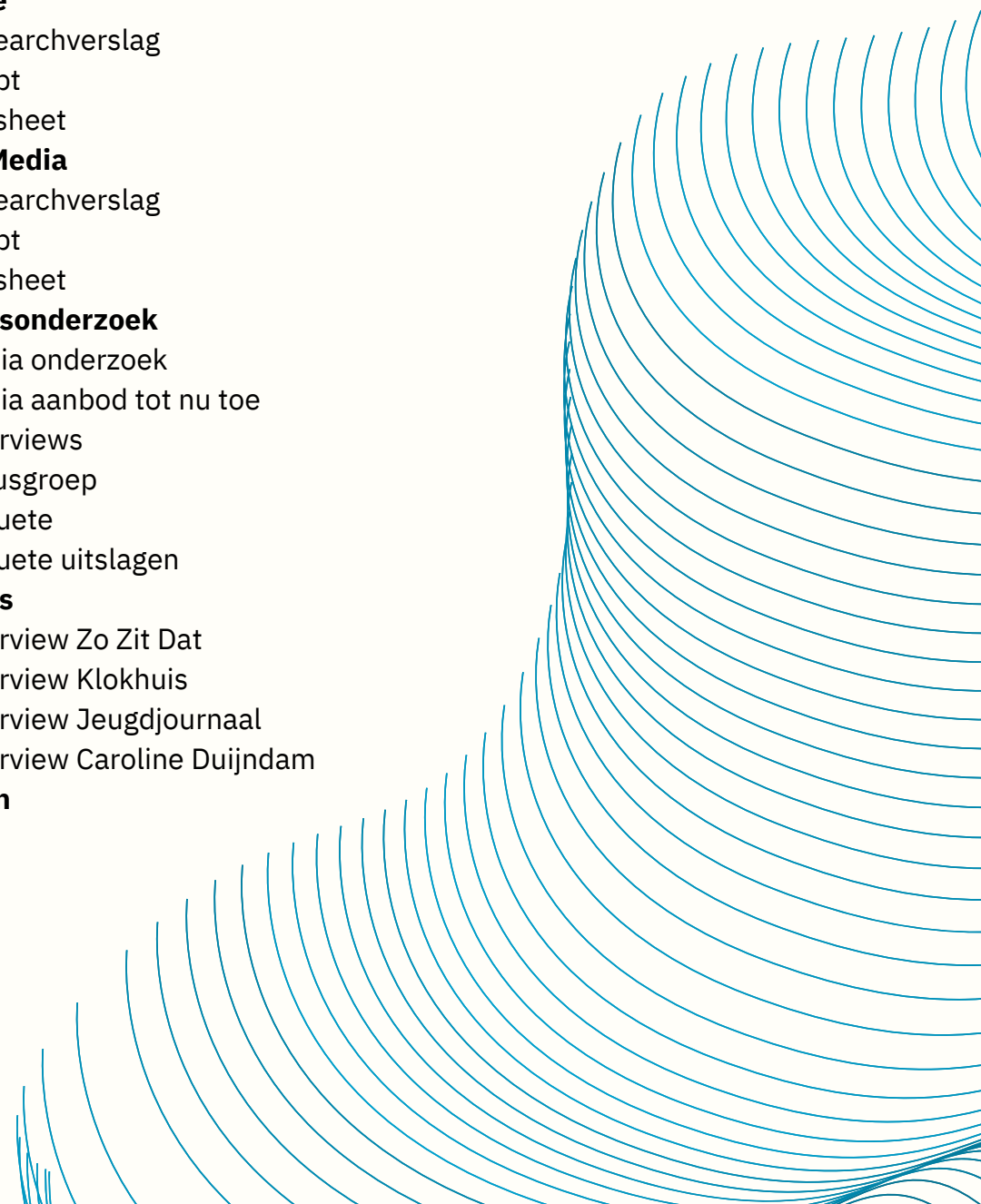
Design Thinking

De Design Thinking cyclus hebben we voor dit concept een keer volledig doorlopen. Als we dit project zouden voortzetten zouden we de uitkomsten van de focusgroep gaan analyseren. Met die uitkomsten zouden we de volledige cyclus nog een keer doorlopen, eventueel met een nog grotere testgroep. Dit zou je meerdere keren kunnen herhalen, totdat je op een concept landt dat volledig vaststaat en aansluit bij de wensen van de doelgroep.

Inhoudsopgave van de bijlage

- **Sport**
    - Researchverslag
    - Script
    - Callsheet
  - **CBS uitlegvideo**
    - Script
    - Callsheet
  - **Veeteelt**
    - Researchverslag
    - Script
    - Callsheet
  - **Depressie**
    - Researchverslag
    - Script
    - Callsheet
  - **Migratie**
    - Researchverslag
    - Script
    - Callsheet
  - **Social Media**
    - Researchverslag
    - Script
    - Callsheet
  - **Publieksonderzoek**
    - Media onderzoek
    - Media aanbod tot nu toe
    - Interviews
    - Focusgroep
    - Enquete
    - Enquete uitslagen
  - **Partners**
    - Interview Zo Zit Dat
    - Interview Klokhuis
    - Interview Jeugdjournaal
    - Interview Caroline Duijndam
  - **Bronnen**
-

Researchverslag Sport

Als we kijken naar cijfers van het CBS over sport zijn er meerdere cijfers te vinden. Allereerst kijken we naar de data over: Ervaren gezondheid, zorggebruik en leefstijl bij kinderen tot 12 jaar. Daarin wordt gekeken naar verschillende punten. Er worden percentages vergeleken vanaf 2015 (sommige pas vanaf 2017) tot en met 2022. De punten die worden gemeten in percentages zijn: leefstijl (bewegen wat voldoet aan beweegrichtlijn uit 2017), voldoende matig intensieve inspanning, voldoende bot/spierversterkende activiteiten, wekelijkse sporters, abonnement bij sportaanbieder, en lid van sportvereniging. Allereerst de vraag welke van deze punten interessant zijn voor onze doelgroep; groep 7 en 8 van de basisschool. Daarvoor moet eerst worden geanalyseerd bij welke punten er opvallende trends te zien zijn.

Als we kijken naar de leefstijl zien we een licht positieve trend. Het percentage jongens en meiden wat aan de beweegrichtlijn voldoet was in 2017 55,5%. Als we kijken naar de laatste cijfers van 2022, zien we een percentage van 56,8%. Geen opvallende stijging dus, maar er valt wel iets anders op. In de corona jaren 2020 en 2021, steeg het percentage naar boven de 60%. Opvallend dus dat er een stijging is wanneer kinderen minder verplichtingen hebben. Dit is wellicht een goede insteek voor een stelling die behandeld kan worden in het Lagerhuis-model. Iets in de lijn van: kinderen gaan meer sporten als ze minder verplichtingen hebben.

De volgende twee punten zijn de voldoende matig intensieve inspanning en de voldoende bot/spierversterkende activiteiten. Echter is de samenstelling hiervan precies wat er in de beweegrichtlijn staat. Dus deze cijfers zeggen weinig op zichzelf.

Als we kijken naar de wekelijkse sporters, is er wel meer opvallends te zien. Het aantal wekelijkse sporters lag in 2016 op 64,8%. Dat percentage is in 2022 nog maar 58,8%. Dat is een relatief grote daling. Het zou een goede invalshoek zijn voor het Lagerhuis-model. Waarom denken de kinderen dat deze daling speelt in de afgelopen jaren? Zijn ze bewust van hun eigen gedrag en wat de invloed op bewegen hiervan is?

Dan gaan we naar de categorie met de laagste percentages; het aantal abonnementen bij sportaanbieders. Wat daarmee wordt bedoeld is bijvoorbeeld een abonnement bij een zwembad om wekelijks te gaan zwemmen. Dit percentage lag in 2015 op 11,3%. In 2022 lag dit percentage lager, namelijk op 8,4%. Een redelijke daling dus, maar omdat het hier over het laagste aantal gaat, denk ik dat dit onderwerp het minst herkenbaar is voor de doelgroep. De voorkeur is dus niet om deze percentages te behandelen in de uitzending.

Dan het laatste aspect in deze lijst. Dat gaat over het aantal leden van sportverenigingen. Dit is een interessant onderdeel, omdat hier ook veel in de actualiteit over geschreven wordt. In september 2023 komen cijfers van NOC*NSF naar buiten dat in de afgelopen 5 jaar het aantal leden van sportclubs met 130.000 is afgenomen (RTL Nieuws, 2023).

De actualiteit is er dus zeker, maar wat zeggen de cijfers van het CBS? In 2015 was 51% van kinderen onder de 12 jaar lid van een sportclub. Het is door de jaren heen steeds een stukje gedaald. Waar we in 2022 uitkomen op 45% van de kinderen die lid zijn. Je ziet dat een daling is ingezet. En die daling loopt gelijk aan een trend dat kinderen te weinig zouden bewegen.

Maar hoe zien de kinderen dit zelf? Is die verdeling in de klas net zo 50/50 als in de percentages? En wat zouden redenen zijn om wel/niet lid te worden van een sportclub? Dat ziet een jongen die dag en nacht met voetbal bezig is, anders dan een niet-sportgericht klasgenootje. Het Lagerhuis-model is hier ideaal voor om in elkaars belevingswereld te stappen. Hoe denkt de ene groep? En hoe denkt de andere groep? Dit onderwerp heeft na desk- en fieldresearch onze voorkeur om te behandelen in de uitzending. Je pakt hierbij de cijfers van het CBS, maar kan ook de actualiteit behandelen die er op dat moment speelt.

Opening:

Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. Wist je dat je in Nederland een klein beetje in de wereld van Harry Potter kunt duiken? Hoe dat zit, hoor je zo. Maar het heeft te maken met iets wat we vandaag gaan bespreken; sporten.

Je kan in Nederland van allerlei soorten sport doen: onderwaterhockey, stokpaardrijden, fierljeppen, bossabal. Maar je hebt ook wat meer dagelijkse sporten zoals tennis, hockey en natuurlijk voetbal.

Sporten kan je op veel manieren doen. Je kan met vrienden of vriendinnen buiten sporten, of tijdens de gym natuurlijk. Maar veel kinderen beginnen met sporten bij een sportclub of vereniging. Je bent zelf misschien wel lid van een sportclub, of kent iemand die dat wel is. Dan train je samen met leeftijdsgenoten, bijvoorbeeld doordeweeks, en speel je in het weekend een wedstrijd. En die sporten kunnen van alles zijn. Van onderwaterhockey tot aan voetbal. Maar heb je eigenlijk enig idee hoeveel kinderen er bij zo'n club zitten in Nederland? Dat laten wij je zien.

Explainer:

We gaan voor die getallen even terug in de tijd. Niet zo ver hoor, maar naar 2015.

In dat jaar was 51% van de Nederlandse kinderen lid van een sportclub. Dat is dus net iets meer dan de helft van de kinderen uit jouw klas bijvoorbeeld. Het steeg het jaar daarna nog even met 1%, maar toen begon het percentage te zakken.

In de corona jaren 2020 en 2021 zakte het aantal kinderen die lid zijn van een sportclub naar onder de 50%. Dat kan te maken hebben met corona, maar daar komen we later nog op terug. We gaan eerst even door naar het jaar 2022. En de daling is ingezet, gaat nog even door. In 2022 was namelijk nog maar 45% van de kinderen lid van een sportclub. Dat is dus 6% minder dan in 2015. Er sporten op dat moment dus meer kinderen niet bij een sportclub, dan wel. Dat heb je misschien zelf ook al wel eens gemerkt in je klas.

In 7 jaar tijd is er dus best wat veranderd. En de leden van sportclubs is niet het enige wat gedaald is. Bij het CBS houden we meer cijfers bij over sporten, en dus ook over sportende kinderen. Je kan dus lid zijn van een sportclub, maar er bestaan ook andere manieren van sporten. Je kan bijvoorbeeld werken met abonnementen. En dan niet de abonnementen op YouTube en Netflix, maar sportabonnementen. Je kent het misschien wel. 's Zomers is het lekker weer en dan neem je een abonnement op een zwembad. Zodat je lekker vaak kan gaan zwemmen.

Maar we zien ook dat het aantal kinderen dat zo'n sportabonnement neemt, minder wordt. In 2015 was het nog ruim 11% van de kinderen die zo'n abonnement hadden. Maar in 2022 is dat percentage gedaald naar bijna 8%. En zo zijn er nog meer cijfers te vinden, waaruit blijkt dat het aantal sportende kinderen in Nederland daalt.

Quiz:

Goed, we gaan even een klein quizje doen. En er komt iets terug wat we al verteld hebben, dus goed opletten! Ik heb drie vragen voor je. Schrijf je antwoord op, dan checken we gelijk of je het goed hebt.

Vraag 1

Weet je nog dat ik begon over Harry Potter? Dan gaat het natuurlijk over Zwerkbal. De sport waarin je op een vliegende bezem bij elkaar moet scoren en de gouden snaai moet vangen. Die sport kan je dus zelf ook doen in Nederland. Maar de vraag aan jou: Hoeveel zwerkbal clubs denk je dat er in Nederland zijn?

1. 51
2. 31
3. 11

Het goede antwoord is 11. Zwerkbal is geen grote sport in Nederland. Als je het vergelijkt met voetbal, is er een groot verschil te zien. In Nederland zijn er namelijk rond de 3000 voetbalverenigingen. Heb je het goed? Dan gaan we door!

Vraag 2

Er wordt in Nederland gemeten of kinderen wel genoeg bewegen. En zo is er een beweegrichtlijn gemaakt voor kinderen. Die richtlijn geeft aan hoe vaak kinderen zouden moeten bewegen om gezond te leven.

Maar hoe vaak denk jij dat een kind per week moet bewegen om volgens die richtlijn gezond te leven?

1. Minstens een uur op de dag
2. Minstens een keer in de week
3. 2 of 3 keer in de week

Het antwoord is A. De richtlijn voor kinderen is om minimaal een uur per dag intensief te bewegen. Daar behoort sporten dus ook onder. Tijdens de groei van kinderen is het belangrijk om spieren en botten sterker te maken. En dat doe je door veel te bewegen.

En nu gaan we kijken of er nog wat van onze uitleg is blijven hangen.

Vraag 3

De vorige twee vragen kon je misschien niet precies weten. Maar bij deze kijken we echt of je goed hebt opgelet. We begonnen met het aantal kinderen dat lid was van een sportclub. En vergeleken dit tussen 2015 en 2022.

Met hoeveel procent is het aantal kinderen dat lid is van een sportclub gedaald?

1. 6%
2. 10%
3. 15%

Het goede antwoord is 6%. In 2015 was het nog 51% van de kinderen die lid waren van een sportclub. In 2022 is het gedaald naar 45%. $51 - 45 = 6$.

In gesprek met expert:

Goed, we hebben nu jouw kennis getest, en ik heb het een en ander verteld. Maar er zijn ook mensen die écht iets van sportende kinderen afweten. Zo iemand is Anna bijvoorbeeld. Zij is journalist en zet zich in om kinderen meer te laten sporten. We zien dus dat er veel cijfers over sportende kinderen dalen. Maar waarom dalen die cijfers eigenlijk?

Vragen voor de expert:

- Waarom dalen veel cijfers over sportende kinderen?

In de cijfers van afgelopen jaren zijn er een aantal opvallende dingen te zien in sportende kinderen. In die cijfers zijn ook de corona jaren meegenomen; namelijk 2020 en 2021. Maar we zien in die jaren niet meteen een hele erge daling in het aantal sportende kinderen. Je mocht lange tijd niet sporten bij een sportclub, maar kinderen vonden weer andere manieren om te bewegen. Ze vonden bijvoorbeeld het buitenspelen weer een beetje opnieuw uit. Misschien zijn meer kinderen andere manieren van sporten gaan proberen. En daarom zijn minder kinderen lid van een sportclub.

- Waarom zet jij je in om kinderen meer te laten sporten?

We zien een achteruitgang in het bewegen bij kinderen. Maar ook bij volwassenen in Nederland gaat het niet heel goed. 1 op de 2 volwassenen heeft te maken met overgewicht. En dat is gewoon niet zo goed voor de gezondheid. Om kinderen daarvoor te behoeden, willen we ze vroeg al lekker aan het sporten krijgen. Bijvoorbeeld op de basisschool.

- Hoe wil je kinderen motiveren om meer te sporten?

Door middel van Sporthelden op school proberen we de kinderen te inspireren om met sport aan de slag te gaan. Bijvoorbeeld door Frenkie de Jong op een basisschool te laten vertellen hoe hij begonnen is met voetballen, om daarna ook écht met de kinderen te gaan voetballen. Op die manier zien kinderen wat je met sporten kan bereiken, en hopen we zo dat ze enthousiast worden om zelf lekker te bewegen. Daarnaast willen we ook verenigingen vragen om uitleg te geven op scholen over sporten waar ze zelf niet zo snel mee in aanraking komen; neem bijvoorbeeld weer zwerkbal. Zo willen we met clubs, sporters en gemeenten de kinderen motiveren om aan het sporten te gaan.

Afsluiting + uitleg Lagerhuis-stelling:

Nu is het tijd om zelf aan de slag te gaan. We gaan de klas in tweeën verdelen en een stelling behandelen. Dat is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?

Voorbeeld van zo'n stelling:

Kinderen hoeven niet meer naar school.

Als je in de groep zit die het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Begrijp je het nu?

Dan is hier de stelling:

Alle kinderen zouden verplicht lid moeten zijn van een sportclub

Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken!

Dit was de Cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doe!

Callsheet & Draaiboek

Titel onderwerp:	Cijfershow; Sport aflevering
Datum productie:	Draaien 8 & 9 januari 2024 Deadline: 12 januari
Callsheet/draaiboek	Manouk Muller, Lisanne van Gent & Meg van der Hoorn
Regie	Lisanne van Gent, Meg van der Hoorn & Anna Hupe
Redacteur/research	Floris Franken
Camera	Meg van der Hoorn, Manouk Muller, Lisanne van Gent & Anna Hupe
Edit	Anna Hupe
Soort productie	Video

Korte omschrijving verhaal met invalshoek

Een informatief kinderprogramma van het CBS over sport. Bestaande uit een introductie, explainer, quiz, gesprek met expert en afsluiting.

Bron 1 naam:	Thijs Zonneveld – stand-in = Anna Hupe
Functie:	Wielerverslaggever
Datum, tijd	
Tel:	
Adres:	
Plaats:	
Contact person:	n.v.t.
Tel:	n.v.t.

Locatiemanager voetbal:	Rob Sillessen
Functie:	Verenigingsondersteuner Kampong Voetbal
Datum, tijd	8 januari
Tel:	+31639768409
Adres:	Laan van Maarschalkerweerd 14, 3585 LJ
Plaats:	Utrecht

Locatiemanager CBS:	Luuk Hovius
Functie:	Woordvoerder & Onderzoeker CBS
Datum, tijd	9 januari
Tel:	+31642000658
Adres:	Henri Faasdreef 312, 2492 JP
Plaats:	Den Haag

Draaiboek reportage:

Schematische weergave van de opbouw van je item incl. draaiboek, voice-over en scenes (denk bij audio aan BIEST en bij video aan scenes opgebouwd uit shots)

Scene	Wat?	Wat hoor ik?	Wat zie ik? (indien video)
	<p><i>Geef aan wat hier komt: Voice-over, Beschrijving, Scene, Interview, soundbite, muziek, etc</i></p>	<p><i>Schrijf hier letterlijk de tekst uit van het interview (vragen & antwoorden) of de voice-over. Of geef aan welke soundbites, muziek of achtergrondgeluid we horen.</i></p>	<p><i>Schrijf hier uit wat we zien > Maak onderscheid tussen interview, plakshots of scene. En beschrijf welke kadrering je gebruikt. Bij plakshots > Close, medium, wide. Bij een scene maak je gebruik van de Rosenblumshots (Close-up handeling, Close-up gezicht, Over shoulder shot, Medium shot, Establishing shot)</i></p>
1	Beschrijving	<p>Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. Wist je dat je in Nederland een klein beetje in de wereld van Harry Potter kunt duiken? Hoe dat zit, hoor je zo. Maar het heeft te maken met iets wat we vandaag gaan bespreken; sporten.</p> <p>Je kan in Nederland van allerlei soorten sport doen: onderwaterhockey, stokpaard rijden, fierljeppen, bossaball. Maar je hebt ook wat meer dagelijkse sporten zoals tennis, hockey en natuurlijk voetbal.</p> <p>Sporten kan je op veel manieren doen. Je kan met vrienden of vriendinnen buiten sporten, of tijdens de gym natuurlijk. Maar veel kinderen beginnen met sporten bij een sportclub of vereniging. Je bent zelf misschien wel lid van een sportclub, of kent iemand die dat wel is. Dan train je samen met leeftijdsgenoten, bijvoorbeeld doordeweeks, en speel je in het weekend een wedstrijd. En die sporten kunnen van alles zijn. Van onderwaterhockey tot aan voetbal. Maar heb je eigenlijk enig idee hoeveel kinderen er bij zo'n club zitten in Nederland? Dat laten wij je zien.</p>	<p>Intro visualisatie</p> <p>Een standupper, medium</p> <p>Foto's of plakshots/video's over het beeld gelegd van de verschillende sporten genoemd in de tekst</p>

2	Beschrijving Voice-over Scene	<p>Waarom wel of niet sporten?</p> <p>We gaan voor die getallen even terug in de tijd. Niet zo ver hoor, maar naar 2015.</p> <p>In dat jaar was 51% van de Nederlandse kinderen lid van een sportclub. Dat is dus net iets meer dan de helft van de kinderen uit jouw klas bijvoorbeeld. Het steeg het jaar daarna nog even met 1%, maar toen begon het percentage te zakken.</p> <p>In de corona jaren 2020 en 2021 zakte het aantal kinderen die lid zijn van een sportclub naar onder de 50%. Dat kan te maken hebben met corona, maar daar komen we later nog op terug. We gaan eerst even door naar het jaar 2022. En de daling is ingezet, gaat nog even door. In 2022 is namelijk nog maar 45% van de kinderen lid van een sportclub. Dat is dus 6% minder dan in 2015. Er sporten op dat moment dus meer kinderen niet bij een sportclub, dan wel. Dat heb je misschien zelf ook al wel eens gemerkt in je klas.</p> <p>In 7 jaar tijd is er dus best wat veranderd. En de leden van sportclubs is niet het enige wat gedaald is. Bij het CBS houden we meer cijfers bij over sporten, en dus ook over sportende kinderen. Je kan dus lid zijn van een sportclub, maar er bestaan ook andere manieren van sporten. Je kan bijvoorbeeld werken met abonnementen. En dan niet de abonnementen op YouTube en Netflix, maar sportabonnementen. Je kent het misschien wel. 's Zomers is het lekker weer en dan neem je een abonnement op een zwembad. Zodat je lekker vaak kan gaan zwemmen.</p> <p>Maar we zien ook dat het aantal kinderen dat zo'n sportabonnement neemt, minder wordt. In 2015 was het nog ruim 11% van de kinderen die zo'n abonnement had. Maar in 2022 was dat percentage gedaald naar bijna 8%. En zo zijn er nog meer cijfers te vinden, waaruit blijkt dat het aantal sportende kinderen in Nederland daalt.</p>	<p>Standupper, medium</p> <p>Close-up van sport uitoefenen</p> <p>Visualisaties v.d. cijfers</p> <p>Wide-shot van sport uitoefenen</p> <p>Close-up van een bal</p> <p>Bal die in een doel getrapt wordt</p> <p>Hockeystick die een bal om en om speelt</p> <p>Wide shot van het veld</p> <p>Blazen op fluitje?</p> <p>Sprintje?</p> <p>Pushups?</p>
---	--	---	--

3	Beschrijving	<p>Goed, we gaan even een klein quizje doen. En er komt iets terug wat we al verteld hebben, dus goed opletten! Ik heb drie vragen voor je.</p> <p>Vraag 1</p> <p>Weet je nog dat ik begon over Harry Potter? Dan gaat het natuurlijk over Zwerkbal. De sport waarin je op een vliegende bezem bij elkaar moet scoren en de gouden snaai moet vangen. Die sport kan je dus zelf ook doen in Nederland. Maar de vraag aan jou:</p> <p>Hoeveel zwerkbal-clubs zijn er in Nederland?</p> <p>A) 51 B) 31 C) 11</p> <p>Heb je goed opgelet? Dan gaan we door!</p> <p>Vraag 2</p> <p>Er wordt in Nederland gemeten of kinderen wel genoeg bewegen. En zo is er een beweegrichtlijn gemaakt voor kinderen. Die richtlijn geeft aan hoe vaak kinderen zouden moeten bewegen om gezond te leven.</p> <p>Maar hoe vaak denk jij dat een kind per week moet bewegen om volgens die richtlijn gezond te leven?</p> <p>A) Minimaal 1 uur per dag B) 2 of 3 keer per week C) Minimaal 1 keer per week</p> <p>En nu gaan we kijken of er nog wat van onze uitleg is blijven hangen.</p> <p>Vraag 3</p> <p>De vorige twee vragen kon je misschien niet precies weten. Alleen maar goed als je het wel wist. Maar bij deze kijken we echt of je goed hebt opgelet. We begonnen met het aantal kinderen die lid waren van een sportclub. En vergeleken dit tussen 2015 en 2022.</p> <p>Met hoeveel procent was het aantal kinderen dat lid is van een sportclub gedaald?</p> <p>A) 6% B) 10% C) 2%</p>	<p>Standupper, mediumshot</p> <p>Visualisatie van de vragen</p> <p>Visualisatie locatie sportclubs</p> <p>Plakshots sporten</p>
---	---------------------	--	---

4	Interview	<p>Goed, we hebben nu jouw kennis getest, en ik heb het een en ander verteld. Maar er zijn ook mensen die écht iets van sportende kinderen afweten. Zo iemand is Thijs Zonneveld bijvoorbeeld.</p> <p>Hij is journalist, wielrenner en zet zich in om kinderen meer te laten sporten. We zien dus dat er veel cijfers over sportende kinderen dalen. Maar waarom is dat eigenlijk?</p> <p><i>Vragen voor de expert:</i> Waarom dalen veel cijfers over sportende kinderen?</p> <p>In de cijfers van afgelopen jaren zijn er een aantal opvallende dingen te zien in sportende kinderen. In die cijfers zijn ook de coronajaren meegenomen; namelijk 2020 en 2021. Maar we zien in die jaren niet meteen een hele erge daling in het aantal sportende kinderen. Je mocht lange tijd niet sporten bij een sportclub, maar kinderen vonden weer andere manieren om te bewegen. Ze vonden bijvoorbeeld het buitenspelen weer een beetje opnieuw uit. Misschien zijn meer kinderen andere manieren van sporten gaan proberen. En zijn daarom minder kinderen lid van een sportclub.</p> <p>Waarom zet jij je in om kinderen meer te laten sporten?</p> <p>We zien een achteruitgang in het bewegen bij kinderen. Maar ook bij volwassenen in Nederland gaat het niet heel goed. 1 op de 2 volwassenen heeft te maken met overgewicht. En dat is gewoon niet zo goed voor de gezondheid. Om kinderen daarvoor te behoeden, willen we ze vroeg al lekker aan het sporten krijgen. Bijvoorbeeld op de basisschool.</p> <p>Hoe wil je kinderen motiveren om meer te sporten?</p> <p>Door middel van Sporthelden op school proberen we de kinderen te inspireren om met sport aan de slag te gaan. Bijvoorbeeld door Frenkie de Jong op een basisschool te laten vertellen hoe hij begonnen is met voetballen, om daarna ook écht met de kinderen te gaan voetballen. Op die manier zien kinderen wat je met sporten kan bereiken, en hopen we zo dat ze enthousiast worden om zelf lekker te bewegen. Daarnaast willen we ook verenigingen vragen om uitleg te geven op scholen over sporten waar ze zelf niet zo snel mee in aanraking komen; neem bijvoorbeeld weer zwerkbal. Zo willen we met clubs, sporters en gemeenten de kinderen motiveren om aan het sporten te gaan.</p>	Interview
---	-----------	--	-----------

5		<p>Nu is het tijd om zelf aan de slag te gaan. We gaan de klas in drieën verdelen en gaan een stelling behandelen. Dat is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?</p> <p>Voorbeeld van zo'n stelling:</p> <p>Kinderen hoeven niet meer naar school</p> <p>Als je in de groep zit die het het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Snap je het?</p> <p>Dan is hier de stelling:</p> <p><i>Alle kinderen zouden verplicht lid moeten zijn van een sportclub</i></p> <p>Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken!</p> <p>Dit was de cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doe!</p>	<p>Standupper medium shot</p> <p>Visualisatie Lagerhuis</p> <p>Plakshot B-roll Lagerhuis (opzoeken)</p> <p>Visualisatie van de stelling</p> <p>Outro visualisatie</p>
---	--	--	--

SCRIPT CBS

Opening:

Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. In de Cijfershow leg ik verschillende dingen aan je uit, bijvoorbeeld hoeveel kinderen er sporten in Nederland. Maar als ik dat wil weten, moet ik dat natuurlijk wel eerst uitgezocht hebben. Dat doen ze allemaal bij het CBS.

Het CBS heet eigenlijk het Centraal Bureau voor de Statistiek. Zij proberen zo veel mogelijk dingen informatie te verzamelen, dat doen ze door het te vragen bij willekeurige mensen en bedrijven in Nederland. Dat vragen doet het CBS vooral via de post, je krijgt dan een brief thuis met een paar vragen.

Dat kunnen vragen zijn als: waar kom je vandaan? Of hoe oud ben je?
Maar bijvoorbeeld ook waar werk je? Of hoeveel geld heeft jouw bedrijf verdient dit jaar door bijvoorbeeld eten aan andere landen te verkopen?

Het CBS verzamelt al die feiten en zet ze om in cijfers. Noemen ze ook wel statistieken. Die statistieken worden gebruikt door heel veel verschillende mensen. In de Tweede Kamer bijvoorbeeld, om zo te kiezen welke wetten er moeten komen. Of op scholen en in bedrijven, om dingen zo goed mogelijk uit te kunnen leggen.

Snap je nu een beetje wat het CBS is? Dan was dit de Cijfershow voor deze keer. Doei!

onderdeel	tekst	beeld
opening	Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. In de Cijfershow leg ik verschillende dingen aan je uit, bijvoorbeeld hoeveel kinderen er sporten in Nederland. Maar als ik dat wil weten, moet ik dat natuurlijk wel eerst uitgezocht hebben. Dat doen ze allemaal bij het CBS.	Bij de ingang van het CBS gebouw. Presentator Medium shot B-Roll: Timelapse van schoolpleinen, sportvelden, of andere plekken waar veel mensen af en aan lopen
Explainer	Het CBS heet eigenlijk het Centraal Bureau voor de Statistiek. Zij proberen over zo veel mogelijk dingen informatie te verzamelen, dat doen ze door het te vragen bij willekeurige mensen en bedrijven in Nederland. Dat vragen doet het CBS vooral via de post, je krijgt dan een brief thuis met een paar vragen.	In de studio met een brief of laptop (gordijnen dicht) medium shot
Explainer deel 2	Dat kunnen vragen zijn als: waar kom je vandaan? Of hoe oud ben je? Maar bijvoorbeeld ook waar werk je? Of hoeveel geld heeft jouw bedrijf verdient dit jaar door bijvoorbeeld eten aan andere landen te verkopen?	In de studio standupper medium shot (gordijnen open) B-roll: - Handelswaren - markten - winkels - iemand die thuis een enquête invult
Explainer deel 3	Het CBS verzamelt al die feiten en zet ze om in cijfers. Noemen ze ook wel statistieken. Die statistieken worden gebruikt door heel veel verschillende mensen. In de Tweede Kamer bijvoorbeeld, om zo te kiezen welke wetten er moeten komen. Of op scholen en in bedrijven, om dingen zo goed mogelijk uit te kunnen leggen.	Knee-shot Lopend langs de werkplekken in het CBS kantoor waar mensen aan het werk zijn.
Afsluiting	Heb je nu een beetje een idee wat we doen bij het CBS? Dan was de Cijfershow voor deze keer. Doe!	Totaalshot Bij de draaideur. Presentator komt buiten lopen en begint met vertellen

Research Veeteelt

Als sinds mensenheugenis valt vlees onder het dieet van de mens. Jagers gebruikten alle onderdelen van een dier (Oergezond oervoer?, z.d.). Zo werd het maximale uit het dier gehaald. Samen met veel groente, fruit, noten, zaden en vis werd een uiterst gezond dieet ontwikkeld. Dit heet oervoer. Al dit eten moest zelf verzameld worden. Hierdoor kwamen onze voorouders ook gemakkelijk aan de dagelijkse beweging. Het zogeheten oervoer was rijk aan eiwitten, vezels en bevatten amper koolhydraten of verzadigde vetten.

Door de jaren heen is de vleesindustrie niet meer zoals hij in de tijd van jagers en verzamelaars was. In plaats van dieren in het wild af te schieten, leven ze in stallen met vanaf de geboorte al doeleinden om de mens te dienen. Zei het als melkkoe, legkip of vleesvarken. Zo waren er in december 2022 953 000 vleeskalveren, 40 319 000 leghennen en 1 006 000 melkkoeien (Omvang veestapel op agrarische bedrijven: peildatum 1 april en 1 december, 2023). Niet zo gek ook als je bedenkt dat in 2020 ongeveer 95 procent nog vlees eet (Van Beuningen, 2021). En toch is daar wel een afname in te zien. Ruim 1 op de 3 is in 2020 minder vlees gaan eten. Ook wordt er niet dagelijks vlees gegeten door iedereen. Zo eet 45 procent van de 18-plussers maximaal 4 dagen in de week vlees. 20 procent eet iedere dag vlees en 30 procent 5 tot 6 dagen per week. 35 procent geeft daarbij aan dat ze in de afgelopen jaren minder vlees zijn gaan eten. Ook de aantallen dieren die enkel voor het vlees worden gefokt neemt af. Waar er in april 2018 nog 43 188 000 vleeskuikens waren, zijn er in december 2022 nog maar 34 349 000. Ook bij de vleesvarkens is een duidelijke afname te zien (CBS Statline, z.d.). In april 2018 telde Nederland 12 391 000 vleesvarkens. In december van 2022 waren dat er nog maar 10 706 000 (Omvang veestapel op agrarische bedrijven: peildatum 1 april en 1 december, 2023).

De afname van vleesproductie en daarmee dus ook de vleesconsumptie kan natuurlijk verschillende redenen hebben. De actualiteit kan voor velen een mogelijke reden zijn. Afgelopen jaren is het vaak over de stikstof crisis gegaan. De onschuldige stallen met koeien of varkens zijn ineens niet meer zo onschuldig. Voor de uitstoot van stikstof wordt al gauw naar de veeteelt gekeken. De nieuwe EU-wetgeving is er duidelijk over: De stikstofuitstoot moet verminderd worden. Ongeveer 40 procent van alle stikstofuitstoot in Nederland is afkomstig van de landbouw (NOS, 2022).

Voor boeren is dit een bittere pil. De veestapel moet kleiner. Nederlanders die voorheen gewend waren om elke avond een stuk vlees om zijn of haar bord te hebben, lijken zich hierop voor te bereiden door de vleesconsumptie te verminderen. De stikstof crisis leeft dus in de Nederlandse huishoudens. Hiermee staat het onderwerp 'veeteelt' hoog op de agenda van actualiteiten. Uit onze eigen enquête blijkt dat veel kinderen bezig zijn met dieren, boeren of veeteelt. Hiermee sluit de stikstof crisis uitstekend aan voor kinderen in groep 7 en 8.

Script veeteelt

Opening:

In de studio

Tekst presentatie:

Hallo en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow! Wist jij dat een kip gemiddeld maar 1 eitje per dag legt? En een koe gemiddeld 27 liter melk op een dag kan geven? Daar gaan we het vandaag over hebben: De veeteelt! Misschien woon je op het platteland en heb je er veel mee te maken. Maar het kan ook zomaar zijn dat je in een stad woont en maar zelden een koe of varken in het echt ziet. En toch heb ook jij die dieren nodig. Bedenk maar eens wat jij vanmorgen op je boterham had. Een gekookt eitje? Of een plakje ham?

De veeteelt in Nederland staat onder druk. Misschien heb je er al weleens van gehoord: de stikstof crisis. Maar wat betekent dat? En wat heeft dat met dieren te maken? Dat leg ik je uit. En let op! We doen een quiz na afloop.

Explainer:

op een boerderij

Tekst presentatie:

De stikstof crisis heeft te maken met de hoeveelheid uitstoot. En dat kan van alles zijn. van de lucht die jij uitademd, tot de gassen die uit de uitlaat van een auto komen. Stikstof is overal. Ongeveer 78% van alle lucht om ons heen is stikstof. Op zich is dat niet schadelijk. Maar zodra het chemische verbindingen aangaat met uitstoot van de mens, kan het schadelijk worden voor het klimaat. Ongeveer 40 procent van alle schadelijke stikstof in de lucht komt van dieren. De stikstof komt vooral vrij bij de mest en urine van alle dieren.

Het is inmiddels in heel Europa besloten: we moeten minder stikstof gaan uitstoten. Zo kunnen we de klimaatverandering in ieder geval een beetje remmen. En omdat die dieren verantwoordelijk zijn voor zo'n groot gedeelte, is daar het meeste werk aan de winkel. De Veestapel, zoals dat heet, moet minder worden. En langzaam is dat ook wel aan het gebeuren. In april 2018 had Nederland 12 391 000 varkens. In december 2022 waren er nog maar 10 706 000. Er is dus wel echt een afname in het aantal veedieren. Maar het gaat niet heel hard.

Ook in vleeskuikens is een afname te zien. Kuikens zijn kleiner dan varkens. Dus daar hebben we er meer van nodig. In april 2018 telde Nederland 42 930 000 vleeskuikens. En let op: dit zijn alleen maar kippen die we gebruiken voor het vlees. En dus niet voor de eieren. In december 2022 waren er nog maar 34 349 000 vleeskuikens. Even omrekenen hoor. In 2018 hadden we dus 2,4 kip per Nederlandse inwoner en in 2022 nog maar 1,9 kip per Nederlandse inwoner. Dat is een afname van een halve kip per persoon! En natuurlijk zal dat in realiteit niet helemaal zo zijn. Want misschien ben jij wel vegetariër en eet jou beste vriend elke dag een stukje vlees bij het avondeten.

Quiz:

Terug in de studio

Tekst Presentatie:

Snap je het nu? Het is best een ingewikkeld onderwerp, die stikstof crisis. We doen een kleine quiz en er komt iets terug wat we al verteld hebben. Goed opletten dus!

Vraag 1:

Weet je nog dat we het hadden over de kuikens? Daar was een afname in aantal in te zien, weet je dat nog? Maar dat ging over een bepaald soort kuiken. Waar worden deze kuikentjes voor gebruikt?

1. Vlees
2. Eieren
3. Zowel Vlees als Eieren

Tekst presentatie:

Het goede antwoord is A. De kuikens worden alleen gebruikt voor het vlees. In sommige gevallen worden de kuikens niet eens oud genoeg om eieren te kunnen leggen of is het een bepaald soort kip die geen eieren legt.

Vraag 2:

De stikstof crisis betekent vooral voor veeteelt en de boeren een groot probleem. En dat terwijl auto's of fabrieken ook stikstof uitstoten. Veeteelt is volgens onderzoek verantwoordelijk voor een groot deel van de uitstoot. Hoe groot is het aandeel van de veeteelt in de stikstof crisis?

1. 60 procent
2. 40 procent
3. 80 procent

Tekst presentatie:

Het goede antwoord is antwoord B. 40% van alle uitstoot komt door de veeteelt. Daarnaast komt nog 40% uit het buitenland en de overige 20% komt door de industrie en verkeer in Nederland. Veeteelt is dus het meest logisch om aan te pakken.

Vraag 3:

De laatste vraag is een benaderingsvraag. Weet je nog dat we het aan het begin hadden over hoeveel eieren een kip legt op een dag? In 2022 waren er 40 319 000 legkippen. Hoeveel eieren denk je dan dat er in 2022 zijn gelegd en gebruikt voor consumptie?

1. Meer dan 1 miljard
2. Minder dan 1 miljard
3. Ongeveer 1 miljard

Tekst presentatie:

Het goede antwoord is C. Het zijn namelijk 981 338 900 eieren. Dat zijn 245 334 725 cakes of of of nouja... heel veel omeletjes!

Expert interview: In de studio

Tekst Presentatie:

We hebben nu veel gehoord over de stikstof crisis en over waarom de veeteelt niet altijd goed is. En toch zijn voedingsstoffen die in onder andere vlees zitten goed voor. Professor Frits Muskiet is gespecialiseerd in gezonde voeding.

Vraag:

Professor Muskiet, kun je vertellen wat gezonde voeding inhoudt?

Antwoord:

Eigenlijk is dat wat onze voorouders aten het allergezondst. We hebben het dan over de prehistorie. Zij aten veel groente en fruit, eieren, noten en mager vlees en vis. Dit haalden ze natuurlijk niet bij een super, maar moest zelf verzameld worden in het wild. Zo kregen we voldoende vitamines binnen.

Vraag: Wat is er dan veranderd?

Antwoord:

Ongeveer 10.000 jaar geleden is dit proces veranderd. Waar wij eerst een waren met de natuur en alles wat de natuur te bieden had. Ontdekte we dat we de natuur naar onze eigen hand konden zetten. Zo ontstond er een veeteelt revolutie en een landbouw revolutie. Het was niet meer ieder voor zich. Er werd op grote schaal zelf groente geteeld en we ontdekten dat als we onze koeien maar genoeg te eten gaven, er lekkere melk en later goed vlees van zou komen. Daarnaast gingen we ook granen eten. Granen hebben we eigenlijk helemaal niet nodig.

Vraag: Wat kan ik nu thuis doen om gezonder te eten?

Antwoord:

Het is belangrijk om je aan de schijf van 5 te houden. Dat betekent dat je gebalanceerd eet. Die schijf van 5 zijn 5 verschillende soorten voedingsstoffen die je binnen moet krijgen. Allereerst moet je natuurlijk genoeg groente en fruit eten. Verder moet je iets eten in de vorm van vis, peulvruchten, vlees, ei, noten of zuivel. Sommige peulen of bonen kunnen dus een soort vleesvervanger zijn. De derde schijf in de schijf van 5 is brood, graanproducten en aardappelen. De vierde klinkt misschien een beetje gek maar dat zijn vetten. Dat kan boter op je boterham zijn, maar ook olie waar je je groenten in bakt. En als laatste hebben we natuurlijk nog vocht. Het menselijk lichaam bestaat voor 65% uit vocht. Dus je kan je voorstellen dat je daar een hoop van nodig hebt

Tekst presentatie:

Bedankt voor je tijd!

Afsluiting + Lagerhuis:

In de studio

Tekst Presentatie:

Dit was alweer de Cijfershow. Jullie gaan zo nog even door met de stelling. Dat is een uitspraak waar je voor of tegen bent. Of je voor of tegen bent, bepaalt de docent. Een voorbeeld kan zijn:

Voorbeeldstelling: Kinderen hoeven niet meer naar school.

Daarna ga je samen in discussie over die stelling. Snap je het? Dan komt nu de stelling die we vandaag gaan bespreken:

Stelling: Iedereen moet elke dag minimaal 1 stuk vlees of vis eten.

Tekst presentatie:

Leuk dat je keek naar de Cijfershow. Volgende keer zijn we er natuurlijk gewoon weer met een nieuw onderwerp boordevol cijfers van het CBS. Doei!

Callsheet: CijferShow Veeteelt

Titel onderwerp:	Cijfer Show; Veeteelt aflevering
Datum productie:	Draaien Deadline:
Callsheet/draaiboek	
Regie	
Redacteur/research	Meg van der Hoorn
Camera	
Edit	
Soort productie	Video

Korte omschrijving verhaal met invalshoek

Een informatief kinderprogramma van het CBS over veeteelt. Bestaande uit een introductie, explainer, quiz, gesprek met expert en afsluiting.

Bron 1 naam:	Professor Frits Muskiet
Functie:	Emeritus hoogleraar Pathofysiologie en Klinisch Chemische Analyse
Datum, tijd	
Tel:	
Adres:	
Plaats:	
Contact person:	n.v.t.
Tel:	n.v.t.

Locatiemanager Boerderij:	Iris Kompier
Functie:	boeren dochter
Datum, tijd	
Tel:	+31624445462
Adres:	Vriezeloop Noord 10
Plaats:	Leimuiden

Locatiemanager CBS:	Luuk Hovius
Functie:	Woordvoerder & Onderzoeker CBS
Datum, tijd	
Tel:	+31642000658
Adres:	Henri Faasdreef 312, 2492JP
Plaats:	Den Haag

Draaiboek reportage:

Scene	Wat?	Wat hoor ik?	Wat zie ik? (indien video)
	<p><i>Geef aan wat hier komt: Voice-over, Beschrijving, Scene, Interview, soundbite, muziek, etc</i></p>	<p><i>Schrijf hier letterlijk de tekst uit van het interview (vragen & antwoorden) of de voice-over. Of geef aan welke soundbites, muziek of achtergrondgeluid we horen.</i></p>	<p><i>Schrijf hier uit wat we zien > Maak onderscheid tussen interview, plakshots of scene. En beschrijf welke kadreering je gebruikt. Bij plakshots > Close, medium, wide. Bij een scene maak je gebruik van de Rosenblumshots (Close-up handeling, Close-up gezicht, Over shoulder shot, Medium shot, Establishing shot)</i></p>
1	<p>Beschrijving scene</p>	<p>Hallo en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow! Wist jij dat een kip gemiddeld maar 1 eitje per dag legt? En een koe gemiddeld 27 liter melk op een dag kan geven? Daar gaan we het vandaag over hebben: De veeteelt! Misschien woon je op het platteland en heb je er veel mee te maken. Maar het kan ook zomaar zijn dat je in een stad woont en maar zelden een koe of varken in het echt ziet. En toch heb ook jij die dieren nodig. Bedenk maar eens wat jij vanmorgen op je boterham had. Een gekookt eitje? Of een plakje ham?</p> <p>De veeteelt in Nederland staat onder druk. Misschien heb je er al weleens van gehoord: de stikstof crisis. Maar wat betekent dat? En wat heeft dat met dieren te maken? Dat leg ik je uit. En let op! We doen een quiz na afloop.</p>	<p>Intro visualisatie</p> <p>Een standupper, medium</p> <p>plakshots over het beeld van de presentator heen van de boerderij en van de presentator die aan het ontbijten is.</p>

2	<p>Beschrijving</p> <p>explainer</p> <p>Scene</p>	<p>Wat is de stikstofcrisis en wat heeft veeteelt ermee te maken?</p> <p><i>Tekst presentatie:</i></p> <p>De stikstofcrisis heeft te maken met de hoeveelheid uitstoot. En dat kan van alles zijn. van de lucht die jij uitademd, tot de gassen die uit de uitlaat van een auto komen. Stikstof is overal. Ongeveer 78% van alle lucht om ons heen is stikstof. Op zich is dat niet schadelijk. Maar zodra het chemische verbindingen aangaat met uitstoot van de mens, kan het schadelijk worden voor het klimaat. Ongeveer 40 procent van alle schadelijke stikstof in de lucht komt van dieren. De stikstof komt vooral vrij bij de mest en urine van alle dieren.</p> <p>Het is inmiddels in heel Europa besloten: we moeten minder stikstof gaan uitstoten. Zo kunnen we de klimaatverandering in ieder geval een beetje remmen. En omdat die dieren verantwoordelijk zijn voor zo'n groot gedeelte, is daar het meeste werk aan de winkel. De Veestapel, zoals dat heet, moet minder worden. En langzaam is dat ook wel aan het gebeuren. In april van 2018 had Nederland 12 391 000 varkens. In december 2022 waren er nog maar 10 706 000. Er is dus wel echt een afname in het aantal veedieren. Maar het gaat niet heel hard.</p> <p>Ook in vleeskuikens is een afname te zien. Kuikens zijn kleiner dan varkens. Dus daar hebben we er meer van nodig. In april 2018 telde Nederland 42 930 000 vleeskuikens. En let op: dit zijn alleen maar kippen die we gebruiken voor het vlees. En dus niet voor de eieren. In december 2022 waren er nog maar 34 349 000 vleeskuikens. Even omrekenen hoor. In 2018 hadden we dus 2,4 kip per Nederlandse inwoner en in 2022 nog maar 1,9 kip per Nederlandse inwoner. Dat is een afname van een halve kip per persoon! En natuurlijk zal dat in realiteit niet helemaal zo zijn. Want misschien ben jij wel vegetariër en eet jou beste vriend elke dag een stukje vlees bij het avondeten.</p>	<p>Standupper, medium</p> <p>wide shot van koeien in de wei</p> <p>Close-up boerin die over de boerderij uitkijkt</p> <p>grazende kippen</p> <p>Visualisaties v.d. cijfers</p> <p>Wide shot van de stallen</p> <p>Medium shot van de boeren aan het werk</p> <p>Beelden van de omgeving</p> <p>Presentator die de boer helpt</p>
---	--	--	---

3	<p>Beschrijving</p> <p>quiz</p>	<p>Quiz</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Snap je het nu? Het is best een ingewikkeld onderwerp, die stikstof crisis. We doen een kleine quiz en er komt iets terug wat we al verteld hebben. Goed opletten dus!</p> <p><i>Vraag 1:</i> Weet je nog dat we het hadden over de kuikens? Daar was een afname in aantal in te zien, weet je dat nog? Maar dat ging over een bepaald soort kuiken. Waar worden deze kuikentjes voor gebruikt?</p> <p>A) Vlees B) Eieren C) Zowel Vlees als Eieren</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Het goede antwoord is A. De kuikens worden alleen gebruikt voor het vlees. In sommige gevallen worden de kuikens niet eens oud genoeg om eieren te kunnen leggen of is het een bepaald soort kip die geen eieren legt.</p> <p><i>Vraag 2:</i> De stikstof crisis betekent vooral voor veeteelt en de boeren een groot probleem. En dat terwijl auto's of fabrieken ook stikstof uitstoten. Veeteelt is volgens onderzoek verantwoordelijk voor een groot deel van de uitstoot. Hoe groot is het aandeel van de veeteelt in de stikstof crisis?</p> <p>A) 60 procent B) 40 procent C) 80 procent</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Het goede antwoord is antwoord B. 40% van alle uitstoot komt door de veeteelt. Daarnaast komt nog 40% uit het buitenland en de overige 20% komt door de industrie en verkeer in Nederland. Veeteelt is dus het meest logisch om aan te pakken.</p> <p><i>Vraag 3:</i> De laatste vraag is een benaderingsvraag. Weet je nog dat we het aan het begin hadden over hoeveel eieren een kip legt op een dag? In 2022 waren er 40 319 000 legkippen. Hoeveel eieren denk je dan dat er in 2022 zijn gelegd en gebruikt voor consumptie?</p> <p>A) Meer dan 1 miljard B) Minder dan 1 miljard C) Ongeveer 1 miljard</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Het goede antwoord is C. Het zijn namelijk 981 338 900 eieren. Dat zijn 245 334 725 cakes of of of nouja... heel veel omeletjes!</p>	<p>In de studio</p> <p>Standupper, medium shot</p> <p>Visualisatie van de vragen en antwoorden</p> <p>Plakshots boerderij</p> <p>animatie van de percentages in de antwoorden</p> <p>animatie van de hoeveelheid cakes en omeletjes</p>
---	---	---	---

4	Interview	<p><i>Tekst presentatie:</i> We hebben nu veel gehoord over de stikstof crisis en over waarom de veeteelt niet altijd goed is. En toch zijn voedingsstoffen die in onder andere vlees zitten goed voor. Professor Frits Muskiet is gespecialiseerd in gezonde voeding.</p> <p><i>Vraag:</i> Professor Muskiet, kun je vertellen wat gezonde voeding inhoud?</p> <p><i>Antwoord:</i> Eigenlijk is dat wat onze voorouders aten het allergezondst. We hebben het dan over de prehistorie. Zij aten veel groente en fruit eieren, noten en mager vlees en vis. Dit haalden ze natuurlijk niet bij een super maar moest zelf verzameld worden in het wild. Zo kregen we voldoende vitamines binnen.</p> <p><i>Vraag:</i> Wat is er dan veranderd?</p> <p><i>Antwoord:</i> Ongeveer 10.000 jaar geleden is dit proces veranderd. Waar wij eerst een waren met de natuur en alles wat de natuur te bieden had. Ontdekte we dat we de natuur naar onze eigen hand konden zetten. Zo ontstond er een veeteelt revolutie en een landbouw revolutie. Het was niet meer ieder voor zich. Er werd op grote schaal zelf groente geteeld en we ontdekten dat als we onze koeien maar genoeg te eten gaven, er lekkere melk en later goed vlees van zou komen. Daarnaast gingen we ook granen eten. Granen hebben we eigenlijk helemaal niet nodig.</p> <p><i>Vraag:</i> Wat kan ik nu thuis doen om gezonder te eten?</p> <p><i>Antwoord:</i> Het is belangrijk om je aan de schijf van 5 te houden. Dat betekent dat je gebalanceerd eet. Die schijf van 5 zijn 5 verschillende soorten voedingsstoffen die je binnen moet krijgen. Allereerst moet je natuurlijk genoeg groente en fruit eten. Verder moet je iets eten in de vorm van vis, peulvruchten, vlees, ei, noten of zuivel. Sommige peulen of bonen kunnen dus een soort vleesvervanger zijn. De derde schijf in de schijf van 5 is brood, graanproducten en aardappelen. De vierde klinkt misschien een beetje gek maar dat zijn vetten. Dat kan boter op je boterham zijn, maar ook olie waar je je groenten in bakt. En als laatste hebben we natuurlijk nog vocht. Het menselijk lichaam bestaat voor 65% uit vocht. Dus je kan je voorstellen dat je daar een hoop van nodig hebt</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Bedankt voor je tijd!</p>	<p>In de studio</p> <p>Interview</p>
---	-----------	--	--------------------------------------

5	Beschrijving	<p><i>Tekst presentatie:</i> Dit was alweer de Cijfershow. Jullie gaan zo nog even door met de stelling. Dat is een uitspraak waar je voor of tegen bent. Of je voor of tegen bent, bepaald de docent. Een voorbeeld kan zijn:</p> <p><i>Voorbeeldstelling:</i> Kinderen hoeven niet meer naar school.</p> <p>Daarna ga je samen in discussie over die stelling. Snap je het? Dan komt nu de stelling die we vandaag gaan bespreken:</p> <p>Stelling: Iedereen moet elke dag minimaal 1 stuk vlees of vis eten.</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Leuk dat je keek naar de Cijfershow. Volgende keer zijn we er natuurlijk gewoon weer met een nieuw onderwerp boordevol cijfers van het CBS. Doei!</p>	<p>Standupper medium shot</p> <p>Visualisatie Lagerhuis</p> <p>Plakshot B-roll Lagerhuis (opzoeken)</p> <p>Visualisatie van de stelling</p> <p>Outro visualisatie</p>
---	---------------------	--	--

Research depressie

Depressie is een onderwerp wat lastiger is om in cijfers te omschrijven. Het is tenslotte iets wat niet heel makkelijk besproken wordt, noch om in cijfers voor jezelf duidelijk te hebben. Daarom heb ik gekeken naar een aantal verschillende datasets.

Eerst even een beetje uitleg over wat een depressie nou precies inhoudt, en wat voor impact het heeft op kinderen en jongeren. Kenmerken van een depressieve stoornis is dat iemand somber en rusteloos is, moeite heeft met concentreren en laag van zichzelf denkt. Verder hebben depressieve mensen weinig energie om iets te doen en beleven ze aan weinig tot geen dingen plezier.

Bij kinderen uit depressie zich net even iets anders. Over het algemeen vertonen zij niet het typische gedrag dat depressieve volwassenen laten zien. Kinderen en jongeren met een depressie zijn vaak prikkelbaar en hebben minder tot geen plezier in activiteiten waar ze eerder wel lol uit haalden.

Vaak hebben kinderen met een depressie ook leer- en gedragsproblemen. Ook kunnen er klachten bij kinderen voorkomen, die ook bij volwassenen bekend zijn. Denk aan slaapproblemen, boosheid, vermoeidheid, angst- en concentratieproblemen, lichamelijke klachten als buikpijn of hoofdpijn en meer of juist verminderde eetlust. Uit een onderzoek over 2021 werd duidelijk dat bij mannen van 12 tot 25 jaar oud 11,8% zich psychisch ongezond voelt. Bij vrouwen is dit meer dan het dubbele en voelde 24,3% zich psychisch ongezond.

Ook heb ik gekeken naar prestatiedruk, wat bij kan dragen aan een zwaar of negatief gevoel. Ook hierbij was een duidelijk contrast tussen jongens en meisjes. Dit onderzoek ging specifiek over tienerjongens en -meisjes tussen de 12 en 18 jaar. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen druk voelen om aan hun eigen verwachtingen te doen en druk om te voldoen aan de verwachtingen van anderen.

Bij tienerjongens tussen de 12 en 18 jaar voelt 10,4% vaak druk om aan eigen verwachtingen te voldoen en voelt 7,7% vaak druk om aan verwachtingen van anderen te voldoen. Voor tienermeisjes tussen de 12 en 18 jaar is dit meer dan het dubbele. 21,2% van de tienermeisjes voelt namelijk vaak druk om aan eigen verwachtingen te voldoen en 19,4% voelt vaak druk om aan verwachtingen van anderen te voldoen.

Uit cijfers die het jeugdinstituut heeft verzameld blijkt dat in 2022 ruim 6% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar dat jaar minstens zes maanden een depressie heeft gehad. Het jaar ervoor, in 2021, was dit bijna 7%. Deze cijfers zijn zelfgerapporteerde gevoelens, geen gediagnosticeerde depressie.

Over kinderen met een gediagnosticeerde depressie zijn geen cijfers bekend in Nederland. Op basis van buitenlands onderzoek wordt echter wel geschat dat bij ongeveer 1% van de kinderen onder de vijf jaar een depressieve stoornis sprake is. Voor kinderen van zes tot twaalf jaar is dit 1,8%. Afhankelijk van criteria en onderzoeksmethode is er bij 8,3% van de kinderen boven twaalf jaar sprake van een depressie, maakt het Trimbos instituut duidelijk.

Er zijn verschillende oorzaken die meespelen in waarom een kind depressief is of een depressie ontwikkelt. Dit is te verdelen in drie verschillende factoren.

De eerste factor is het kind zelf. Hiermee wordt bedoeld dat het genetisch bepaald kan zijn. Het kan ook liggen aan het temperament van het kind, de manier waarop het kind omgaat met agressie, of sociale tekorten. Als laatste kan het liggen aan een lichamelijke of geestelijke handicap.

Een andere invloed kan zijn door de omgeving van het kind. Zo kan het kind een depressieve ouder hebben of is er chronische ziekte of een aandoening van een gezinslid. Er kunnen ook moeilijkheden zijn in de omgang tussen de ouder en het kind, denk aan hechtingsproblematiek, een autoritaire opvoedingsstijl of acceptatieproblemen. Gepest worden door andere kinderen kan ook zorgen voor negatieve impact. Als laatste zijn tegenvallende schoolprestaties een oorzaak.

De laatste factor die een rol kan spelen in het ontwikkelen van depressie bij kinderen, is een situatie die plaatsvindt in de levensloop. Hiermee wordt een ervaring van dood, verlies of scheiding bedoeld, maar ook bijvoorbeeld seksueel misbruik, mishandeling of andere vormen van traumatisering.

Zoals te merken is uit het bovenstaande stuk tekst, is depressie een zwaar en lastig onderwerp om te behandelen in een klas. Toch is er een grote behoefte aan gesprekken over depressie, bleek uit het onderzoek wat wij hebben gedaan met onze enquêtes en focusgroepen. Bij een onderwerp als deze is het belangrijk dat er veel gesprek over kan worden gehad in de klas, zodat het voor de kinderen dichtbij hun zelf kan blijven en ze nieuwe perspectieven horen van hun medeklasgenoten. Juist hierom is zeker bij dit onderwerp het gesprek na de aflevering erg belangrijk en waardevol voor de kinderen.

Script depressie

Opening:

Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. Vandaag gaan we het hebben over een onderwerp wat voor sommigen misschien wat minder bekend is. Namelijk: depressie. Zometeen ga ik uitleggen wat je allemaal voelt en wat er allemaal kan gebeuren als je je depressief voelt. Wist jij dat meisjes vaker depressief worden dan jongens? Hoe dat komt, hoor je later. Laten we eerst gaan kijken naar wat depressief zijn precies is.

Explainer:

Wat is depressief zijn precies?

De meeste van jullie zullen wel ongeveer weten wat het is om depressief te zijn. Laten we even kijken wat voor nieuws nog aan jullie kennis toegevoegd kan worden! Kenmerken van depressief zijn is dat iemand somber en rusteloos is, moeite heeft met concentreren en onaardig over zichzelf denkt. Verder hebben depressieve mensen weinig energie om iets te doen en vinden ze het niet leuk om dingen te doen. Dat zul je vast wel herkennen; geen zin hebben om iets te doen als je niet blij bent.

Bij kinderen uit depressie zich net even iets anders dan bij volwassenen. Over het algemeen laten zij niet het typische gedrag zien, wat depressieve volwassenen laten zien. Kinderen en jongeren met een depressie zijn vaak wat sneller geïrriteerd en hebben minder tot geen plezier in activiteiten die ze vroeger wel leuk vonden om te doen.

Vaak hebben kinderen met een depressie ook leer- en gedragsproblemen. Ook kunnen er klachten bij kinderen voorkomen, die ook bij volwassenen bekend zijn. Denk aan slaapproblemen, boosheid, vermoeidheid, angst- en concentratieproblemen, lichamelijke klachten als buikpijn of hoofdpijn en meer of juist verminderde eetlust.

Nu we er achter zijn gekomen wat een depressie precies inhoudt, en wat voor impact het kan hebben, is het interessant om te kijken waar het eigenlijk door kan ontstaan. De oorzaken zijn in 3 verschillende stukken te verdelen.

De eerste factor is het kind zelf. Hiermee wordt er bedoeld dat het genetisch bepaald kan zijn, het kan dus erfelijk zijn. Het kan ook liggen aan het temperament van het kind. Dat betekent hoe een kind reageert op bepaalde situaties en hoe een kind met dingen omgaat. Zoals bijvoorbeeld agressie of boosheid. Als laatste kan het liggen aan lichamelijke of geestelijke handicaps.

Een andere invloed kan zijn door de omgeving van het kind. Zo kan het kind een depressieve vader of moeder hebben of is er chronische ziekte van een gezinslid. Een chronische ziekte is een ziekte waarbij iemand heel lang ziek blijft. Iets anders wat hoort bij de omgeving van een kind is dat het niet zo goed verloopt tussen de ouders en het kind. Dan is er bijvoorbeeld veel ruzie thuis. Gepest worden door andere kinderen kan ook zorgen voor negatieve impact. Als laatste zijn tegenvallende cijfers op school een oorzaak.

De laatste factor die een rol kan spelen in het ontwikkelen van depressie bij kinderen, is een situatie die plaatsvindt in het leven. Hiermee kan je denken aan dat bijvoorbeeld je opa of oma overlijdt, maar ook andere situaties die ervoor kunnen zorgen dat je je slecht of verdrietig voelt.

En hoe is de verdeling tussen jongens en meisjes?

Uit een onderzoek over 2021 werd duidelijk dat bij mannen van 12 tot 25 jaar oud 11,8% zich mentaal ongezond voelt. Bij vrouwen is dit meer dan het dubbele en voelde 24,3% zich mentaal niet goed.

Bij tienerjongens tussen de 12 en 18 jaar voelt 10,4% vaak druk om aan eigen verwachtingen te voldoen en voelt 7,7% vaak druk om aan verwachtingen van anderen te voldoen. Voor tienermeisjes tussen de 12 en 18 jaar is dit meer dan het dubbele. 21,2% van de tienermeisjes voelt namelijk vaak druk om aan eigen verwachtingen te voldoen en 19,4% voelt vaak druk om aan verwachtingen van anderen te voldoen.

Ook is het zo dat in 2022 ruim 6% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar dat jaar minstens zes maanden het gevoel hadden dat ze depressief waren. Het jaar ervoor, in 2021, was dit bijna 7%.

Quiz:

Oke, nu is het tijd voor een quizje. Er komen vragen over de informatie die we je net hebben verteld. Ik hoop dat je goed hebt opgelet! Ik heb drie vragen voor je. Schrijf je antwoord op, dan checken we erna gelijk of je het goed hebt.

Wat is depressief zijn precies?

- A. Dat je je niet goed en verdrietig voelt.
- B. Dat je graag naar een pretpark gaat.
- C. Dat je heel goed bent in tennis.

Het goede antwoord is A. Als je je depressief voelt, of je depressief bent, voel je je verdrietig en niet goed. Vaak zijn mensen die depressief zijn ook wat rusteloos en verdrietig. Ze kunnen moeite hebben met zich concentreren en onaardig over zichzelf nadenken. Bij kinderen ziet depressie er net even iets anders dan bij volwassenen. Over het algemeen laten zij niet het typische gedrag zien, wat depressieve volwassenen laten zien. Kinderen en jongeren met een depressie zijn vaak wat sneller geïrriteerd en hebben minder tot geen plezier in activiteiten die ze vroeger wel leuk vonden om te doen.

Voelen meer jongens of meisjes zich mentaal ongezond?

- A. Jongens
- B. Meisjes
- C. Allebei evenveel

Het juiste antwoord is B! Uit een onderzoek over 2021 werd duidelijk dat bij mannen van 12 tot 25 jaar oud 11,8% zich psychisch ongezond voelt. Bij vrouwen is dit meer dan het dubbele en voelde 24,3% zich psychisch ongezond.

Wat voor dingen kunnen ervoor zorgen dat je depressief wordt?

- A. Dat je je schoenen vergeten bent aan te doen.
- B. Dat je vandaag rekenen op school hebt.
- C. Dat iemand in je omgeving is overleden.

Het juiste antwoord is C. Natuurlijk zijn er verschillende dingen die ervoor kunnen zorgen dat je depressief wordt, maar deze is net benoemd in de uitlegvideo. Als iemand in je omgeving is overleden kan dit ervoor zorgen dat je erg verdrietig raakt. Je kan minder zin hebben om met vrienden af te spreken of bent sneller boos naar je ouders.

In gesprek met de expert

Introductie tekst presentator:

Goed, we hebben nu jouw kennis getest, en ik heb het een en ander verteld. Maar er zijn ook mensen die écht iets van depressie afweten. Zo iemand is Sabina van den Bor bijvoorbeeld. Zij is psycholoog. Wat doet een psycholoog?

Vragen voor de expert:

1. Wat doet een psycholoog?

Een psycholoog behandelt mensen met die bijvoorbeeld depressief of heel angstig zijn. Hij of zij kan hierbij vaststellen wat voor dingen er in iemands hoofd omgaan. Dit noem je een diagnose stellen. Als er duidelijk is waar mijn patient en ik aan gaan werken, begeleidt ik de persoon vervolgens bij de behandeling van hetgeen wat ze willen veranderen, bijvoorbeeld minder depressief of angstig worden. Vaak bestaat zo'n behandeling uit persoonlijke gesprekken, maar dit kan ook wel eens in een grotere groep zijn met andere mensen die door dezelfde situatie gaan. Dan ga je met z'n allen praten over wat je voelt en hoe je hiermee om kan gaan. Dat heet groepstherapie.

2. Waardoor voelen meisjes zoveel meer druk dan jongens?

Meisjes ervaren vaak meer druk om te presteren dan jongens. Ze stellen hoge eisen aan zichzelf. Jongens zijn geneigd om eerder hoge eisen aan de mensen in hun omgeving te stellen. Meiden leggen de lat dus vaak hoog voor zichzelf terwijl jongens een relaxtere houding hebben waarin minder druk en stress voorkomt. De interne druk die meiden voelen, komt door hun eigen verwachtingspatroon. Meiden kunnen het lastig vinden om lief voor zichzelf te zijn in dat opzicht.

3. Wat kan je het beste doen als je je depressief voelt?

Therapie kan een hele goede oplossing zijn, maar vaak begint het bij praten over je gevoelens. Dit kan je doen met je ouders of andere gezinsleden, je vrienden en vriendinnen kunnen misschien helpen of je kan naar de juf of meester gaan. Die kunnen je verder helpen om de hulp te krijgen die je nodig hebt en verdient.

Ook is het belangrijk om je te focussen op dingen die wel goed gaan. Het is makkelijk om te denken, alles gaat mis, maar vaak is dat niet zo. Als je de situatie op zo'n moment vanuit een iets ander perspectief kan bekijken, kan dit heel erg helpen met minder verdrietig blijven. Probeer in contact te blijven met dingen of mensen die je gelukkig maken. De kans dat dat je helpt om zelf gelukkig te blijven of weer gelukkiger te worden, is groot.

Afsluiting + uitleg lagerhuis stelling

En nu ga je zelf aan de slag! We verdelen de klas in tweeën en gaan een stelling behandelen. Een stelling is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?

Voorbeeld van zo'n stelling:

Kinderen hoeven niet meer naar school.

Als je in de groep zit die het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Begrijp je het nu?

Dan is hier de stelling:

Alle kinderen moeten in therapie.

Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken!

Dit was de cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doei!

Callsheet & Draaiboek

Titel onderwerp:	Cijfer Show; Depressie aflevering
Datum productie:	n.v.t.
Callsheet/draaiboek	Anna Hupe
Regie	Anna Hupe
Redacteur/research	
Camera	
Edit	
Soort productie	Video

Korte omschrijving verhaal met invalshoek

Deze aflevering gaat over depressie. Hierbij worden meerdere cijfers behandeld, oorzaken en wordt een expert gesproken over dit onderwerp. Ook zit er een quiz in de aflevering waarin de kennis van de kinderen wordt getest.

Dit onderwerp is gekozen op basis van de behoefte van de kinderen. Er werd bij de enquêtes en meermaals genoemd dat ze behoefte hebben aan praten over mentale gezondheid.

Bron 1 naam:	
Functie:	Psycholoog
Datum, tijd	n.v.t.
Tel:	n.v.t.
Adres:	n.v.t.
Plaats:	n.v.t.
Contact person:	n.v.t.

Tel:	n.v.t.
-------------	--------

Locatiemanager CBS:	Luuk Hovius
Functie:	Woordvoerder & Onderzoeker CBS
Datum, tijd	n.v.t.
Tel:	+31642000658
Adres:	Henri Faasdreef 312, 2492JP
Plaats:	Den Haag

Scene	Wat?	Wat hoor ik?	Wat zie ik? (indien video)
1	Beschrijving	Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. Vandaag gaan we het hebben over een onderwerp wat voor sommigen misschien wat minder bekend is. Namelijk: depressie. Zometeen ga ik uitleggen wat je allemaal voelt en wat er allemaal kan gebeuren als je je depressief voelt. Wist jij dat meisjes vaker depressief worden dan jongens? Hoe dat komt, hoor je later. Laten we eerst gaan kijken naar wat depressief zijn precies is.	Intro visualisatie Een medium shot en shot van de zijkant, medium close Presentator in de studio

2	Beschrijving Voice-over Scene	<p>Wat is depressief zijn precies?</p> <p>De meeste van jullie zullen wel ongeveer weten wat het is om depressief te zijn. Laten we even kijken wat voor nieuws nog aan jullie kennis toegevoegd kan worden!</p> <p>Kenmerken van depressief zijn is dat iemand somber en rusteloos is, moeite heeft met concentreren en onaardig over zichzelf denkt. Verder hebben depressieve mensen weinig energie om iets te doen en vinden ze het niet leuk om dingen te doen. Dat zul je vast wel herkennen; geen zin hebben om iets te doen als je niet blij bent.</p> <p>Bij kinderen uit depressie zich net even iets anders dan bij volwassenen. Over het algemeen laten zij niet het typische gedrag zien, wat depressieve volwassenen laten zien. Kinderen en jongeren met een depressie zijn vaak wat sneller geïrriteerd en hebben minder tot geen plezier in activiteiten die ze vroeger wel leuk vonden om te doen.</p> <p>Vaak hebben kinderen met een depressie ook leer- en gedragsproblemen. Ook kunnen er klachten bij kinderen voorkomen, die ook bij volwassenen bekend zijn. Denk aan slaapproblemen, boosheid, vermoeidheid, angst- en concentratieproblemen, lichamelijke klachten als buikpijn of hoofdpijn en meer of juist verminderde eetlust.</p> <p>Nu we er achter zijn gekomen wat een depressie precies inhoudt, en wat voor impact het kan hebben, is het interessant om te kijken waar het eigenlijk door kan ontstaan. De oorzaken zijn in 3 verschillende stukken te verdelen.</p>	<p>Standupper, medium</p> <p>Afwisseling tussen close-up, medium en wide shots van de verschillende stukjes tekst.</p> <p>Visualisatie van de vragen</p> <p>Visualisatie cijfers die worden uitgelegd in antwoord</p> <p>Animaties op de achtergrond die verder uitleggen wat je hoort, op een kinderlijke, toegankelijke manier.</p>
---	--------------------------------------	--	--

De eerste factor is het kind zelf. Hiermee wordt er bedoeld dat het genetisch bepaald kan zijn, het kan dus erfelijk zijn. Het kan ook liggen aan het temperament van het kind. Dat betekent hoe een kind reageert op bepaalde situaties en hoe een kind met dingen omgaat. Zoals bijvoorbeeld agressie of boosheid. Als laatste kan het liggen aan lichamelijke of geestelijke handicaps.

Een andere invloed kan zijn door de omgeving van het kind. Zo kan het kind een depressieve vader of moeder hebben of is er chronische ziekte van een gezinslid. Een chronische ziekte is een ziekte waarbij iemand heel lang ziek blijft. Iets anders wat hoort bij de omgeving van een kind is dat het niet zo goed verloopt tussen de ouders en het kind. Dan is er bijvoorbeeld veel ruzie thuis. Gepest worden door andere kinderen kan ook zorgen voor negatieve impact. Als laatste zijn tegenvallende cijfers op school een oorzaak.

De laatste factor die een rol kan spelen in het ontwikkelen van depressie bij kinderen, is een situatie die plaatsvindt in het leven. Hiermee kan je denken aan dat bijvoorbeeld je opa of oma overlijdt, maar ook andere situaties die ervoor kunnen zorgen dat je je slecht of verdrietig voelt.

En hoe is de verdeling tussen jongens en meisjes?

Uit een onderzoek over 2021 werd duidelijk dat bij mannen van 12 tot 25 jaar oud 11,8% zich mentaal ongezond voelt. Bij vrouwen is dit meer dan het dubbele en voelde 24,3% zich mentaal niet goed.

Bij tienerjongens tussen de 12 en 18 jaar voelt 10,4% vaak druk om aan eigen verwachtingen te voldoen en voelt 7,7% vaak druk om aan

	<p>verwachtingen van anderen te voldoen. Voor tienermeisjes tussen de 12 en 18 jaar is dit meer dan het dubbele. 21,2% van de tienermeisjes</p> <p>voelt namelijk vaak druk om aan eigen verwachtingen te voldoen en 19,4% voelt vaak druk om aan verwachtingen van anderen te voldoen.</p> <p>Ook is het zo dat in 2022 ruim 6% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar dat jaar minstens zes maanden het gevoel hadden dat ze depressief waren. Het jaar ervoor, in 2021, was dit bijna</p> <p>7%.</p>	
--	--	--

<p>3</p>	<p>Beschrijving</p>	<p>Oke, nu is het tijd voor een quizje. Er komen vragen over de informatie die we je net hebben verteld. Ik hoop dat je goed hebt opgelet! Ik heb drie vragen voor je. Schrijf je antwoord op, dan checken we erna gelijk of je het goed hebt.</p> <p>Wat is depressief zijn precies?</p> <p>A. Dat je je niet goed en verdrietig voelt.</p> <p>B. Dat je graag naar een pretpark gaat.</p> <p>C. Dat je heel goed bent in tennis.</p> <p>Het goede antwoord is A. Als je je depressief voelt, of je depressief bent, voel je je verdrietig en niet goed. Vaak zijn mensen die depressief zijn ook wat rusteloos en verdrietig. Ze kunnen moeite hebben met zich concentreren en onaardig over zichzelf nadenken. Bij kinderen ziet depressie er net even iets anders dan bij volwassenen. Over het algemeen laten zij niet het typische gedrag zien, wat depressieve volwassenen laten zien. Kinderen en jongeren met een depressie zijn vaak wat sneller geïrriteerd en hebben minder tot geen plezier in activiteiten die ze vroeger wel leuk vonden om te doen.</p> <p>Voelen meer jongens of meisjes zich mentaal ongezond?</p> <p>A. Jongens</p> <p>B. Meisjes</p>	<p>Standupper, mediumshot</p> <p>Visualisatie van de vragen</p> <p>Visualisatie cijfers die worden uitgelegd in antwoord</p> <p>Animaties die verder uitleggen wat je hoort, op een kinderlijke, toegankelijke manier.</p>
-----------------	----------------------------	--	--

C. Allebei evenveel

Het juiste antwoord is B! Uit een onderzoek over 2021 werd duidelijk dat bij mannen van 12 tot

25 jaar oud 11,8% zich psychisch ongezond voelt. Bij vrouwen is dit meer dan het dubbele en

voelde 24,3% zich psychisch ongezond.

Wat voor dingen kunnen ervoor zorgen dat je depressief wordt?

A. Dat je je schoenen vergeten bent aan te doen.

B. Dat je vandaag rekenen op school hebt.

C. Dat iemand in je omgeving is overleden.

Het juiste antwoord is C. Natuurlijk zijn er verschillende dingen die ervoor kunnen zorgen dat je depressief wordt, maar deze is net benoemd in de uitlegvideo. Als iemand in je omgeving is

overleden kan dit ervoor zorgen dat je erg verdrietig raakt. Je kan minder zin hebben om met

vrienden af te spreken of bent sneller boos naar je ouders.

<p>4</p>	<p>Interview</p>	<p>Goed, we hebben nu jouw kennis getest, en ik heb het een en ander verteld. Maar er zijn ook mensen die écht iets van depressie afweten. Zo iemand is Sabina van den Bor bijvoorbeeld. Zij is psycholoog. Wat houdt jouw werk precies in?</p> <p>Vragen voor de expert:</p> <p>1. Wat houdt jouw werk precies in?</p> <p>Een psycholoog behandelt mensen met die bijvoorbeeld depressief of heel angstig zijn. Hij of zij kan hierbij vaststellen wat voor dingen er in iemands hoofd omgaan. Dit noem je een diagnose stellen. Als er duidelijk is waar mijn patient en ik aan gaan werken, begeleidt ik de persoon vervolgens bij de behandeling van hetgeen wat ze willen veranderen, bijvoorbeeld minder depressief of angstig worden. Vaak bestaat zo'n behandeling uit persoonlijke gesprekken, maar dit kan ook wel eens in een grotere groep zijn met andere mensen die door dezelfde situatie gaan. Dan ga je met z'n allen praten over wat je voelt en hoe je hiermee om kan gaan. Dat heet groepstherapie.</p> <p>2. Waardoor voelen meisjes zoveel meer druk dan jongens?</p> <p>Meisjes ervaren vaak meer druk om te presteren dan jongens. Ze stellen hoge eisen aan zichzelf. Jongens zijn geneigd om eerder hoge eisen aan de mensen in hun omgeving te stellen. Meiden leggen de lat dus vaak hoog voor zichzelf terwijl jongens een relaxtere houding hebben waarin minder druk en stress voorkomt. De interne druk die meiden voelen, komt door hun eigen verwachtingspatroon.</p>	<p>Interview</p>
-----------------	-------------------------	---	-------------------------

	<p>Meiden kunnen het lastig vinden om lief voor zichzelf te zijn in dat opzicht.</p> <p>3. Wat kan je het beste doen als je je depressief voelt?</p> <p>Therapie kan een hele goede oplossing zijn, maar vaak begint het bij praten over je gevoelens. Dit kan je doen met je ouders of andere gezinsleden, je vrienden en vriendinnen kunnen misschien helpen of je kan naar de juf of meester gaan. Die kunnen je verder helpen om de hulp te krijgen die je nodig hebt en verdient.</p> <p>Ook is het belangrijk om je te focussen op dingen die wel goed gaan. Het is makkelijk om te denken, alles gaat mis, maar vaak is dat niet zo. Als je de situatie op zo'n moment vanuit een iets ander perspectief kan bekijken, kan dit heel erg helpen met minder verdrietig blijven. Probeer in contact te blijven met dingen of mensen die je gelukkig maken. De kans dat dat je helpt om zelf gelukkig te blijven of weer gelukkiger te worden, is groot.</p>	
--	---	--

5	Outro	<p>Nu is het tijd om zelf aan de slag te gaan. We gaan de klas in drieën verdelen en gaan een stelling behandelen. Dat is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?</p> <p>Voorbeeld van zo'n stelling:</p> <p>Kinderen hoeven niet meer naar school</p> <p>Als je in de groep zit die het het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Snap je het?</p> <p>Dan is hier de stelling:</p> <p><i>Alle kinderen moeten in therapie.</i></p> <p>Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken!</p> <p>Dit was de cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doe!</p>	<p>Standupper medium shot</p> <p>Visualisatie Lagerhuis</p> <p>Plakshot B-roll Lagerhuis (opzoeken)</p> <p>Visualisatie van de stelling</p> <p>Outro visualisatie</p>
---	--------------	---	--

Research Migratie/oorlog

In het rapport Invloed asielbeleid op migratie Naar Nederland door het Verwey-Jonker Instituut wordt beschreven dat migratie veel oorzaken en drijfveren kan hebben. De drijfveer die de grootste invloed heeft is veiligheid. Veel migranten vertrekken uit hun eigen land en vragen elders asiel aan omdat de situatie in hun thuisland niet meer veilig is voor hen zelf, dan wel hun familie. Bij de keuze voor het bestemmingsland wordt er daarom het meest gekeken hoe de stabiliteit en de veiligheid is in het land. Er moet een goed toekomstperspectief zijn, dat hoop biedt op een beter leven.

In de keuze kan verder meewegen of de migrant al anderen kent die zijn gemigreerd naar het land van bestemming, dit maakt de spreekwoordelijke drempel namelijk vaak lager. Het netwerk is verder meestal het eerste aanspreekpunt als het aankomt op de praktische zaken rondom migratie. Zij hebben het proces immers al doorlopen. Niet iedere migrant weet even goed hoe het migratieproces er precies uitziet, dat weerhoudt potentiële migranten er echter meestal niet van om te migreren.

Er wordt naar Nederland gemigreerd vanuit oorlogsgebieden. Er waren in het jaar 2022 bijvoorbeeld 108.000 migranten die door de oorlog in Oekraïne naar Nederland verhuisden. Migratie naar Nederland was in dat jaar, mede daarom, vele malen hoger dan in 2021. Er kwamen in totaal 403 duizend immigranten naar Nederland, dat is 151 duizend meer dan het jaar daarvoor.

Oorlog is een onderwerp dat veelal vermeden wordt omtrent kinderen. Mila Bammens van Ter Info geeft aan dat dit geen wenselijke manier is van omgaan met dit moeilijke onderwerp bij die leeftijdscategorie. Ter Info specialiseert zich in lesprogramma's, speciaal voor kinderen, om ze te leren over oorlog en terrorisme.

Het is een manier om een moeilijk onderwerp bespreekbaar te maken. Mila geeft namelijk aan dat kinderen vaak angstiger zijn als ze minder informatie hebben. Hoe meer ze weten, hoe beter je de angst kan weghalen. Kinderen denken bijvoorbeeld vaak dat de kans van een aanslag in Nederland even groot is als in Oekraïne of de Gazastrook. In realiteit is die kans natuurlijk een stuk lager. Door kinderen hierover te vertellen kunnen zij hun verwachtingen bijstellen. Er wordt op die manier wat angst weggenomen.

Script migratie/oorlog

Tekst presentatie:

Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. Wist je dat er in Nederland 17,5 miljoen mensen wonen? Dat zijn ongeveer 875 duizend keer de kinderen in jouw klas. Die mensen zijn niet allemaal in Nederland geboren. Sommigen zijn hierheen verhuisd, migreren noemen we dat ook wel. Ben je benieuwd hoeveel dat er zijn? Dat vertel ik je zo!

Er zijn heel veel verschillende redenen om naar een ander land te verhuizen. Sommige mensen worden verliefd en verhuizen daarom, of voor een nieuwe baan. Maar soms moet je ook verhuizen om een minder leuke reden, bijvoorbeeld omdat er oorlog is in het land waar je geboren bent.

Als je om die reden weg moet, zijn er ontzettend veel plekken waar je heen kan. Er zijn op de hele wereld iets minder dan 200 landen. Nederland is een land waar best veel mensen heen willen migreren, het is hier namelijk veilig. Dat is natuurlijk precies waar die mensen naar op zoek zijn. Het zou heel goed kunnen dat je iemand kent die vanwege een oorlog hiernaartoe verhuisd is.

Explainer:

Tekst presentatie

Over mensen die verhuizen zijn heel veel cijfers. Ik heb er even een paar voor je uitgezocht.

Gaan we een klein stukje voor terug de tijd in, naar 2022. Er komen niet alleen mensen naar Nederland toe, er gaan er ook een hoop weg.

Om het verschil tussen die twee uit te rekenen gaan we een kleine rekensom doen. 2 jaar geleden kwamen er ongeveer 400 duizend (403.108) mensen naar Nederland toe. Heel veel dus, er gingen er wat minder weg. Dat waren er toen ongeveer 180 duizend (179.310).

Als we die 400 duizend min 180 duizend doen komen we op 220 duizend.

Dat is meer dan 460 keer zoveel als de baby's die iedere dag in Nederland geboren worden (478)!

Je kunt je vast nog wel herinneren dat er 2 jaar geleden een oorlog uitbrak in Oekraïne, Rusland kwam hun land binnen gevallen. Dat was een reden voor veel mensen die daar woonden om daar tijdelijk weg te gaan.

Een deel daarvan kwam naar Nederland, dat waren er 108 duizend. Als je al die mensen op 1 plek zou willen laten staan, heb je ongeveer de helft van de stad Amsterdam nodig.

Quiz:

Tekst presentatie:

Goed, we gaan even een klein quizje doen. En er komt iets terug wat ik al verteld heb, let dus goed op! Ik heb drie vragen voor je. Schrijf je antwoord op, dan checken we gelijk of je het goed hebt.

Vraag 1

Ik zei net dat er 2 jaar geleden 460 keer zoveel migranten naar Nederland komen als baby's die iedere dag in Nederland geboren worden. Dat klinkt als een heleboel, maar denk je dat je weet hoeveel baby's er iedere dag geboren worden in Nederland?

- A. 278
- B. 378
- C. 478

Het goede antwoord is C; 478. Dat is als je het vergelijkt met hoeveel mensen hierheen verhuizen niet zoveel, maar het zijn er ieder jaar in totaal ongeveer 175 duizend (174 470).

Heb je goed? Dan gaan we door!

Vraag 2

Er wonen in Nederland best veel mensen die niet in Nederland geboren zijn. Hoeveel procent van alle mensen in Nederland denk jij dat dat er zijn?

- A. 5%
- B. 10%
- C. 15%

Het goede antwoord is C; 15 procent.

In Nederland wonen in totaal 17 miljoen 600 duizend mensen. Dat betekent dat 2 miljoen 600 duizend daarvan buiten Nederland geboren zijn. Een heel groot deel daarvan komt ook van best ver weg. Namelijk 1 miljoen 700 duizend. Die mensen komen er namelijk van buiten Europa.

Voor de laatste vraag ga ik kijken of er nog iets van mijn uitleg is blijven hangen.

Vraag 3

Om alle mensen uit Oekraïne die naar Nederland zijn gekomen op dezelfde plek te kunnen hebben, hebben we de helft van een grote stad nodig zei ik net al. Welke stad was dat ook alweer?

- A. Amsterdam
- B. Rotterdam
- C. Den Haag

Het antwoord is A; Amsterdam.

Expert:

Goed, we hebben nu jouw kennis getest, en ik heb het een en ander verteld. We zijn er inmiddels achter dat veel mensen verhuizen omdat het onveilig is in hun eigen land. Als je dat hoort, kan het misschien zijn dat je je zorgen maakt over jouw eigen veiligheid. Dat is helemaal niet nodig, zegt Mila Bammens van Ter Info.

Vragen voor de expert:

Waarom is het belangrijk dat we het over oorlog hebben?

Veel kinderen zijn bang als ze horen over oorlog. Je ziet misschien zelf ook wel eens filmpjes op je telefoon die je eng vindt. Het kan dan zijn dat je denkt dat er een hele grote kans is dat zulke dingen in Nederland gebeuren. Die kans is eigenlijk heel klein. Het is belangrijk om dat te onthouden.

Wat zijn dingen die ervoor kunnen zorgen dat kinderen angstiger zijn?

Als je op internet dingen ziet rondgaan is het soms moeilijk om te voor te stellen hoe het écht gaat in het gebied waar de foto of het filmpje gemaakt is. Soms lijkt het namelijk heel erg, maar valt het mee als je iets meer informatie hebt over wat je nou eigenlijk ziet. Bijvoorbeeld als je een gebouw ziet dat in elkaar is gevallen, kan je denken dat heel het gebied er daar zo uitziet. Dat hoeft eigenlijk helemaal niet zo te zijn. Het lijkt soms ook alsof er overal op de wereld dingen kapot worden gemaakt. Maar als je naar een kaart kijkt zie je dat dat eigenlijk maar op een paar hele kleine stukken gebeurt.

Hoe kunnen kinderen elkaar helpen niet bang te worden?

In groepsapps of op internet is het heel makkelijk om dingen naar elkaar door te sturen. Niet alleen leuke dingen, maar ook dingen die helemaal niet leuk zijn om te zien. Zoals bijvoorbeeld foto's of video's van oorlog. Veel kinderen krijgen die dingen binnen, terwijl ze het eigenlijk helemaal niet willen zien. Het is daarom heel slim om niet zomaar alles naar iedereen door te sturen als je het zelf ziet of van iemand krijgt. Dat is natuurlijk sowieso niet fijn, maar helemaal niet als het over zoiets als oorlog gaat. Sommige kinderen vinden dat namelijk eng. Verder is het goed om het er wel open met elkaar over te hebben, met andere kinderen en op school. Zo leer je hoe het er écht aan toe gaat, en lees je geen enge verhalen die ook overdreven kunnen zijn.

Afsluiting + uitleg Lagerhuis-stelling:

Nu is het tijd om zelf aan de slag te gaan. We gaan de klas in tweeën verdelen en een stelling behandelen. Dat is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?

Voorbeeld van zo'n stelling:

Kinderen hoeven niet meer naar school.

Als je in de groep zit die het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Begrijp je het nu?

Dan is hier de stelling:

Iedereen is welkom om naar Nederland te verhuizen.

Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken!

Dit was de cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doe!

Callsheet & Draaiboek

Titel onderwerp:	Cijfer Show; Migratie/oorlog aflevering	
Datum productie:	Draaien: 2024 Deadline: 2024	
Callsheet/draaiboek	Manouk Muller	Tel: +31657930202
Regie		
Redacteur/research		Tel: +31657930202
Camera		
Edit		
Soort productie	Video	

Korte omschrijving verhaal met invalshoek

Een uitzending over migratie van een informatief kinderprogramma van het CBS. Bestaande uit een introductie, explainer, quiz, gesprek met expert en afsluiting.

Bron 1 naam:	Mila Bammens
Functie:	Projectmedewerker TerInfo
Datum, tijd	4 januari, 13:00
Tel:	--
Adres:	
Plaats:	Microsoft Teams
Contact person:	n.v.t.
Tel:	n.v.t.

Locatiemanager CBS:	Luuk Hovius
Functie:	Woordvoerder & Onderzoeker CBS
Datum, tijd	--
Tel:	+31642000658
Adres:	Henri Faasdreef 312, 2492JP
Plaats:	Den Haag

Draaiboek reportage:

Scene	Wat?	Wat hoor ik?	Wat zie ik? (Indien video)
	<p>Geef aan wat hier komt: <i>Voice-over, Beschrijving, Scene, Interview, soundbite, muziek, etc</i></p>	<p>Schrijf hier letterlijk de tekst uit van het interview (vragen & antwoorden) of de voice-over. Of geef aan welke soundbites, muziek of achtergrondgeluid we horen.</p>	<p>Schrijf hier uit wat we zien > Maak onderscheid tussen interview, plakshots of scene. En beschrijf welke kadrering je gebruikt. Bij plakshots > Close, medium, wide. Bij een scene maak je gebruik van de Rosenblumshots (Close-up handeling, Close-up gezicht, Over schouder shot, Medium shot, Establishing shot)</p>
1	<p>Beschrijving</p>	<p>Hallo, en leuk dat je kijkt naar de Cijfershow. Wist je dat er in Nederland 17,5 miljoen mensen wonen? Dat is ongeveer 875 duizend keer de kinderen in jouw klas. Die mensen zijn niet allemaal in Nederland geboren. Sommigen zijn hierheen verhuisd, migreren noemen we dat ook wel. Ben je benieuwd hoeveel dat er zijn? Dat vertel ik je zo!</p> <p>Er zijn heel veel verschillende redenen om naar een ander land te verhuizen. Sommige mensen worden verliefd en verhuizen daarom, of voor een nieuwe baan. Maar soms moet je ook verhuizen om een minder leuke reden, bijvoorbeeld omdat er oorlog is in het land waar je geboren bent.</p> <p>Als je om die reden weg moet, zijn er ontzettend veel plekken waar je heen kan. Er zijn op de hele wereld iets minder dan 200 landen. Nederland is een land waar best veel mensen heen willen te migreren, het is hier namelijk veilig. Dat is natuurlijk precies waar die mensen naar op zoek zijn. Het zou heel goed kunnen dat je iemand kent die vanwege een oorlog hier naartoe verhuisd is.</p>	<p>Intro visualisatie</p> <p>Een standupper in een woonwijk, medium</p> <p>Animatie van groep mensen die steeds groter wordt met daaronder in tekst 17,5 miljoen mensen</p> <p>Animatie van een hart & animatie van 2 handenschuddende poppetjes, 1 heeft een werkkoffer vast</p> <p>Geanimeerde kaart van de wereld</p>

2	Beschrijving Voice-over Scene	<p><i>Tekst presentatie:</i></p> <p>Over mensen die verhuizen zijn heel veel cijfers. Ik heb er even een paar voor je uitgezocht.</p> <p>Gaan we een klein stukje voor terug de tijd in, naar 2022. Er komen niet alleen mensen naar Nederland toe, er gaan er ook een hoop weg.</p> <p>Om het verschil tussen die twee uit te rekenen gaan even een kleine rekensom doen. 2 jaar geleden kwamen er ongeveer 400 duizend (403 108) mensen naar Nederland toe.</p> <p>Heel veel dus, er gingen er wat minder weg. Dat waren er toen ongeveer 180 duizend (179 310).</p> <p>Als we die 400 duizend min 180 duizend doen komen we op 220 duizend.</p> <p>Dat is meer dan 460 keer zoveel als de baby's die iedere dag in Nederland geboren worden (478)!</p> <p>Je kunt je vast nog wel herinneren dat er 2 jaar geleden een oorlog uitbrak in Oekraïne, Rusland kwam hun land binnen gevallen. Dat was een reden voor veel mensen die daar woonden om daar tijdelijk weg te gaan.</p> <p>Een deel daarvan kwam naar Nederland, dat waren er 108 duizend. Als je al die mensen op 1 plek zou willen laten staan, heb je ongeveer de helft van de stad Amsterdam nodig.</p>	Standupper, medium Visualisaties v.d. cijfers Visualisatie van de mensen, net zoals in scene 1 Geanimeerde kaart van Europa, langzaam inzoomend op Oekraïne Geanimeerde kaart van Amsterdam
---	--	---	--

3	Beschrijving	<p>Quiz</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Goed, we gaan even een klein quizje doen. En er komt iets terug wat ik al verteld heb, let dus goed op! Ik heb drie vragen voor je. Schrijf je antwoord op, dan checken we gelijk of je het goed hebt.</p> <p>Vraag 1 Ik zei net dat er 2 jaar geleden 460 keer zoveel migranten naar Nederland komen als baby's die iedere dag in Nederland geboren worden. Dat klinkt als een heleboel, maar denk je dat je weet hoeveel baby's er iedere dag geboren worden in Nederland?</p> <p>A. 278 B. 378 C. 478</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Het goede antwoord is C; 478. Dat is als je het vergelijkt met hoeveel mensen hierheen verhuizen niet zoveel, maar het zijn er ieder jaar in totaal ongeveer 175 duizend (174 470).</p> <p>Heb je het goed? Dan gaan we door!</p> <p>Vraag 2 Er wonen in Nederland best veel mensen die niet in Nederland geboren is. Hoeveel procent van alle mensen in Nederland denk jij dat dat er zijn?</p> <p>A. 5% B. 10% C. 15%</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Het goede antwoord is C; 15 procent. In Nederland wonen in totaal 17 miljoen 600 duizend mensen. Dat betekent dat 2 miljoen 600 duizend daarvan buiten Nederland geboren zijn. Een heel groot deel daarvan komt ook van best ver weg. Namelijk 1 miljoen 700 duizend. Die mensen komen er namelijk van buiten Europa.</p> <p>Voor de laatste vraag ga ik kijken of er nog iets van mijn uitleg is blijven hangen.</p> <p>Vraag 3 Om alle mensen uit Oekraïne die naar Nederland zijn gekomen op dezelfde plek te kunnen hebben, hebben we de helft van een grote stad nodig zei ik net al. Welke stad was dat ook alweer?</p> <p>A. Amsterdam B. Rotterdam C. Den Haag</p> <p>Het antwoord is A; Amsterdam.</p>	<p>Standupper, mediumshot</p> <p>Visualisatie van de vragen & antwoorden</p>
---	--------------	--	--

4	Interview	<p>Expert</p> <p><i>Tekst presentatie:</i> Goed, we hebben nu jouw kennis getest, en ik heb het een en ander verteld. We zijn er inmiddels achter dat veel mensen verhuizen omdat het onveilig is in hun eigen land. Als je dat hoort kan het misschien zijn dat je je zorgen maakt over jouw eigen veiligheid. Dat is helemaal niet nodig, zegt Mila Bammens van Ter Info.</p> <p><i>Vragen voor de expert:</i> <i>Vraag:</i> Waarom is het belangrijk dat we het over oorlog hebben?</p> <p><i>Antwoord:</i> Veel kinderen zijn bang als ze horen over oorlog. Je ziet misschien zelf ook wel eens filmpjes op je telefoon die je eng vindt. Het kan dan zijn dat je denkt dat er een hele grote kans is dat zulke dingen in Nederland gebeuren. Die kans is eigenlijk heel klein. Het is belangrijk om dat te onthouden.</p> <p><i>Vraag:</i> Wat zijn dingen die ervoor kunnen zorgen dat kinderen angstiger zijn?</p> <p><i>Antwoord:</i> Als je op internet dingen ziet rondgaan is het soms moeilijk om te voor te stellen hoe het écht gaat in het gebied waar de foto of het filmpje gemaakt is. Soms lijkt het namelijk heel erg, maar valt het mee als je iets meer informatie hebt over wat je nou eigenlijk ziet. Bijvoorbeeld als je een gebouw ziet dat in elkaar is gevallen, kan je denken dat heel het gebied er daar zo uitziet. Dat hoeft eigenlijk helemaal niet zo te zijn. Het lijkt soms ook alsof er overal op de wereld dingen kapot worden gemaakt. Maar als je naar een kaart kijkt zie je dat dat eigenlijk maar op een paar hele kleine stukken gebeurt.</p> <p><i>Vraag:</i> Hoe kunnen kinderen elkaar helpen niet bang te worden?</p> <p><i>Antwoord:</i> In groepsapps of op internet is het heel makkelijk om dingen naar elkaar door te sturen. Niet alleen leuke dingen, maar ook dingen die helemaal niet leuk zijn om te zien. Zoals bijvoorbeeld foto's of video's van oorlog. Veel kinderen krijgen die dingen binnen, terwijl ze het eigenlijk helemaal niet willen zien. Het is daarom heel slim om niet zomaar alles naar iedereen door te sturen als je het zelf ziet of van iemand krijgt. Dat is natuurlijk sowieso niet fijn, maar helemaal niet als het over zoiets als oorlog gaat. Sommige kinderen vinden dat namelijk eng. Verder is het goed om het er wel open met elkaar over te hebben, met andere kinderen en op school. Zo leer je hoe het er écht aan toe gaat, en lees je geen enge verhalen die ook overdreven kunnen zijn.</p>	Interview
---	-----------	--	-----------

5		<p><i>Tekst Presentatie:</i></p> <p>Nu is het tijd om zelf aan de slag te gaan. We gaan de klas in tweeën verdelen en een stelling behandelen. Dat is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?</p> <p>Voorbeeld van zo'n stelling: Kinderen hoeven niet meer naar school.</p> <p>Als je in de groep zit die het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Begrijp je het nu?</p> <p>Dan is hier de stelling: Iedereen is welkom om naar Nederland te verhuizen.</p> <p>Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken! Dit was de cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doe!</p>	<p>Standupper medium shot</p> <p>Visualisatie Lagerhuis links 1 kant, rechts de andere, in het midden de stelling</p> <p>Outro visualisatie</p>
---	--	---	--

Research Sociale Media

Sociale media is bijna niet meer weg te denken in ons leven. De meeste Nederlanders staan ermee op en gaan ermee naar bed. Maar hoe is de mediaconsumptie onder kinderen van 7 tot en met 12 jaar?

Volgens onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut hebben de meeste kinderen anno 2021 tussen de 7 en 12 jaar toegang tot veel soorten media platformen en apparaten. Het meest gebruikte apparaat is nog steeds de televisie met 86%, kort opgevolgd door de telefoon met 76%. Apparaten om mee te gamen zoals de WII en een Playstation worden door 72% van de kinderen gebruikt, laptops en tablets zoals een Ipad zijn ook nog populair en worden door 71% van de kinderen gebruikt. Met 11% eindigde de e-reader onderaan de lijst.

Welke apps zijn dan het populairst onder deze doelgroep?

Met stip op één staat Youtube. Kinderen kijken gemiddeld 44 minuten per dag naar Youtube. Maar 16% van de kinderen kijkt meer dan een uur per dag naar Youtube. Gamen staat op de tweede plek, kinderen gamen gemiddeld wel iets langer dan dat ze naar Youtube kijken, namelijk 48 minuten per dag maar minder kinderen gamen. Op de derde plek staat Tiktok.

Is het gebruik van sociale media onder deze leeftijd een probleem?

HBSC-onderzoek heeft aan basisschoolleerlingen van groep 8 en de brugklas gevraagd hoe zij sociale media gebruiken. Hieruit blijkt dat de meeste scholieren het vooral gebruiken om te praten met vrienden, ouders en klasgenootjes. Dit contact hebben ze dan dagelijks. Op de basisschool besteden ze 18% minder tijd door op sociale media kanalen dan in de brugklas. Maar in de brugklas gaf 39% van de leerlingen dan wel weer aan dat ze er minder tijd voor hebben dan eerst. Dat komt dan vooral door huiswerk en het leren van proefwerken. Volgens cijfers van het CBS zijn meisjes op deze leeftijd vaker verslaafd aan sociale media kanalen dan jongens. En zij geven wel aan dat als je veel tijd doorbrengt op dit soort kanalen zoals Tiktok, Youtube, Instagram, Snapchat dat je hersenen anders gaan werken. Tijdens het scrollen door alle video's, foto's en berichtjes gaat er heel snel heel veel informatie door je brein heen. Dat kan ervoor zorgen dat je moeilijker kan concentreren en er sneller slaapproblemen komen.

Wie gebruiken meer sociale media?

Uit cijfers van het CBS blijkt dat bijna alle kinderen in groep 8 en in de brugklas gebruikmaken van minimaal 1 kanaal op sociale media. Wel 99%. Er is wel een groot verschil in wat ze doen online. Jongens kijken vooral veel video's op bijvoorbeeld Youtube, terwijl meisjes het meer gebruiken om te kletsen online.

Volgens onderzoek van het CBS brengen meisjes meer tijd door op sociale media dan jongens. Maar jongens gamen weer meer dan meisjes. 70% van de jongens gamet via een computer en bij meisjes is dit maar 56%.

De CBS Cijfershow: script Social Media

Opening:

In de studio

Tekst presentatie:

Heehee! Leuk dat je vandaag kijkt naar de Cijfershow! Wist je dat meiden meer tijd doorbrengen op sociale media dan jongens? En welke leeftijd brengt nou de meeste uren per dag door op hun telefoon? Dat en nog veel meer hoor je tijdens deze uitzending. En let je goed op? Halverwege gaan we ook een quiz doen.

Explainer:

in een klaslokaal of met een animatie. Dus voor een greenscreen en dat het lijkt dat je in een iphone of ipad zit.

Tekst presentatie:

Sociale media is bijna niet meer weg te denken in ons leven. De meeste Nederlanders staan ermee op en gaan ermee naar bed. Maar hoe is de mediaconsumptie onder kinderen van 7 tot en met 12 jaar?

Volgens onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut hebben de meeste kinderen anno 2021 tussen de 7 en 12 jaar toegang tot veel soorten media platformen en apparaten. Het meest gebruikte apparaat is nog steeds de televisie met 86%, kort opgevolgd door de telefoon met 76%. Apparaten om mee te gamen zoals de Wii en een Playstation worden door 72% van de kinderen gebruikt, laptops en tablets zoals een Ipad zijn ook nog populair en worden door 71% van de kinderen gebruikt. Met 11% eindigde de e-reader onderaan de lijst.

Welke apps zijn dan het populairst onder deze doelgroep?

Met stip op één staat Youtube. Kinderen kijken gemiddeld 44 minuten per dag naar Youtube. Maar 16% van de kinderen kijkt meer dan een uur per dag naar Youtube. Gamen staat op de tweede plek, kinderen gamen gemiddeld wel iets langer dan dat ze naar Youtube kijken, namelijk 48 minuten per dag maar minder kinderen gamen. Op de derde plek staat Tiktok.

Quiz:

Terug in de studio

Tekst Presentatie:

Hopelijk duizelt alle informatie je nog niet? Want we gaan nu een kleine quiz doen om te kijken hoe goed je hebt opgelet. Laten we snel naar vraag 1 aan.

Vraag 1:

Wie zitten er vaker op sociale media?

Meiden

Jongens

Allebei even veel

Tekst presentatie:

Het goede antwoord is A. Meiden zitten meer op sociale media dan jongens.

Vraag 2:

Hoeveel procent van de kinderen tussen de 7 en 12 jaar heeft een smartphone?

45 procent

76 procent

92 procent

Tekst presentatie:

Het goede antwoord is B. Uit onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut heeft 76 % van de kinderen tussen de 7 en 12 jaar een smartphone.

Vraag 3: Welke app is het populairst onder jullie leeftijd?

Instagram

Tiktok

Youtube

Tekst presentatie:

Het goede antwoord is C. Met 37% van de stemmen heeft youtube gewonnen in het onderzoek naar populaire apps. Gemiddeld besteden kinderen tussen de 7 en 12 jaar 44 minuten per dag door op youtube.

Expert interview:

In de studio

Tekst Presentatie:

We hebben het nu gehad over sociale media, maar het is niet alleen maar leuk. Er kunnen helaas minder leuke dingen gebeuren op sociale media. Hierover kan Thomas Speksnijder, docent van TMI. ook wel Too Much Information ons alles vertellen.

Vraag:

Thomas, sociale media is niet meer weg te denken nu in deze generatie. Sinds 1 januari geldt daarom ook een telefoonverbod in de klas. Hoe kijk jij naar dat verbod?

Antwoord: Ik denk dat de meeste kinderen het misschien niet leuk vinden maar dat het wel heel goed is voor hun ontwikkeling. We kijken allemaal op onze telefoon als we een berichtje binnen krijgen en dat zorgt voor veel afleiding. Dus om je goed te kunnen concentreren en te luisteren naar de juf is dit veel fijner. En thuis kan je nog steeds doen en laten wat je wil.

Vraag: Is het gebruik van sociale media onder deze leeftijd een probleem?

Antwoord: HBSC-onderzoek heeft aan basisschoolleerlingen van groep 8 en de brugklas gevraagd hoe zij sociale media gebruiken. Hieruit blijkt dat de meeste scholieren het vooral gebruiken om te praten met vrienden, ouders en klasgenootjes. Dit contact hebben ze dan dagelijks. Op de basisschool besteden ze 18% minder tijd door op sociale media kanalen dan in de brugklas. Maar in de brugklas gaf 39% van de leerlingen dan wel weer aan dat ze er minder tijd voor hebben dan eerst. Dat komt dan vooral door huiswerk en het leren van proefwerken. Volgens cijfers van het CBS zijn meisjes op deze leeftijd vaker verslaafd aan sociale media kanalen dan jongens. En zij geven wel aan dat als je veel tijd doorbrengt op dit soort kanalen zoals Tiktok, Youtube, Instagram, Snapchat dat je hersenen anders gaan werken. Tijdens het scrollen door alle video's, foto's en berichtjes gaat er heel snel heel veel informatie door je brein heen. Dat kan ervoor zorgen dat je moeilijker kan concentreren en er sneller slaapproblemen komen.

Vraag: Hoezo brengen meisjes meer tijd door op sociale media?

Antwoord: In vergelijking met andere leeftijdsgroepen zijn meisjes vaker verslaafd aan social media (bron: CBS) Wanneer je veel tijd doorbrengt op social media, gaan je hersenen anders werken. Tijdens het bekijken van alle foto's, statusupdates en filmpjes flitst er heel veel informatie door je hersenen. Er komt heel wat informatie binnen in de hersenen en dat is best een uitdaging. Dit maakt het voor pubers lastig zich te concentreren en kan slaapproblemen veroorzaken.

Tekst presentatie:

Bedankt voor je tijd Thomas en ik hoop dat iedereen nu iets media wijzer is geworden!

Afsluiting + lagerhuis:

In de studio

Tekst Presentatie:

Nu is het tijd om zelf aan de slag te gaan. We gaan de klas in tweeën verdelen en een stelling behandelen. Dat is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?

Voorbeeld van zo'n stelling:

Kinderen hoeven niet meer naar school.

Als je in de groep zit die het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Begrijp je het nu?

Dan is hier de stelling:

Iedereen is welkom om naar Nederland te verhuizen.

Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken!

Dit was de cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doe!

Callsheet: Cijfershow Social Media

Titel onderwerp:	Cijfershow; social media aflevering
Datum productie:	Draaien Deadline:
Callsheet/draaiboek	
Regie	
Redacteur/research	Lisanne van Gent
Camera	
Edit	
Soort productie	Video

Korte omschrijving verhaal met invalshoek

Een informatief kinderprogramma van het CBS over social media. Bestaande uit een introductie, explainer, quiz, gesprek met expert en afsluiting. Waar we het gaan hebben over de cijfers van social media en de gevaren die social media kan bieden.

Bron 1 naam:	Thomas Speksnijder
Functie:	docent TMI Utrecht
Datum, tijd	
Tel:	
Adres:	
Plaats:	
Contact person:	n.v.t.
Tel:	n.v.t.

Locatiemanager:	Elise Kirac
Functie:	docent
Datum, tijd	
Tel:	
Adres:	
Plaats:	Rijnsburg

Locatiemanager CBS:	Luuk Hovius
Functie:	Woordvoerder & Onderzoeker CBS
Datum, tijd	
Tel:	+31642000658
Adres:	Henri Faasdreef 312, 2492JP
Plaats:	Den Haag

Draaiboek reportage:

Scene	Wat?	Wat hoor ik?	Wat zie ik? (indien video)
	<p><i>Geef aan wat hier komt: Voice-over, Beschrijving, Scene, Interview, soundbite, muziek, etc</i></p>	<p><i>Schrijf hier letterlijk de tekst uit van het interview (vragen & antwoorden) of de voice-over. Of geef aan welke soundbites, muziek of achtergrondgeluid we horen.</i></p>	<p><i>Schrijf hier uit wat we zien > Maak onderscheid tussen interview, plakshots of scene. En beschrijf welke kadrering je gebruikt. Bij plakshots > Close, medium, wide. Bij een scene maak je gebruik van de Rosenblumshots (Close-up handeling, Close-up gezicht, Over shoulder shot, Medium shot, Establishing shot)</i></p>
1	<p>Beschrijving scene</p>	<p>Tekst presentatie: Heehee! Leuk dat je vandaag kijkt naar de Cijfershow! Wist je dat meiden meer tijd doorbrengen op sociale media dan jongens? En welke leeftijd brengt nou de meeste uren per dag door op hun telefoon? Dat en nog veel meer hoor je tijdens deze uitzending. En let je goed op? Halverwege gaan we ook een quiz doen.</p>	<p>Intro visualisatie</p> <p>Een standupper, medium</p> <p>plakshots over het beeld van de presentator heen van social media apps</p>

2	<p>Beschrijving</p> <p>explainer</p> <p>Scene</p>	<p>Tekst presentatie: Sociale media is bijna niet meer weg te denken in ons leven. De meeste Nederlanders staan ermee op en gaan ermee naar bed. Maar hoe is de mediaconsumptie onder kinderen van 7 tot en met 12 jaar?</p> <p>Volgens onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut hebben de meeste kinderen anno 2021 tussen de 7 en 12 jaar toegang tot veel soorten media platformen en apparaten. Het meest gebruikte apparaat is nog steeds de televisie met 86%, kort opgevolgd door de telefoon met 76%. Apparaten om mee te gamen zoals de Wii en een Playstation worden door 72% van de kinderen gebruikt, laptops en tablets zoals een Ipad zijn ook nog populair en worden door 71% van de kinderen gebruikt. Met 11% eindigde de e-reader onderaan de lijst.</p> <p>Welke apps zijn dan het populairst onder deze doelgroep?</p> <p>Met stip op één staat Youtube. Kinderen kijken gemiddeld 44 minuten per dag naar Youtube. Maar 16% van de kinderen kijkt meer dan een uur per dag naar Youtube. Gamen staat op de tweede plek, kinderen gamen gemiddeld wel iets langer dan dat ze naar Youtube kijken, namelijk 48 minuten per dag maar minder kinderen gamen. Op de derde plek staat Tiktok.</p>	<p>Standupper, medium</p> <p>in een klaslokaal of met een animatie. Dus voor een greenscreen en dat het lijkt dat je in een iPhone of iPad zit.</p>
---	--	--	---

3	<p>Beschrijving</p> <p>quiz</p>	<p>Quiz</p> <p><i>Tekst Presentatie:</i> <i>Hopelijk duizelt alle informatie je nog niet? Want we gaan nu een kleine quiz doen om te kijken hoe goed je hebt opgelet. Laten we snel naar vraag 1 aan.</i></p> <p><i>Vraag 1:</i> <i>Wie zitten er vaker op sociale media?</i> <i>Meiden</i> <i>Jongens</i> <i>Allebei even veel</i></p> <p><i>Tekst presentatie:</i> <i>Het goede antwoord is A. Meiden zitten meer op sociale media dan jongens.</i></p> <p><i>Vraag 2:</i> <i>Hoeveel procent van de kinderen tussen de 7 en 12 jaar heeft een smartphone?</i> <i>45 procent</i> <i>76 procent</i> <i>92 procent</i></p> <p><i>Tekst presentatie:</i> <i>Het goede antwoord is B. Uit onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut heeft 76 % van de kinderen tussen de 7 en 12 jaar een smartphone.</i></p> <p><i>Vraag 3: Welke app is het populairst onder jullie leeftijd?</i> <i>Instagram</i> <i>Tiktok</i> <i>Youtube</i></p> <p><i>Tekst presentatie:</i> <i>Het goede antwoord is C. Met 37% van de stemmen heeft youtube gewonnen in het onderzoek naar populaire apps. Gemiddeld besteden kinderen tussen de 7 en 12 jaar 44 minuten per dag door op youtube.</i></p>	<p>In de studio</p> <p>Standupper, medium shot</p> <p>Visualisatie van de vragen en antwoorden</p> <p>animatie van de percentages in de antwoorden</p> <p>animatie van de apps</p>
---	---	---	---

4	Interview	<p>Tekst Presentatie: We hebben het nu gehad over sociale media, maar het is niet alleen maar leuk. Er kunnen helaas minder leuke dingen gebeuren op sociale media. Hierover kan Thomas Speksnijder, docent van TMI. ook wel Too Much Information ons alles vertellen.</p> <p>Vraag: Thomas, sociale media is niet meer weg te denken nu in deze generatie. Sinds 1 januari geldt daarom ook een telefoonverbod in de klas. Hoe kijk jij naar dat verbod?</p> <p>Antwoord: Ik denk dat de meeste kinderen het misschien niet leuk vinden maar dat het wel heel goed is voor hun ontwikkeling. We kijken allemaal op onze telefoon als we een berichtje binnen krijgen en dat zorgt voor veel afleiding. Dus om je goed te kunnen concentreren en te luisteren naar de juf is dit veel fijner. En thuis kan je nog steeds doen en laten wat je wil.</p> <p>Vraag: Is het gebruik van sociale media onder deze leeftijd een probleem?</p> <p>Antwoord: HBSC-onderzoek heeft aan basisschoolleerlingen van groep 8 en de brugklas gevraagd hoe zij sociale media gebruiken. Hieruit blijkt dat de meeste scholieren het vooral gebruiken om te praten met vrienden, ouders en klasgenootjes. Dit contact hebben ze dan dagelijks. Op de basisschool besteden ze 18% minder tijd door op sociale media kanalen dan in de brugklas. Maar in de brugklas gaf 39% van de leerlingen dan wel weer aan dat ze er minder tijd voor hebben dan eerst. Dat komt dan vooral door huiswerk en het leren van proefwerken. Volgens cijfers van het CBS zijn meisjes op deze leeftijd vaker verslaafd aan sociale media kanalen dan jongens. En zij geven wel aan dat als je veel tijd doorbrengt op dit soort kanalen zoals Tiktok, Youtube, Instagram, Snapchat dat je hersenen anders gaan werken. Tijdens het scrollen door alle video's, foto's en berichtjes gaat er heel snel heel veel informatie door je brein heen. Dat kan ervoor zorgen dat je moeilijker kan concentreren en er sneller slaapproblemen komen.</p> <p>Vraag: Hoezo brengen meisjes meer tijd door op sociale media?</p> <p>Antwoord: In vergelijking met andere leeftijdsgroepen zijn meisjes vaker verslaafd aan social media (bron: CBS) Wanneer je veel tijd doorbrengt op social media, gaan je hersenen anders werken. Tijdens het bekijken van alle foto's, statusupdates en filmpjes flitst er heel veel informatie door je hersenen. Er komt heel wat informatie binnen in de hersenen en dat is best een uitdaging. Dit maakt het voor pubers lastig zich te concentreren en kan slaapproblemen veroorzaken.</p> <p>Tekst presentatie: Bedankt voor je tijd Thomas en ik hoop dat iedereen nu iets media wijzer is geworden!</p>	<p>In de studio</p> <p>Interview</p> <p>Visualisatie van de cijfers en apps met voorbeelden.</p>
---	-----------	---	--

5	Beschrijving	<p><i>Tekst Presentatie:</i> Nu is het tijd om zelf aan de slag te gaan. We gaan de klas in tweeën verdelen en een stelling behandelen. Dat is een uitspraak waar je een mening over moet hebben. De een is voor, en de ander is tegen. Snap je het?</p> <p>Voorbeeld van zo'n stelling: Kinderen hoeven niet meer naar school.</p> <p>Als je in de groep zit die het oneens is met deze stelling, moet je argumenten verzinnen waarom je het oneens bent. Als je in de groep zit die het eens is met de stelling, moet je dus argumenten verzinnen waarom je het hiermee eens bent. En daarover ga je in de klas met elkaar in discussie. Begrijp je het nu?</p> <p>Dan is hier de stelling: Iedereen is welkom om naar Nederland te verhuizen.</p> <p>Eens of oneens? Dat ga je nu bespreken! Dit was de cijfershow voor deze week. Volgende keer zijn we er gewoon weer met een nieuw onderwerp van het CBS. Doei!</p>	Standupper medium shot Visualisatie Lagerhuis Plakshot B-roll Lagerhuis (opzoeken) Visualisatie van de stelling Outro visualisatie
---	---------------------	---	---

Media onderzoek

Kinderen tussen de 7 en 12 jaar hebben toegang tot veel verschillende soorten media, los van wat ze aangeboden wordt in het klaslokaal. Uit onderzoek door Monitor Mediagebruik bij ouders van kinderen uit deze doelgroep blijkt dat de meest gebruikte apparaten de televisie (86%) en smartphones (72%) zijn. Andere veelgebruikte apparaten zijn gameconsoles (72%) en tablets en laptops (71%) (Nederlands Jeugdinstituut, 2023, sec. Mediagebruik onder kinderen van 7 tot en met 12 jaar).

Video's in verschillende vormen doen het goed bij de doelgroep. Die conclusie is te trekken wanneer je kijkt naar de favoriete mediums van kinderen tussen 7 en 12 jaar. Ouders van die doelgroep noemen als favoriet van hun kinderen het vaakst YouTube (37%), gevolgd door TikTok (16%). Op de derde plek is gamen (15%) geëindigd. Op YouTube zijn het voornamelijk vloggers die goed bekeken worden. Denk hierbij aan bijvoorbeeld Enzo Knol en Dylan Haegens. Game-vloggers zijn ook erg populair. Volgens ouders spenderen hun kinderen gemiddeld 44 minuten per dag aan YouTube. Bij 16% van de bevroegde ouders is de tijd meer dan een uur per dag. Toch doen tv-programma's het volgens Monitor Mediagebruik 7 – 12 jaar ook niet verkeerd ("Monitor Mediagebruik 7 - 12 jaar", 2021, pp. 3–5). In de leeftijdscategorie 11-12 jaar wordt gemiddeld 34 minuten per dag tv gekeken. Series of films via streamingplatformen zitten daar net onder met gemiddeld 30 minuten per dag. Ouders melden meerdere piekmomenten per dag in het mediagebruik van hun kinderen. Die pieken zijn vooral in de middag, vlak na het avondeten en later op de avond.

Schermtijd bij kinderen is sowieso een veelbesproken onderwerp, mede door het groeiende aantal kinderen met bijziendheid. Dit is volgens het Oogfonds direct te linken aan het gebruik van schermen, daarom zijn zij een campagne gestart om de 20-20-2 regel te stimuleren. Houdt in dat er na 20 minuten achter een scherm 20 seconde in de verte gekeken moet worden en dat kinderen minstens 2 uur buiten of spelend moeten doorbrengen (Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, 2020). Schermtijd hoeft overigens niet alleen slecht te zijn. Als er wordt gekeken naar de kwaliteit en niet alleen de kwantiteit kan schermtijd waardevol en leerzaam zijn (Swart, 2022).

Het onderzoek keek ook naar sociale media gebruik. Leerlingen uit groep 8 werden gevraagd of ze sociale media gebruiken en zo ja, in welke hoeveelheid. 18% van die leerlingen had de hele dag contact met zijn of haar ouders/leraren/klasgenoten/anderen via sociale media. Dat is een stuk minder dan in de brugklas van het voortgezet onderwijs. Daar gaat het om 36% van de scholieren.

Ouders geven in hetzelfde onderzoek aan dat zij denken dat hun kinderen het lastig kunnen vinden om in te schatten wanneer iets echt is en wanneer iets niet echt is op sociale media, vooral in betrekking tot actualiteit en het nieuws. 39% van de ouders geeft het antwoord “bijna helemaal” wanneer ze de stelling “Mijn kind herkent heel goed wanneer berichtjes op sociale media niet echt zijn.” voorgelegd krijgen. 18% van de ouder is nog positiever en geeft hier het antwoord “echt helemaal”. Staat in contrast tot de 26% van de ouders die kiezen voor de optie “een klein beetje” en 6% voor de optie “helemaal niet”. Daar is dus nog verbetering te behalen. (De overige 11% weet het niet.)

De ouders geven daarentegen wel aan dat media een goede aanvulling of hulpmiddel kan zijn om iets uit te leggen of om duiding te geven bij bepaalde (moeilijke) onderwerpen; 56% van de ouders geeft aan dat ze het eens zijn met de stelling “Handig om dingen te leren” wat betreft het onderwerp media als hulpmiddel voor ouders.

Het onderzoek “Using Learning Media to Increase Learning Motivation in Elementary School” geeft aan dat alleen het gebruik van boeken en de leerkrachten voor scholieren vaak niet genoeg is. Die traditionele manier van leren is voor de kinderen van nu vaak te eentonig. Leerlingen op de basisschool hebben extra stimulering nodig. Andere vormen van media kunnen een goede aanvulling zijn. Vooral ICT gebaseerde media slaan bij de doelgroep goed aan. De motivatie om te leren kan daarnaast groter worden omdat er een nieuwe vorm van media gebruikt wordt. Leerlingen zijn bij nieuwe mediavormen meestal meer betrokken omdat ze niet alleen interesse hebben in het onderwerp maar ook in de mediavorm (Puspitarini & Hanif, 2019, pp. 58–59).

Deskresearch media aanbod kinderen tussen 6-12 jaar met de nadruk op groep 7/8)

Televisie:

NOS Jeugdjournaal ; een dagelijks journaal met het laatste nieuws uit binnen- en buitenland en het weer. Het wordt gemaakt voor de doelgroep 9 tot 12 jaar. Ze streven ernaar dat elke schooldag start met de ochtendeditie van het NOS Jeugdjournaal.

Karrewiet ; De Vlaamse versie van het jeugdjournaal.

Het Klokhuis ; Klokhuis is een educatief televisieprogramma en hun doelgroep is 9 tot 12 jaar. Ze willen hun doelgroep informeren in de breedste zin van het woord.

Brainstorm ; een programma over de werking van je hersenen en geest. Presentatie door een testpiloot en een hersenwetenschapper

Broodje Aap ; Vijftien verschillende Broodje Aap verhalen – vijftien bizarre, sensationele verhalen die al tientallen jaren de hele wereld rondgaan en steeds worden verspreid.

Educatieve programma's:

Squla; een website voor basisschool klassen om te werken op een spelende manier aan de schoolvakken.

Bomberbot ; deze website/online game probeert kinderen tussen de 10 en 14 jaar enthousiast te maken voor programmeren en dat zo op een spelende manier aanleren.

Online platforms en apps:

SchoolTV ; tot 2014 was dit een programma op televisie en wat ook veel in de klassen werd gekeken. Tegenwoordig is het een videodatabase, gevuld met educatieve en informatieve videoclips, filmpjes, fragmenten, liedjes, animaties, lesvideo's afleveringen.

Boeken en tijdschriften:

Kidsweek ; weekkrant voor kinderen van 7 t/m 12 jaar. Elke week staat in Kidsweek het laatste nieuws uit Nederland en de rest van de wereld. Ook worden boeken, films en games besproken. Er is een speciale pagina met dierennieuws en een pagina met raar nieuws. Het is nog steeds een papierenkrant waar kinderen zelf een abonnement op kunnen hebben maar ook veel gelezen in de klas.

National Geographic Junior ; voor kinderen van 9 tot 12 jaar. Komt maandelijks met een tijdschrift gaat over wilde dieren en de natuur.

Quest Junior ; 7 tot 12 jaar. Quest Junior gaat het net als in Quest over ons lichaam, natuur, techniek, geschiedenis, psychologie, maar dan gemaakt voor kinderen. Komt 14x per jaar en is los 6,75 in de winkel

Zo Zit Dat ; kinderen tussen de 8 en 13 jaar. Informatie over populaire, semi-wetenschappelijke onderwerpen, gepresenteerd op een toegankelijke en begrijpelijke manier.

Interviews voor doelgroeponderzoek

Vragen Gabriell (groep 8 docent):

Zouden er kinderen bij ons aan de tafel kunnen komen? Hoe zit dat met ouders?

Het is mogelijk met de ouders. Moet er even toestemming voor worden gevraagd, maar er worden wel vaker dat soort projecten gedaan. Dat is geen probleem. Gabriell kan dan ook even kijken wat voor kinderen spraakzaam zijn en leuk zijn om in de talkshow te laten komen. Woensdagmiddag kan bijvoorbeeld wel, moet alleen even gekeken worden hoe die kinderen zitten met buitenschoolse activiteiten als sporten enzo. En het moet minimaal ongeveer 3 weken van tevoren aangegeven worden wanneer we het dan willen.

Wat voor onderwerpen zijn nu belangrijk voor kinderen? Waar hebben jullie het vaak over?

Actualiteiten worden dagelijks besproken. Dit is bijvoorbeeld aan de hand van dingen die in het jeugdjournaal worden laten zien. Het gebruik van social media in het algemeen wordt regelmatig besproken. Maar juist ook de risico's ervan. Verder is de afgelopen tijd ook vapes (misschien is gezondheid dan een interessant onderwerp, dacht ik) een onderwerp wat meer besproken wordt omdat steeds meer jonge kinderen dit doen.

Welke van de bovenstaande onderwerpen spreken je het meest aan? Rating?

- 1 Social media
- 2 Technologie (deze zouden we wellicht ook kunnen combineren met social media)
- 3 Politiek
- 4 Milieu
- 5 LHBTIQ
- 6 Sport
- 7 Gescheiden ouders/samengestelde gezinnen
- 8 Migratie achtergrond
- 9 Religie
- 10 Huisdieren
- 11 Recreatie
- 12 Milieu

Nog wat specifiekere uitleg:

- Gescheiden ouders/samengestelde gezinnen: Vorig jaar zijn ze ook naar een voorstelling van Jacques Vrients over scheiding gegaan en hoe kinderen tegen een loyaliteitsprobleem aanlopen. Dit is dus een onderwerp wat best wel belangrijk kan zijn voor kinderen.
- Religie: Bij Gabriell in de klas worden alle geloven besproken en gaat hier ook best wel wat aandacht naar. Ze zijn een Christelijke basisschool. Er zijn wel kinderen met verschillende religieuze achtergronden.
- Sport: Sport is iets wat wel vaker besproken. Ze hebben natuurlijk ook gym en dergelijken, dus daarbij wordt individueel en teamsport ook wel aangemoedigd.
- Migratie achtergrond: Wordt niet heel veel over gepraat in de klas. Kan daardoor juist een goede ingang zijn, misschien wel iets te zwaar of gecompliceerd.
- Politiek: Is nu een thema in verband met de verkiezingen. Ze gaan in groepjes een partij op richten, om er ook op een interactieve manier over te leren.
- Huisdieren: De juf heeft ook een wandelend blad in de klas waar de kinderen voor zorgen en dat vinden ze allemaal helemaal geweldig, dus dat kan eventueel ook even benoemd worden als voorbeeld. Worden de kinderen vast enthousiast van.
- Technologie: Ze hebben lessen waarin kinderen digitaal geletterd worden gemaakt. Ze krijgen zeker op het VO hier mee te maken. Er wordt ook al regelmatig met laptops en dingen gewerkt (naast de technologie die ze natuurlijk thuis gebruiken).
- Social media: Bij vorige vraag ook al een beetje benoemd. Vooral kijken naar de gevaren ervan omdat kinderen dat nog wel eens kunnen onderschatten.

Hoelang is de spanningsboog van kinderen?

20 minuten is prima.

Leerkrachten uit Leimuider IKC de Lei

Matthias de Jong 27 jaar groep 7 en 8

Sven Driessen 32 jaar groep 7 en 8

Matthias en Sven hebben beide voornamelijk op De Lei lesgegeven. Stage was voor Matthias wel op andere scholen. Hij ziet daarin dat elke school heel erg verschilt. Elk dorp heeft zijn eigen identiteit en de kinderen nemen dat heel erg mee. Zo is in Ter Aar veiligheid heel erg belangrijk. Een school krijgt de goede identiteit voor elkaar door duidelijkheid te geven aan de kinderen. Daar ligt een taak voor zowel de school als de ouders.

Volgens Sven zijn kinderen heel vaak een kopie van hun ouders. Zo praten ze vaak politieke standpunten van hun ouders na. Als docenten dan met de kinderen in gesprek gaan blijkt wel vaak dat het niet hun standpunten zijn. Zo brengt locatie ook vaak rugzakjes mee. Sven verteld: ik heb ook stage gelopen op een basisschool die best wel in een rijke buurt lag. En daar hadden de ouders van kind X allebei een hoge baan en lang gestudeerd. Tja, dan moet kind X dat natuurlijk ook. En kind X maakt dat dan ook kenbaar aan jou als leerkracht. Dat zijn wel weer de gevolgen van een rijke buurt. Maar anderzijds, daar kan een kind ook makkelijker bijles krijgen of andere vormen van ondersteuning. De uitstroom is daar wel op een ander niveau dan de scholen die binnen de sociale huur wijken liggen. Dat verschilt per school

Hoe gaan jullie nu om met het behandelen van maatschappelijke thema's bij kinderen?

Sven: Politiek doen we eigenlijk niks. Kinderen krijgen daar thuis vaak al wel mee te maken. Tijdens de verkiezingen had ik een rekenles gemaakt over beelddiagrammen en grafieken dus dat kon ik heel mooi koppelen. De kinderen hechten niet heel veel waarde aan politiek. Ze praten hun papa en mama na maar dan houdt het wel weer op. Hier zijn veel kinderen gefocust op BBB. Vanuit huis hebben ze geleerd: ik wil later ook boer worden en daarvoor is het belangrijk dat er veel op BBB word gestemd. Maar dat is het dan ook wel.

Matthias: We hebben wel de dag na de verkiezingen begin van de les even een momentje genomen om de uitslagen te bespreken. Dan komen ze naar mij toe en zeggen ze: 'Meester! Wilders? Wat vind u daar van?' En dan denk ik: ja, ik mag nu eigenlijk mijn mening niet heel erg verkondigen. Of ik mag het wel. Maar ze wilden wel heel graag mijn eigen mening hebben. Maar als het ter spraken komt bespreken we het wel. En tijdens de verkiezingen zorgen we wel dat er lessen aan worden verbonden. Maar daar houdt het wel mee op. Het is ook een beetje leerkracht eigen.

Zijn er maatschappelijke onderwerpen waar jullie wel heel dicht op zitten?

Sven: Ja, dat wel. Er is nu een rage: Gossip Girl. Dat hebben we nu dus ook op school. Dat is een online anoniem account waar word geroddeld en soms ook word gepest. Dus daar zetten we heel breed op in. Pesten zitten we du bovenop. Zo hebben we de film SPIJT gekeken en dat uitgebreid besproken. En we zetten in op mediawijsheid aan de hand van MediaMasters en het lesprogramma: Kriebels in je Buik. Daar zijn we heel trouw mee. En er is elk jaar een moment waar de whatsappgroep van de kinderen ter sprake komt. Of we krijgen een bericht van ouders over die appgroep. Daar gaan we dan ook gelijk over in gesprek. Zo maken we gebruik van Whatshappy om dit op de goede manier aan te vliegen. Wanneer die whatsappgroep ter sprake komt verschilt per klas. En andere keren ga je alleen in gesprek met de klas.

Matthias: Er is dus niet echt een vaste methode die we aanhouden. Zo is er kankertraining. Dat kan je doen. Maar dan moet iedereen het doen. Wij wilde als school zelf een identiteit maken waarin dat wat de leerlingen nodig hebben, aan bod komt. Maar vaak blijkt toch wel dat de gesprekken het meest waard zijn. Want wij hebben ook niet altijd door wat er speelt bij de kinderen. Dat blijkt uit die gesprekken.

Wat is de gemiddelde leeftijd dat kinderen een telefoon krijgen?

Groep 7

Matthias: In groep 6 is er een enkeling met een telefoon. Maar in groep 8 krijgen de meeste kinderen een telefoon voor de middelbare school. Dat is een heel eind fietsen. En dan wil je als ouder dat je kind bereikbaar is.

Matthias: Dat is altijd wel heel interessant. Daar hoor je altijd goed in terug hoe goed die ouders invloed hebben op die telefoon. Zo was ik vandaag in gesprek met een kind over TikTok. Toen zei ze: Ik mag geen TikTok. En toen zei een ander kind: ik heb beperking van de tijd. Ik kan niet zo veel op mijn telefoon. Dus zo zie je dat die ouders heel belangrijk zijn bij het gebruik van telefoons.

Behandelen jullie nu ook programma's?

Sven: We kijken in de pauzes regelmatig naar het jeugdjournaal. En Klokhuis gebruiken we veel bij onze wereldoriëntatie methode. Daar komt dat vaak in terug. Maar dat zijn dan echt de informatieve filmpjes zoals aardrijkskunde en geschiedenis. Als we het jeugdjournaal kijken, kijken we dat meer omdat het interessant is om te weten wat er gebeurd.

Matthias: Ik kijk dat echt niet in mijn klas. Deels ook wel bewust. Ik werd zelf een beetje nieuwsmoe. Dus ik dacht ik ga dat echt niet met mijn klas kijken. Het ging over Oekraïne en over Israel. Dus toen dacht ik: Ik ga dat niet met mijn klas kijken. Ik ga gewoon lekker klokhuis kijken. En dat doen we twee keer in de week. En dan vind ik het voldoende.

Sven: Ja je hoeft die kinderen niet altijd met dood en verderf te bedwelmen.

Hoe vind je dat het jeugdjournaal om gaat met dat soort heftige onderwerpen?

Sven: Wat ik van het jeugdjournaal ontzettend goed vind is dat ze wel alle onderwerpen behandelen. En ik vind ook dat dat moet. Ik snap Matthias ook heel goed dat als je al de hele week alleen maar oorlog hoort, is dat dan noodzakelijk voor die kinderen? Daar kan je vraagtekens bij zetten. Maar daarna gaat het ook om een hond die een eend heeft gered uit de sloot, bij wijze van spreken. En dan eindigen ze altijd wel met een hip nieuwtje. Een nieuwe robot of een nieuwe sport, noem maar op. En dat vind ik wel heel erg goed: Ze pakken wel iets serieus, maar daar omheen zetten ze zoveel leuke en gezellige dingen vaak dat het wel weer goedkomt. De balans is goed voor elkaar.

Matthias: Maar we openen onze dag er niet mee. Het is geen vast onderdeel van ons onderwijs. We proberen eigenlijk over het algemeen minder te gaan kijken. Zo willen we de kinderen bewuster laten eten tussen de middag. Voorheen keken tijdens de lunch nog wel het jeugdjournaal maar dat is niet goed dus dat doen we eigenlijk niet meer. Onze onderwijstijd is echt goud waard. Daarom hebben we meer ingezet op lezen, rekenen, spelling en taal.

Dus tijdens de lunch keken we nog wel iets maar dat doen we nu dus niet meer. Eten en kijken is geen goede combinatie.

Wat voor onderwerpen zijn er bespreekbaar met groep 8 kinderen? En in tot hoeverre zijn die relevant voor de kinderen?

Sven: 'Alles is bespreekbaar maar het gaat echt op de manier waarop. Zoals bij de oorlogen. Je gaat niet vertellen hoe luguber het was maar je gaat wel vertellen hoe naar het is. Daar zit een verschil in. Dus natuurlijk zijn er dingen waarvan je zegt: dat vind ik voor een klas niet nodig. Het kan zijn dat als je een klas hebt waar je seksuele voorlichting geeft en je merkt dat het nog een ver van hun bed show is. Dus dat je denkt: heeft deze les nog wel zin? Bereik je daar wat mee? Nee, nog niet. Misschien het jaar daarop.

En soms heb je een jaar waarop je alles bespreekbaar maakt.

De interesse is er dan, er word normaal over gepraat, de kinderen zijn heel relaxed eronder. En dat verschilt echt wel per jaar. Ik heb een jaar gehad en dat waren echt al pubers maar ik heb ook jaren gehad en dat waren echt nog muisjes.

Matthias: ik lees nu een kinderboek voor maar daar komen ook woorden in voor die niet altijd kunnen. Zo word er gesproken over de prostitutie en komt het woord 'Neger' in de tekst voor. Ik lees het dan wel gewoon voor maar ik ga na afloop met de kinderen in gesprek. Ik vertel over hoe er vroeger naar werd gekeken en leer ze dat er wel een bepaalde vorm van respect naar uit moet gaan. Maar het is wel soms dat ik denk: Poeh! Hoe ga je hier met die kinderen mee om?

Hoe kun je het beste heftige onderwerpen aansnijden met een kind?

Sven: Als je een maatschappelijk gesprek voert met kinderen sta je er zonder mening in. Je mag wel zeggen dat je je mening niet wil zeggen maar ik vertel eigenlijk altijd wel mijn mening maar ook altijd wel de beweegredenen daarachter en ik vertel ook altijd dat dat iets is wat ik vind. En ik noem dan bijvoorbeeld ook wel eens iemand die dichtbij mij staat, lijnrecht tegenover mij staat over dit onderwerp. Om aan kinderen aan te geven dat meningsverschillen niet per se betekenen dat je niet meer met diegene om kan gaan. Daarnaast probeer ik ook altijd vragen terug te kaatsen. 'Oké jij vindt dat, maar bekijk het eens deze kant.' Dus dat je ze ook echt laat nadenken over wat ze hebben gezegd. Dan blijkt al gauw dat je de vader of moeder eigenlijk hoort praten. Ten slotte zijn we heel fel op kinderen die de lolbroek uithangen tijdens het bespreken van heftige onderwerpen. Kinderen spiegelen heel erg het gedrag van docenten. Ze hechten waarde aan de meningen en het doen en laten van de docent.

Hoe zijn de kinderen in het algemeen bezig met tabellen en grafieken? Begrijpen ze die als het word behandeld in bijvoorbeeld het jeugdjournaal?

Sven: Wij hadden laatst een lessenserie over wereldgodsdiensten. En ze hebben een online omgeving waarin ze dingen kunnen opzoeken. En daar waren een aantal hele mooie grafieken en beelddiagrammen waar het aantal gelovigen werd uitgebeeld. Daar gingen de kinderen helemaal op aan toen ze conclusies konden trekken uit de beelddiagrammen.

Wat zijn nu de interactieve onderdelen die jullie in de les inzetten?

Matthias: als wij nu een filmpje kijken tijdens de les, dan plukken we altijd de bruikbare onderdelen eruit. Zo kijken we kleine stukjes waar dat wat voor onze les relevant is, in terug komt. We kijken geen hele afleveringen Klokhuis in de aardrijkskunde lessen.

En hoe zit het met stellingen

Matthias: Jeugdjournaal heeft stellingen in hun afleveringen. In het begin zette ik de video trouw stil om de stelling te bespreken met de kinderen. Nu eigenlijk niet meer. Omdat we minder zijn gaan kijken en omdat we de stellingen ook niet altijd even sterk vinden. Je wordt stellingen moe.

En meningen?

Sven: Kinderen vragen meningen van docenten over wat extremere onderwerpen zoals politiek, racisme, seksuele voorlichting. Door dat soort dingen word wel naar mijn mening gevraagd. Want kinderen denken vaak: Juffen en meesters weten het altijd en hebben altijd gelijk. Dus hun mening ook.

Hoe groot of hoe lang is de spanningsboog van kinderen in groep 8?

Matthias: Het ligt heel erg aan het filmpje. Wij keken voorheen altijd overblijf TV. En dan staan er elke dag een stuk of 3 klokhuis filmpjes. En dan keek ik van te voren alvast en als er dan een over kunstgeschiedenis gaat denk ik al gauw: Nee, dat vind ik zelf niet interessant, dus de kinderen ook niet.

Ik denk steeds: wat vinden de kinderen interessant?

Ik hoorde ze laatst zeggen: kantoor... nog iets. Dat vinden ze helemaal leuk.

En dan zet ik dat aan en dan zijn ze echt helemaal gefocust, maar als het een ander filmpje is waar ze niet in geïnteresseerd zijn dan heeft het geen zin. Dus het moet wel over iets gaan wat de kinderen zelf interessant vinden.

Wat vinden jullie nu van ons concept?

Sven: Tof! Het lijkt een beetje op Welkom bij de Romeinen. Dat is alleen maar informatief. Maar dit gaat echt over onderwerpen waar het gesprek mee aan kan gaan. Dat is wel heel erg vet!

Heb je zelf nog ideeën? Of tips?

Sven: Het moet wel de aandacht trekken. Er worden vragen gesteld aan iemand aan tafel. Ga je dan de vraag aan de kinderen stellen: Wat denk je dat deze persoon gaat antwoorden? Of stel je een vraag aan de hand van het antwoord van de gene aan tafel?

Matthias: En kinderen van meningen er doorheen! Dat helpt ontzettend met kinderen een beeld laten vormen rondom de situatie. Dat spreekt tot hun beleving. Maar een schriftelijke reactie (Tweet) kan daarin al volstaan

Hypes:

Matthias: Kinderen zijn ontzettend gevoelig voor hypes.

Maar echt denkgedrag blijft wel vaak hetzelfde

In het dorp is BBB een groots want we zijn een boerendorp

Wat speelt er bij een kind?

Sport → voetbal en schaatsen

Verliefdheid

Vuurwerk

Hangen op straat

Vapen

Influencers

Prime, Mister Beast

YouTube

Kattenkwaad wat vandalisme word

Swipen

Wat speelt er niet bij een kind?

Films

Series

Interview en Focusgroep Bergen op Zoom

Gedrag in klas

Allereerst is gekeken naar het gedrag van de kinderen in de klas. De kinderen komen de klas in en beginnen met individueel lezen; sommige strips, sommige boeken. De dag werd gezamenlijk opgestart en er werd over het weekend verteld. De eerste bevinding was dat het nog wel erg 'kinds' was, ondanks dat het om groep 7 gaat. Onderwerpen waarmee ze in het weekend bezig zijn: sinterklaas, voetbal, familie etc.

Wat opvalt is dat er een vrij informele band tussen docent en leerling is. Ze worden aangesproken met de voornaam en het lijkt best maatwerk voor de kinderen. De kinderen hebben al wel een bepaalde vorm van humor of ironie. Ze luisteren goed wanneer dat gevraagd wordt, maar het kan ook zo wegvallen. Het maatwerk lijkt dus ook wel de oplossing. Niet alle kinderen zijn even spraakzaam in de klas, dat ligt aan de persoonlijkheid. Bij sommigen vloeien de woorden vanzelf, bij anderen moet je het eruit trekken.

Over naar de lessen. Ze starten met rekenen. Iedereen heeft een boek, schrift en een whiteboard om te schrijven. Er wordt een korte uitleg gegeven over het onderwerp. Dit keer zijn de vierkante meters aan de beurt. De whiteboards gebruiken ze voor klassikale, korte antwoorden. Ze laten de kinderen de antwoorden nazeggen. Er zijn een paar betweters in de klas, maar die mogen niet de boventoon voeren. Sommigen zijn, vanwege onbegrip voor de stof, de concentratie snel kwijt. De docenten hameren er op dat kinderen volledige antwoorden geven. Aan het eind van de uitleg wordt er gevraagd of iedereen het begrijpt. Duimpje omhoog voor ja, omlaag voor nee en in het midden voor half-half. Hierdoor krijgt de docent een goed beeld wie er bij het zelfstandig werken nog extra aandacht verdient.

Focusgroep

Er wordt aan de groep uitgelegd wie ik ben, en waarom ik daar ben. De kinderen krijgen gelijk een twinkeling in de ogen en lijken enthousiast. Ze herinneren zich de vragenlijst van vorige week nog en hadden geen idee dat ik daar mee te maken had. Het gaat dus over een programma en leuke dingen, lijken ze te denken. En niet over saaie schoolse dingen. Er wordt de kinderen gevraagd hoe ze het liefst kennis maken met nieuwe thema's of onderwerpen. De rode draad lijkt daarin dat ze zelf initiatief willen nemen en zelf aan de slag willen; zelf onderzoeken. De meester of iemand anders mag best even zelf wat uitleggen, maar daarna willen ze zelf aan de slag. Ze noemen gelijk voorbeelden van kinderprogramma's en wat ze ervan vinden. Het Klokhuis vinden ze zelfs al een beetje saai. Het meest aansprekende vinden ze de leuke sketches die tussendoor worden gevoerd. Maar hoe ze de onderwerpen leren kennen, valt niet zo in de smaak. Omdat ze er niet zelf mee aan de slag gaan. Daarentegen vinden ze Checkpoint weer heel erg leuk. Hier worden proefjes gedaan en dat spreekt de kinderen zelf enorm aan. Sommigen geven aan, dat ze het fijn vinden om naar andere kinderen te kijken. Omdat ze zelf dan meer het idee krijgen dat het voor hen ook zo geldt. Ongeveer de andere helft geeft aan dat zij juist uitleg willen krijgen van bn'ers of experts. Ze vinden dat die mensen recht van spreken hebben en weten waar ze het over hebben. Ze vertellen goed en luisteren er daarom graag naar.

We hebben het over social media. Wat vinden ze ervan en wat gebruiken ze? Ze hebben het vooral over snapchat en tiktok. Snapchat om met elkaar in contact te zijn en tiktok om filmpjes te zien en zo ook informatie tot zich te nemen. Ze beginnen ook over de gevaren van tiktok. Ze vinden het gevaarlijk door wat ze horen op het nieuws en er staan rare filmpjes op.

Dan schakelen we door naar de nieuwsconsumptie. Het Jeugdjournaal is groot onder deze kinderen. Ze kijken het haast iedere dag gezamenlijk in de klas en 's avonds thuis. Daarin krijgen ze de actualiteit mee en ze vinden de manier waarop heel goed. Niet te zwaar, maar wel belangrijk en precies wat ze wel begrijpen. Het is minder verdrietig dan het grote nieuws en dat maakt het fijner. Ze vinden de stellingen van het jeugdjournaal ook fijn om zelf mee aan de slag te gaan. Ze bespreken dit vaak in de klas en komen zo tot bijv. een onderwerp in geschiedenis. Het is leuk dat kinderen hierin betrokken worden want zo wordt duidelijk wat belangrijk is voor kinderen.

We hebben het over vormen en formats binnen programma's. Rubriekjes worden besproken en we hebben het over een quizje. Dat vinden ze vooral heel leuk, maar dan hebben ze wel een beetje tijd nodig. Anders worden ze heel druk en onrustig. Ze geven dit aan liever met de hele klas te doen, omdat samenwerken niet altijd goed loopt. Dan bepaalt namelijk vaak degene met de grootste mond in een groepje. Dus of alleen, of allemaal samen.

We bespreken verschillende onderwerpen als invulling voor een programma. De kinderen geven sport aan belangrijk te vinden. Ze zijn geïnteresseerd in competities, zoals bijvoorbeeld bij voetbal. Maar ook de gezondheid noemen ze als belangrijk onderwerp. Waarom sporten mensen en hoeveel zijn dat er eigenlijk? Hierin vinden ze het fijn als er gebruik wordt gemaakt van gastlessen. Dus iemand anders die even het ritme van het schoolse komt verstoren. Ze geven aan dat dit niet te lang moet zijn, en dat het wel goed moet zijn, anders haken ze af. Ze geven aan dat werkbladen hierin niet zo fijn zijn, die moeten ze al genoeg gebruiken.

We hebben het nog even over hun manier van les krijgen. Ze vinden het fijn als er speelse elementen worden toegevoegd, hierdoor blijven ze uitgedaagd. De docenten corrigeren samen de foutjes, en ook dit doen ze om de leerlingen zelf na te laten denken.

Focusgroep van basisschool De Vliermeent in Den Haag

Ik heb uiteindelijk met 9 kinderen gepraat. Dit was een combinatie tussen jongens en meisjes. Doordat er relatief gezien minder jongens in de klas zitten, bestond elk groepje uit 1 jongen en 2 meisjes, zodat ze tijdens het gesprek ook naar elkaars perspectieven konden luisteren en op nieuwe ideeën konden komen.

Er werd al snel duidelijk uit de gesprekken van de kinderen en na gesprek met de docent, dat de kinderen in de klas, zeker de meisjes, behoefte hebben aan praten over mentale gezondheid. Sommige meisjes praten wel eens over hun gevoelens met hun vriendinnen, maar onder de jongens wordt het helemaal niet besproken, waardoor het idee ontstaat dat jongens daar niet over nadenken.

De onderwerpen die het vaakst werden benoemd door de kinderen waren mentale gezondheid, social media en sport. Bij mentale gezondheid is er specifiek de behoefte om meer openheid te hebben over bijvoorbeeld depressie en om meer te leren over hoeveel kinderen dit hebben, hoe het voelt en weten dat kinderen niet alleen zijn als ze het wel hebben.

Bij social media zijn ze benieuwd naar hoeveel kinderen er op de verschillende social media platforms zitten, hoe je het beste veilig met social media om kan gaan en wat de gevaren van social media kunnen zijn.

De manier waarop ze deze onderwerpen zouden willen zien is via quizzen en spellen. Door het interactief te houden met de kinderen, zullen ze langer enthousiast en gemotiveerd blijven om te blijven kijken/meedoen met de aflevering die we maken.

Het kwam er eigenlijk op neer dat het ze niet eens zoveel uitmaakt wat het onderwerp is, zolang de vorm maar leuk is. Ook werd benoemd dat het erg belangrijk is dat het gelijk vanaf het begin van de aflevering leuk is, zodat de kinderen er vanaf het begin hun aandacht bij houden in plaats van al afhaken voordat de aflevering echt is begonnen.

Een manier die ze op dit moment gebruiken om een les interactief te maken is Kahoot en dit is iets wat ze ontzettend leuk vinden. Een variatie hiervan zouden ze erg leuk vinden in de talkshow omdat ze op deze manier nieuwe informatie leren en het spannend blijft om te leren.

Quizzen zijn redelijk voor zichzelf sprekend. Ze vinden het leuk om vragen te beantwoorden over het onderwerp van de aflevering. Het liefst zien ze of krijgen ze dan eerst wat informatie over het onderwerp en beantwoorden ze op basis daarvan wat vragen. Zodat ze al wat meer een beeld hebben van het onderwerp in plaats van volledig op hun eigen, waarschijnlijk meer beperkte, kennis af moeten gaan en moeten gokken.

Enquête (voor kinderen groep 7 en 8)

Stel je toch eens voor. Nu zijn er alleen maar praatprogramma's, talkshows noemen ze dat met een mooi (Engels) woord voor volwassenen. Maar dan bedenkt iemand een talkshow die speciaal voor kinderen is. Dus met kinderen van jouw leeftijd en onderwerpen die jou interesseren.

Welke onderwerp of onderwerpen vind jij dan interessant om over te praten in zo'n talkshow? Niets is raar, alles kan besproken worden.

Onderwerp 1: _____

Waarom: _____

_____

Onderwerp 2: _____

Waarom: _____

_____

Onderwerp 3: _____

Waarom: _____

_____

En als je dan leuke onderwerpen hebt om naar te kijken, hoe zou je die onderwerpen dan het liefste terug zien komen?

Wat vind je leuk om te zien? (Kies maximaal 2 dingen)

- Een quiz
- Een spel
- Een filmpje
- Een kringgesprek
- Iets anders, namelijk: _____

_____

Leg hier uit waarom je deze opties hebt gekozen.

Optie 1: _____

_____

Optie 2:

_____

_____

Groep 8, Den Haag

Onderwerp	Aantal	Uitleg
Oorlog	9	
Voeding	1	
Social media	13	Wat doet het met je Bekende mensen
Depressie	9	
Sport	4	Voetbal Te weinig velden op clubs (vereniging)
Onzekerheid	6	Omdat er niet over wordt gepraat
Mediawijsheid	7	Fake news
Video games	6	Wat zijn de voordelen hiervan?
Menselijk lichaam	2	Hormonen Waarom je dat hebt en hoe je er mee om kan gaan
Zelfbeschadiging	1	
Gezinssamenstelling	6	Hoe je er mee om moet gaan Problemen thuis
Trauma	2	Wat zijn de gevolgen van trauma bij kinderen
ADHD	1	Gevolgen en oplossingen
Prestatiedruk	2	Huiswerkstress
Klimaatverandering	2	
Actualiteit	3	
Vrienden en familie	1	
Natuur	1	
Pesten	2	
Nieuws	2	

Dieren	3	
Gedrag/emoties	1	
Geld	1	Omgaan met geld
Bekende mensen	1	
Stress	1	
Afkortingen	1	

Een quiz	15	Participatie, niet langdradig, leerzaam, lijkt op een show, nieuwe dingen te weten komen
Een spel	13	Leuk leren, spanning is leuk
Een filmpje	4	Voor de beeldvorming
Een kringgesprek	3	Ziet het er echter uit, voelt veilig,
Iets anders:	2	Een interview (variatie), bordspel

Onderwerpen die kinderen leuk vinden om te zien in een talkshow (de sterretjes is hoeveel kinderen het noemden):

1. Social media: Wat zijn de voordelen en nadelen (de risico's dus). Er gebeurt veel op social media. Hoe ga je hiermee om? Ook online pestenen, gepest worden op social media platforms (waarom: omdat bijna niemand erover praat en alsnog wel ergens iemand er last van heeft). Waarom is het verslavend? Wat is het voordeel en nadeel van online producten via sociale media. *****
2. Depressie en onzekerheid: Er zijn kinderen die met depressie en onzekerheid te maken hebben en die er misschien wel over willen praten, juist omdat andere mensen dat niet durven of kunnen). Onzekerheid bij bijvoorbeeld meisjes, omdat je jezelf lelijk vindt *****
3. Prestatiedruk en depressie * (sluit aan op 2 en 5)
4. ADHD en ADD: Wat zijn de gevolgen als je het hebt, hoe merk je het en hoe kun je van iets wat wel moeilijk is er een voordeel uit halen dus wat is het fijne en wat is het minder fijne van ADHD en ADD. *
5. Stress en de druk op kinderen: Door huiswerk en het feit dat ze veel moeten doen in het laatste jaar. *
6. Vrienden en familie: Waarom is het belangrijk om te hebben, wat als je het niet hebt en wel wil of wat is een nadeel en voordeel van familie en vrienden en hoe komt het dat je er heel blij van kunt worden als je het hebt.

7. Trauma's bij kinderen zoals schaamte over afkomst of iets wat ze hebben meegemaakt: Wat zijn de gevolgen van een trauma en hoe kun je er mee om leren gaan. *
8. Oorlogen: Wat gebeurt er met die mensen en wat kunnen wij doen? Hoe kun je het beter maken? Mensen praten over oorlog maar niet wat het met kinderen in de oorlogssituatie doet of kinderen die bang worden omdat er ergens oorlog is. In dit kader ook iemand die het heeft over naar nieuws en hoe je daar mee om moet gaan. *****
9. Games en gamen: Je kunt er veel geld aan uitgeven en verslaafd raken. Aan de andere kant is het ook heel leuk om te spelen. Dus er zijn risico's, maar het is ook heel leuk. Sommige kinderen vinden het een leuk onderwerp, omdat ze er meer van willen weten. *****
10. Dieren: Hoe ermee om gaan en er meer van weten. *
11. Hormonen. Wat is het en wat doet het met je. *
12. Selfharm: Jezelf pijn doen, waarom kiezen mensen ervoor en hoe vaak komt het voor, helpt het of niet als je het doet? *
13. Klimaatverandering: Er zijn mensen die zich zorgen maken over de toekomst, als het zo doorgaat worden de winters warmer en dat lijkt fijn, maar is het niet. *
14. Samengestelde gezinnen: Er zijn kinderen die er last van hebben dat hun ouders een nieuwe partner hebben en dan krijg je er gelijk misschien broers en/of zussen bij, waar je niet altijd op zit te wachten. Waar kun je heen met je verdriet. ***

Groep 8, Leimuiden

Onderwerp	Aantal	Uitleg
Oorlog	3	
Voeding	6	Eten, chocola, takis, cromptouce, likkoekjes
Social media	2	Tiktok, cinnamon challenge
Sport	29	Tennis, voetbal, scouting, schaatsen, zwemmen, skiën, dans, tafeltennis, paardrijden, survival/scouting, buitenspelen en hockey
Mediawijsheid	3	Mediamaster (3 keer benoemd),
Video games	3	
Menselijk lichaam	2	Brillen, slapen
Gezinssamenstelling	1	Huis van kind (vaak problemen/ruzie),
Klimaatverandering	2	Watersnoodramp
Vrienden en familie	1	
Natuur	3	Winter, bossen
Feestdagen	3	Sinterklaasjournaal, vuurwerk, pepernoten
Dieren	9	Bijen, katten, wolven, panda's, paarden, leefomgeving van dieren
Geld	2	Inflatie
Privacy	1	
Beroepen	2	Boeren, politie en ambulance
Vakantie	2	Wereldreizen
Spelletjes	3	Keezenspel
Musicals/muziek	3	
Boeken	1	
Technologie	2	3D-printers, de ruimte
Tekenen	2	
Mensenrechten	1	

Drugsgebruik	1	
Cultuur	1	verschillende culturen

Een quiz	20	Gezellig, leer je meer, participatie
Een spel	23	Winnaar/verliezer, echt best doen -> meer onthouden
Een filmpje	14	
Een kringgesprek	2	Kan je horen wat anderen ervan vinden,
Iets anders:	4	fortnite/games iets grappigs presentatie explainer (klokhuis)

Groep 7, Leimuiden

Onderwerp	Aantal	Uitleg
Oorlog	9	
Tekenen/knutse len	8	Cartoon tekenen, knutselen, armbandjes, tekenen
Democratie	1	
Pesten	1	
Film	1	
Feestdagen	6	Kerstjournaal
Talentshow	2	Leimuiden got talent!!
Comedy	6	Meme
Hobby's	3	Vissen (activiteit)
Beroemdheden	5	Jachtseizoen
Wetenschap	2	Proefjes, uitvindingen
Sport	22	Freerunnen, voetbal, sumo worstelen, dans
Gamen	11	Fortnite, Pokemon, Rainbow friends
Voeding	5	Eieren, snoep, koken en bakken
Amusement	3	Circus, horror, disney
Vrienden	1	
Natuur	1	Planten
Dieren	3	Wilde dieren
Rekenen	1	
Menselijk lichaam	2	Puberteit
Beroepen	1	

Een quiz	26	
-----------------	----	--

Een spel	14	
Een filmpje	14	
Een kringgesprek	4	
Iets anders:	7	een bakwedstrijd journaal jachtseizoen rest van de opties niet zo leuk comedy/actie een game

Groep 7, Bergen op Zoom

Onderwerp	Aantal	Uitleg
Oorlog	2	2e wereldoorlog
Sport	7	Basketbal, dansen, hockey, feyenoord
Social media	0	
Entertainment	3	Titanic, superhelden
Feestdagen	5	Sinterklaas, pietendiscussie, kerst,
Leuk nieuws/positiviteit	1	Grappige dingen
Cultuur	1	Weetjes over andere landen
Muziek	1	
Voeding/gezondheid	2	Koken
Geld	1	
Games	3	Minecraft en pokémon
Wetenschap	2	Mars, tijd
Uiterlijk	1	Mode en haarstijl
Politiek	2	
Dieren	1	Reptielen
Pesten	1	
Klimaat	1	
Natuur	2	Oceaan en luchtje scheppen

Een quiz	10	Leuk en leerzaam. Participatie.
Een spel	4	
Een filmpje	6	Fijn
Een kringgesprek	2	

lets anders:	4	Grappige filmpjes Thuis zelf Minecraft
---------------------	---	--

Interview met Zo Zit Dat

Wat werkt er niet om de doelgroep te bereiken?

Lange teksten, humorloos, verkeerde beeldkeuze, weinig kleur.

Hebben jullie bepaalde bewuste keuzes/strategieën voor het bereiken van kinderen op de juiste manier? Zo ja, welke zijn dat?

Zeker! Sowieso laat elke cover zien: Zo Zit Dat is er voor jou! Verder zitten we op TikTok omdat de kinderen daar zitten en we ze op die manier kunnen laten weten dat we er zijn. Bovendien vinden we het belangrijk om een wat ander geluid op TikTok te laten horen (filmpjes die helemaal waar zijn).

Wat zorgt ervoor dat kinderen blijven terugkomen bij Zo Zit Dat?

We maken verrassende content, geven antwoorden op vragen die iedereen zich afvraagt, en ouders vinden Zo Zit Dat óók heel leuk. Zo zorgen ook zij ervoor dat kinderen Zo Zit Dat lezen.

Hebben jullie onderwerpen of invalshoeken die jullie mijden? Welke zijn dat en waarom?

Nee. We denken er wel altijd over na hoe we iets brengen, maar in principe kunnen we alle onderwerpen behandelen.

Hoe pakken jullie zware onderwerpen aan? Hoe verschilt dat van lichte onderwerpen?

We hebben laatst het onderwerp dood als thema gehad. Daarin stond ook een artikel over donororganen. Dat was best ingewikkeld, maar we hebben daarbij steeds nagedacht over hoe het voor de geïnterviewde is (diegene ook betrokken bij alle fases van het artikel), en we hebben het toegankelijk voor lezers gemaakt door er een kop bij te zetten die hen direct aanspreekt: Van game over naar nieuw leven. Dat kleden we dan aan met game-achtige beelden en we hebben een klein grapje in een illustratie gemaakt. We hebben er niet lichtzinnig over gedaan, maar het wel licht gebracht richting lezers. Onderwerpen die minder heftig zijn doen we even grondig, maar dat voelt wat anders om te maken.

Hoe zorgen jullie ervoor dat jullie weten wat er speelt in de doelgroep?

We zien de doelgroep regelmatig in lezerspanels en spreken ze dan over alles wat zij boeiend vinden.

Wat zouden jullie in de toekomst veranderen of verbeteren aan de manier waarop jullie je tijdschrift maken?

Vooralsnog zetten we deze strategie voort. Dus voorlopig nog niets.

Wat vinden kinderen tegenwoordig grappig?

Hetzelfde als jij toen je kind was. Als ze maar verrast worden.

Hoe bouw je een goed tijdschrift op?

Weet voor wie je schrijft, wat diegene boeit en bezighoudt en zet vooral je eigen beperkingen opzij (Bijv. hou jij niet van games? Jammer dan, kinderen zijn er dol op, dus we schrijven erover!), zorg dat je verrast, want een tijdschrift moet elke week/maand weer leuk zijn.

Maken jullie gebruik van statistieken? Zo ja, hoe?

Weinig momenteel.

Interview Klokhuis met Tim Valkman

- Online redacteur,

Statistieken CBS:

- Gaat ervan uit dat cijfers gebruikt worden, om dingen kloppend te maken
- Geen 100% zekerheid

Manier van werken:

- Kinderen alles te vertellen wat er in de wereld gebeurt
- Wereld waarin ze opgroeien een beetje duiden
- Onderzoek is heel grondig
- Heel wetenschappelijk, vanwege grondige onderzoek
- Onderwerpen worden zelf verzonnen en met input van kinderen
- Combinatie tussen luchtig en zwaar en actueel/niet actueel
- Nooit proberen kinderen uit te sluiten
- Manier van uitleggen dat je nooit iemand kwetst
- Combinatie tussen sketch en informatie werkt alleen in Nederland

Onderwerpen:

- Nog net niet genoeg over te vertellen; dan niet
- Sommige dingen al gemaakt, zijn die nog kloppend?
- Onderwerpen worden daardoor vernieuwd
- Zware onderwerpen in meerdere uitzendingen; bijv. ecologische voetafdruk
- Meegaan in themaweek van zapp
- Nadenken over wat snapt/begrijpt een kind
- Feeling van redactie over onderwerpen
- Naar loop van tijd kom je er misschien achter dat onderwerp nog even beter gelaten wordt

Doelgroep:

- Groep 6/7/8
- Verschil in kinderen is er
- Uitzendingen worden getest
- Woordenwolk als feedback door kinderen
- Combinatie tussen humor/informatie werkt goed naar onderzoek

Gebondenheid

- Door middel van ouders
- Meegenomen in avondrituelen

Uitzending:

- 2 soorten afleveringen
- Kantoor/regulier
- Het is een soort puzzel; grotendeels op gevoel
- Opbouw: 3 losse gedeeltes beantwoorden een losse vraag
- Inleiding, verdieping, toekomst of hoe is het nu?
- Blokken beantwoorden op zichzelf staand ook iets
- Na kritiek of 'slecht' einde meegenomen in toekomstige afleveringen
- Hamburger-effect
- Veel ethische dilemma's over oudere afleveringen

Lespakketten:

- Onderwerp meer begeleiding nodig, dan lespakket
- Wordt veel gekeken in de klas, dag erna
- Overblijf TV – uitzending van jaar geleden

Tips:

- Testen bij kinderen
- Moeilijk onderwerp op een makkelijke manier inzichtelijk te maken
- Beeldend maken dmv iets herkenbaars. Voorbeeld: kartbaan-vaccins
- Heel inzichtelijk maken
- Huh-video's? Moeilijke woorden heel begrijpelijk maken
- Simpel mogelijk houden
- 1 vraag per blok beantwoorden
- Titel van video 1 vraag
- Liever 5 korte dan 1 lange

Interview Jeugdjournaal met Jochem Nuhn

- Concept voorgelegd bij Jochem
  - Interessante uitdaging, moet wel op een journalistieke manier ingekleed worden
  - Basis zijn cijfers want in opdracht CBS, gaat over een pilot
  - Hoe vanuit de klas, juf of meester, lespakket achtig iets
  - Visueel programma -> hoe maak je die cijfers visueel waarvan je als kind denkt "leuk/interessant"
  - Grafisch veel uitdaging hebt
  - Kinderen binden en kinderen informeren
  - Grootste truc is waarom kinderen hiernaar kijken
  - Ene kind kan meer hebben dan het andere
-
- Educatie bij jeugdjournaal op tweede plek, basis is actualiteit
  - Bij ons drijvende kracht de data dat is onderscheidend
  - Het allerbelangrijkste is dat je het niveau van de doelgroep kent -> wat je vaak tegenkomt is dat ze het niveau overschatten
  - Nooit door de knieën, aanspreken zoals je aangesproken wil worden toen je 12 was, je neemt ze serieus, niet voor de kindertjes, kinderen willen iets weten, nieuwsgierigheid, probeer ook humor te betrekken, blijf weg wij spreekwoorden en cynisme, daar zijn ze niet mee bezig, spreek ze direct en duidelijk aan
  - Grafisch werk, beeldverslag moet wat toevoegen bij het verhaal, is belangrijk
  - "Show, don't tell"
  - Testen bij kinderen
-
- Doen zelf ook onderzoeken
  - Zij worstelen ook met het in beeld brengen van onderzoeken, omdat het een brij wordt van grafieken, uitdaging zit hem voornamelijk in het aantrekkelijk brengen en in beeld zetten, bedenk dus echt wat je het belangrijkste vindt en licht dat uit
  - Volwassenen vinden grafieken ook lastig?
  - Kunst van weglaten zonder dat je informatie achterhoudt, niet heel erg huilende moeders en kinderen, daar houden we rekening mee, manieren vinden om ernst duidelijk te maken zonder de rauwe narigheid te laten zien, daar haken kinderen op af
  - Zombies -> eng
  - Zeehondenjacht -> niet leuk
  - Geen bewegend beeld bij dat soort dingen, wel foto's, kies voor rust, eventueel vanaf een afstand laten zien wat er gebeurt
  - Depressie ingewikkeld onderwerp voor de doelgroep

- Kinderen zijn flexibel
- Dan eerder “wat is depressie bij kinderen?” dan depressie als onderwerp an sich, sluit beter aan
- Kinderen vinden stellingen het leukst mening geven vinden ze leuk zijn benieuwd bij welke groep ze zitten ten opzichte van andere kinderen
- Naam kan afleidend werken, “stomme naam”
- Kinderen vinden het heel interessant om zelf ergens over te mogen vinden, leren ook dat niet iedereen hetzelfde denkt als jij, leren om een gesprek te hebben over waar je iets van vindt
- “Straks mogen we iets gaan aan zeggen/mee aan de slag” kondig dit aan, dat trekt de aandacht, zorgt dat ze aanstaan
- Serie op YouTube – verdieping op 1 onderwerp – helemaal uitgediept en visueel – begint met een vraag – begint met “heb een vraag voor je wie heeft xxxx gedaan”, antwoord volgt straks – teasen naar later in de video
- Raadsel van de week
- Straks komt er iets leuks/grappigs -> eerst hebben over evt. iets minder plezierigs
- Verwijzingen kunnen helpen om kinderen aan te houden
- Ramp moet je vertellen, geen doekjes om winden, maar altijd bij dit soort berichten een soort lichtpunt “er is hulp onderweg, geld, etc.” niet alleen een bak ellende, zorgt dat het ook hoopgevend is, altijd zoeken of het er is, is er vaak wel op wat voor manier dan ook
- De uitsmijter is luchtig en plezierig, met een fijn gevoel de uitzending uit
- Weet welke begrippen je kiest, niet kinderachtig maar niet te moeilijk
- “jij bent volwassen, zij zijn kind” je hoeft niet in een soort slang te gaan praten, vinden ze vreselijk, “hip doen”
- Je moet dingen vertellen, je hoeft niet zelf straat te gaan doen
- Dingen die in Amsterdam bv. gezegd worden in Deventer niet per se
- Zoek humor op, op een goed level, niet nalaten maar ga er niet te erg aan trekken, werk er niet te hard voor
- Stelling geeft reuring in een klas gaan leerlingen er meteen iets over zeggen, iets slims bedenken over hoe je ze weer rustig krijgt
- Misschien stelling als einde?
- Kan ook juist uitdagend zijn om te kijken of je terug kan komen straks als we terug zijn hebben we nog x y z voor je
- “Straks 3 grootste sportbloopers” is algemener, zorg dat iedereen erop aanslaat
- Stel kinderen laten praten over onderwerp mening
- Voorbeeld: Hoeveel zakgeld krijg je?
- Gesprek: Waar geef jij je zakgeld aan uit?
- Dat gesprek dat daar in de klas is, uitgezocht hoe dat voor de rest van Nederland uitgezocht, op die manier weer terugpakken op de rest van het land, terugtrekken op de maatschappij, verbinding tussen die klassfeer & de rest

Gesprek met Caroline Duijndam

Caroline Duijndam vertelt ons eerst over haar werkervaringen in de jeugdjournalistiek. Zo heeft ze lange tijd bij Vila Achterwerk gewerkt, is ze docent jeugdjournalistiek geweest bij de specialisatie als keuzevak. En heeft de minor jeugdjournalistiek gegeven op de hogeschool Amsterdam.

Ze zou experts de cijfers laten uitleggen in verschillende perspectieven. En de thema's die we nu hadden zou zij verkleinen met actuele haakjes. Want we blijven natuurlijk journalistiek studenten.

Kijk vooral ook naar cijfers die bekend of bijzonder zijn is haar tip. Om zo ook aan te sluiten bij de belevingen van een kind. Dat doe je ook door kinderen serieus te nemen en een middenweg te zoeken tussen ingewikkeld taalgebruik en Jip en Janneke taal.

Zij kwam er verder nog mee dat wij geen pedagogen zijn maar journalisten. En dat het Lagerhuis debat misschien nog een goede toevoeging zou kunnen zijn om kinderen actief mee te laten doen. De docent kan het leiden en zo laat je kinderen argumenten bedenken in voor, tegen en neutraal.

Bronnen

Sport aflevering

CBS. (2023). Ervaren gezondheid, zorggebruik en leefstijl bij kinderen tot 12 jaar [Dataset]. <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83716NED/table?dl=6758E>

RTL Nieuws. (2023, 29 september). Steeds minder kinderen lid van sportclub. <https://www.rtlnieuws.nl/sport/artikel/5410345/negen-op-tien-gemeenten-minder-kinderen-lid-van-sportclub>

Kinderen bewegen te weinig, Thijs Zonneveld komt in actie. (2023, 25 oktober). NPO Radio 1. <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/villa-vdb/7296e825-19a2-4f1d-8e38-a9191d4cc94e/2023-10-25-kinderen-bewegen-te-weinig-thijs-zonneveld-komt-in-actie>

Veetelt aflevering

CBS Statline. (z.d.). <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84952NED/table?ts=1704976863726>

NOS. (2022, 18 juni). Dit is wat je moet weten om de stikstofcrisis te begrijpen. NOS. <https://nos.nl/collectie/13901/artikel/2433131-dit-is-wat-je-moet-weten-om-de-stikstofcrisis-te-begrijpen>

Oergezond oervoer? (z.d.). WUR. <https://www.wur.nl/nl/artikel/oergezond-oervoer.htm#>

CBS. (2023, 12 oktober). Omvang veestapel op agrarische bedrijven: peildatum 1 april en 1 december. Geraadpleegd op 15 december 2023, van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84952NED/table>

Van Beuningen, R. K. M. A. C. R. M. W. H. M.-. I. & V. J. (2021, 3 juni). 6. Vleesconsumptie. Centraal Bureau voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2021/klimaatverandering-en-energietransitie-opvattingen-en-gedrag-van-nederlanders-in-2020/6-vleesconsumptie>

Bronnen

Depressie aflevering

CBS. (2022a, 14 december). Meer vrouwen dan mannen met psychische klachten. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/50/meer-vrouwen-dan-mannen-met-psychische-klachten>

CBS Statline. (n.d.-a). <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85454NED/table?ts=1701871691481>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2021a, 13 december). Meisjes voelen meer prestatiedruk dan jongens. Centraal Bureau Voor De Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/50/meisjes-voelen-meer-prestatiedruk-dan-jongens>

Cijfers over depressie | Nederlands Jeugdinstituut. (2023a, 2 augustus). <https://www.nji.nl/cijfers/depressie>

Depressie bij kinderen en adolescenten - GGZ Groep. (n.d.-a). <https://www.depressie.nl/achtergrondinformatie/depressie-naar-leeftijd/kinderen-en-adolescenten>

Parnassia Groep. (n.d.-a). Depressie bij kinderen | Parnassia Groep. <https://www.parnassiagroep.nl/uw-probleem/depressie-en-somberheid/depressie-bij-kinderen#:~:text=Oorzaken%20van%20depressie%20bij%20kinderen&text=Oorzaken%20die%20vaak%20genoemd%20worden,worden%20en%2Fof%20buitengesloten%20worden>

Vrielink, D. (2022a, 16 september). Meer mentale problemen onder jongeren: vooral meisjes minder gelukkig. Psyned. <https://www.psyned.nl/blog/meer-mentale-problemen-onder-jongeren-vooral-meisjes-minder-gelukkig/#:~:text=Meisjes%20ervaren%20meer%20druk%20om,contacten%20voor%20vrouwen%20nog%20belangrijker>

Bronnen

Migratie aflevering

CBS. (2015, 23 juni). Dit gebeurt er op zomaar een doorsnee dag in Nederland.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2015/23/dit-gebeurt-er-op-zomaar-een-doorsnee-dag-in-nederland#:~:text=Geboorte,er%20%20tweelingen%20ter%20wereld.>

CBS. (2023, 27 juni). Toename aantal immigranten in 2022 vooral door oorlog Oekraïne.

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/27/toename-aantal-immigranten-in-2022-vooral-door-oorlog-oekraïne>

CBS. (z.d.). Bevolkingsteller. <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/37259ned/table?ts=1705888737714>

CBS. (z.d.). Hoeveel inwoners hebben een herkomst buiten Nederland?

<https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-asiel-migratie-en-integratie/hoeveel-inwoners-hebben-een-herkomst-buiten-nederland>

De Verhuurspecialist. (z.d.). Compleet feest.

https://www.deverhuurspecialist.com/compleet_feest#:~:text=Wilt%20u%20dat%20iedereen%20kan,1%20m2%20per%20persoon%20aanhouden.&text=Het%20kan%20voor komen%20dat%20u,hiervoor%20bij%20uw%20plaatselijke%20gemeente

Kahmann, M., Hamdi, A., Verstappen, M. J., & De Gruijter, M. (2023, 9 april). Invloed asielbeleid op migratie naar Nederland (Door Verwey-Jonker Instituut WODC).

Geraadpleegd op 14 december 2023, van

<https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3286>

Mila Bammens, Ter Info, gesprek 4 januari

Wikipedia. (z.d.). Amsterdam (gemeente).

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Amsterdam_\(gemeente\)#:~:text=Amsterdam%20is%20een%20grootstedelijke%20gemeente,Amsterdam%20telt%201.459.402%20inwoners.](https://nl.wikipedia.org/wiki/Amsterdam_(gemeente)#:~:text=Amsterdam%20is%20een%20grootstedelijke%20gemeente,Amsterdam%20telt%201.459.402%20inwoners.)

Worldometers. (z.d.). How many countries are there in the world?

<https://www.worldometers.info/geography/how-many-countries-are-there-in-the-world/#:~:text=There%20are%20195%20countries%20in,and%20the%20State%20of%20Palestine>

Bronnen

Social Media aflevering

CBS. (2015). Jongeren over sociale media. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2015/47/jongeren-over-sociale-media>

CBS. (2019). Meisjes vaker op sociale netwerken dan jongens. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/22/meisjes-vaker-op-sociale-netwerken-dan-jongens>

CBS. (z.d.). Sociale media gebruik en gebruikers. <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/aanvullende-onderzoeksomschrijvingen/sociale-media-gebruik-en-gebruikers>

CBS. (2020). Wat voeren jongeren online uit? <https://longreads.cbs.nl/nederland-in-cijfers-2020/wat-voeren-jongeren-online-uit/>

CBS. (z.d.). Sociale media: Cijfers en trends. <https://www.afix.nl/social-media-cijfers/>

NJI (Nederlands Jeugdinstituut). (z.d.). Mediagebruik. <https://www.nji.nl/cijfers/mediagebruik>

Mentaal Beter. (z.d.). Het effect van social media op pubers. <https://mentaalbeter.nl/artikelen/het-effect-van-social-media-op-pubers/>

TeamAlert. (2023). Jongeren en social media. https://teamalert.nl/media/4czfcuvs/infographic-en-facsheet_jongeren-en-social-media_2023.pdf

Bronnen

Design Thinking

Toolshero. (2022). *Design thinking methode: de uitleg*. toolshero.nl. Geraadpleegd op 15 november 2023, van <https://www.toolshero.nl/creativiteit/design-thinking-methode/#:~:text=De%20design%20thinking%20methode%20kent,bestaande%20voor%20een%20nieuwe%20betekenis>.

Wetenschappelijk onderzoek

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. (2020, 30 oktober). *20-20-2-leefstijlregel: Voorkom bijziendheid bij kinderen!* Geraadpleegd op 28 november 2023, van <https://www.ncj.nl/inspiratie/20-20-2-leefstijlregel-voorkom-bijziendheid-bij-kinderen/#:~:text=na%2020%20minuten%20dichtbij%20kijken,je%20oogen%20voldoen%20daglicht%20krijgen>.

Nederlands Jeugdinstituut. (2023, 24 maart). *Cijfers over mediagebruik*. Geraadpleegd op 24 november 2023, van <https://www.nji.nl/cijfers/mediagebruik#mediagebruik-onder-kinderen-van-7-tot-en-met-12-jaar>

Monitor Mediagebruik 7 - 12 jaar. (2021). In Netwerk Mediawijsheid. Geraadpleegd op 24 november 2023, van <https://netwerkmediawijsheid.nl/wp-content/uploads/sites/6/2021/02/Monitor-mediagebruik-7-12-jaar.pdf>

Swart, E. (2022, 10 november). *Schermtijd en -kwaliteit voor jonge kinderen: waar kan je als ouder op letten?* Leiden Pedagogiek Blog. Geraadpleegd op 30 november 2023, van <https://www.leidenpedagogiekblog.nl/articles/schermtijd-en-kwaliteit-voor-jonge-kinderen-waar-kan-je-als-ouder-op-letten>

Puspitarini, Y. D., & Hanif, M. (2019, oktober). Using learning media to increase learning motivation in elementary school. Geraadpleegd op 25 november 2023, van <https://eric.ed.gov/?id=ej1244451>